

• CAPÇALERA •

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Octubre 2025 · Núm. 201 · 12,50 €

Millor Banc a Espanya

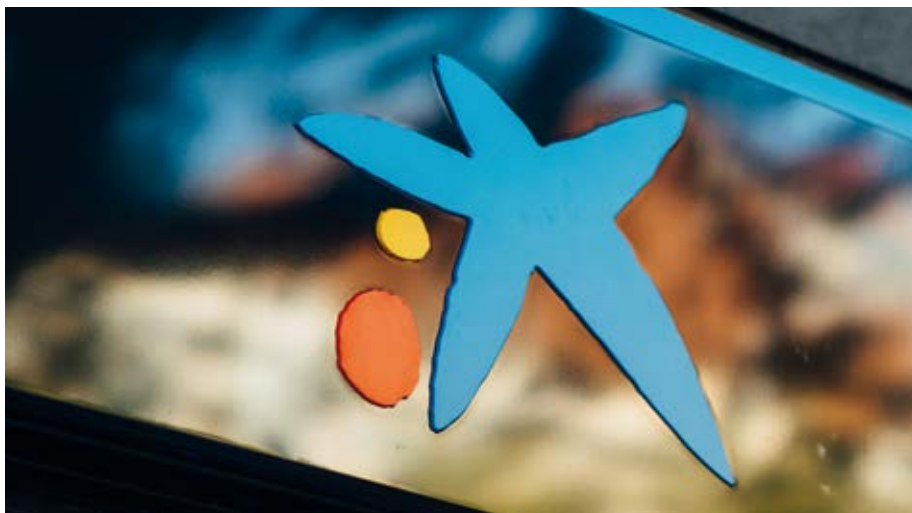
CaixaBank, reconegut per *Euromoney* a Espanya com a:

- Millor Banc a Espanya
- Millor Banc per a Particulars a Espanya
- Millor Banc Digital a Espanya

I també a Europa, com a:

- Millor Banc per a Particulars a Europa
- Millor Banc en Diversitat i Inclusió a Europa

Gràcies als nostres clients per la confiança i als nostres professionals per la feina, que ho han fet possible.

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

40 anys
1985-2025

DOSSIER
PARLEN ELS ESTUDIANTS

05

CARTA DEL DEGÀ
MÉS PERIODISME
TEXT Joan Maria Morros

06

REPORTATGE
QUATRE DÈCADES
D'UNITAT PROFESSIONAL
TEXT Francesc PONSÀ

12

ENTREVISTA
"SOC UN SUPERVIVENT"
TEXT Jordi Rovira
FOTO Sergi Reboredo

16

REPORTATGE
MOMENT PER REFLEXIONAR
TEXT Carme Escalles

20

REPORTATGE
NOUS TEMPS, NOUS HÀBITS
TEXT Jordi Morató
IL·LUSTRACIÓ Marina Bonilla

28

REPORTATGE
FOTOPERIODISME
A LA INTÈMPÈRIE
TEXT Anna Pruna Galdón

34

REPORTATGE
EN PLENA TRANSFORMACIÓ
TEXT Laura Saula

38

DOSSIER
RETRAT DELS FUTURS PERIODISTES
TEXT Eudald Coll
FOTOS José Luis Gómez Galarzo

48

REPORTATGE
MARIA DEL CARME NICOLAU
TEXT Elvira Altés

54

NOVETAT EDITORIAL
DESINFORMACIÓ ALGORÍTMICA
TEXT Patrícia Ventura Pocino

60

REPORTATGE
LA VEU DELS MARGINATS
TEXT Josep Maria Figueres

68

PERIODISME AL MÓN
UNA MAQUINÀRIA INGENT
TEXT Marta Santisteban Viaplana

74

WEBS / LA XARXA
Àlex Barnet

78

LLIBRES
Joan Palomès

82

LA FOTO
Pasqual Maragall

84

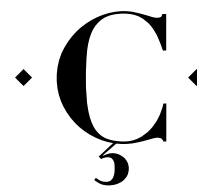
OBITUARIS

86

DIA A DIA
Francisco J. Rodríguez Baena

98

COM ENS VEU...
Carles Arbat

REVISTA CAPÇALERA
Núm. 201

EDITOR Col·legi de Periodistes de Catalunya

DIRECTOR Jordi Rovira

CONSELL EDITORIAL Francesc Canosa,
Ester Medico, Joan Maria Morros, Ismael
Nafria i Xavier Puig

CORRECTORA Susanna Jiménez

DOCUMENTACIÓ Núria Ballester

DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Laia Guarro

SECRETÀRIA Alicia Llamazares

PUBLICITAT Martí Calsapeu i Vidal,
Xavier Puig, Francesc Farré

FOTO PORTADA Estudi Laia Guarro

REDACCIÓ

Col·legi de Periodistes de Catalunya
Rambla de Catalunya, 10, principal
08007 Barcelona
T 933 171 920
comunicacio@periodistes.cat
www.periodistes.cat

DEMARCACIONS

Nou del Teatre, 1, 1r, 1a · 17004 Girona,
T 972 209 162

Carrer Comerç, 2 · 25007 Lleida,
T 667984894

August, 5, 1r, 1a · 43003 Tarragona,
T 977 245 454

Ramon Berenguer IV, 26, prl · 43500
Tortosa, T 977 442 490

Plana de l'Om, 6, 1r · 08241 Manresa
T 938 723 720

JUNTA DE GOVERN

DEGÀ Joan Maria Morros

VICEDEGANS Jordi Grau, Josep Baubí,
Laura Alcalde, Esteve Giral i Mar Martí

SECRETARI Xavier Vilà

TRESORER Jordi Català

VOCALS Pipo Serrano, Enric Sierra,
Laura Saula, Cristina Salvador, Susanna
Quintana, Rosa Gil, Montse Palau, Maria José
Recoder, Jordi Margarit, Cristina Calderer,
Abraham Orriols, Nil Via, Gemma Sánchez,
Magda Gregori, Ester Medico, Marta Bonillo,
Arnau Martínez i Eduard Font.

GERENT Martí Calsapeu i Vidal

DIPÒSIT LEGAL GI.358-89

ISSN 1135-1047

IMPRESSIÓ Rotimpres

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

appec

editors de revistes i digitals

PERIODISTES

Converses sobre l'ofici
amb Cristina Puig

Segona temporada

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

40 anys
1985-2025

Albert Om
6 d'octubre

Rosa Maria Calaf
10 novembre

Olga Viza
13 d'octubre

Lluís Falgàs
17 novembre

Queco Novell
20 d'octubre

Pilar Aymerich
24 novembre

Clàudia Rius
27 d'octubre

Jordi Bianciotto
1 de desembre

Jordi Juan
3 novembre

Patricia Plaja
15 de desembre

Estrena setmanalment
a CaixaForum + i als canals
de YouTube i Spotify del
Col·legi de Periodistes

CaixaForum⁺

Més periodisme

El Col·legi de Periodistes de Catalunya compleix 40 anys. La llei de creació del Col·legi, del 8 de novembre del 1985, va fer un pas importantíssim a partir de les associacions de la premsa del país, que van unir esforços i història per fundar la que s'ha acabat convertint en l'entitat de referència del periodisme de Catalunya. Amb més de 4.300 membres, s'ha consolidat com el col·legi professional de periodistes més rellevant de tot l'Estat.

Al llarg d'aquestes quatre dècades, el periodisme ha evolucionat molt arran dels grans canvis que hi ha hagut, com ara l'arribada d'Internet i la irrupció de la intel·ligència artificial, per citar-ne només dos. Com a professionals, ens hi hem adaptat amb l'objectiu de millorar la nostra feina, però aquests reptes alhora plantegen riscos, ja que també poden esdevenir eines per a l'expansió i la difusió de mentides. I davant de tot això, el Col·

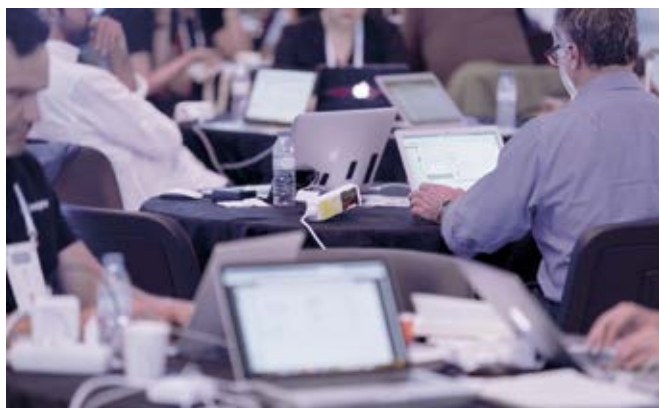

Foto: GEN Summit

precisament, d'aquesta resposta al que oferim a la societat: "més periodisme". Perquè es tracta d'això. Davant la necessitat de disposar d'informació veraç, contrastada i creïble, el que cal és bon periodisme, aquell que segueix els criteris del codi deontològic, una de les principals fites dels 40 anys d'existència del Col·legi. Però ara encara és més important.

No podem acceptar que les mentides tinguin aquesta difusió extraordinària que fa que arribin a tothom i a tot arreu. El que hem de defensar és la feina que fan els periodistes i les empreses periodístiques que segueixen els criteris ètics. Aquesta és la resposta. No entrem en debats sobre pseudoperiodistes o pseudomitjans. O ets periodista o no ho ets. O ets un mitjà o no ho ets. I això

ho hem defensat sempre. I això és el que expliquem, com llegireu en un altre article, a l'hora d'analitzar com ha evolucionat la dieta mediàtica dels ciutadans en els darrers anys. Perquè ara rebem impactes permanentment, i a l'abast de la nostra mà, a través dels telèfons mòbils. Però no tot el que arriba és periodisme.

Evidentment, tenim totes les eines per accedir a la bona feina periodística, però les xarxes difonen altres coses. I, una vegada més, la recepta passa per "més periodisme". Tan senzill. Tan complicat. Però és el que volem.

Ben cordialment,

Joan Maria Morros

Degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya

deganat@periodistes.cat

"ARRIBEM ALS 40 ANYS DE VIDA I FEM UN F5, UNA ACTUALITZACIÓ. I PER AIXÒ ORGANITZEM LA SETENA EDICIÓ DEL CONGRÉS DE PERIODISTES"

legi ha impartit xerrades, debats i cursos de formació per ajudar els professionals a adaptar-se a tot allò que pugui afectar el nostre ofici i a reflexionar sobre els canvis.

Com calia esperar, aquest número de CAPÇALERA recorda els primers 40 anys d'història del Col·legi, amb una entrevista a un dels seus impulsors, Josep Maria Cadena, i un reportatge sobre com ha anat tot durant aquestes quatre dècades. Hi ha nombrosos aspectes que continuen sent-hi, com ara la precarietat, però el Col·legi sempre hi és per mirar de trobar la millor recepta. I la solució es redueix a dues paraules: *més periodisme*.

Ara, aquest 2025, quan arribem als 40 anys de vida, fem un F5, una actualització. I per això organitzem la setena edició del Congrés de Periodistes, una trobada que fem sota el lema,

QUATRE DÉCADES D'UNITAT PROFESSIONAL

El Col·legi de Periodistes de Catalunya
celebra el seu 40è aniversari

TEXT FRANCESC PONSÀ

Josep Pernau (dreta) va ser escollit degà en les eleccions del 1991, imposant-se a Montserrat Minobis (centre) en les primeres eleccions del Col·legi. A la seva esquerra, Carles Sentís, degà fins llavors. Minobis es convertiria en degana vint anys després, el 2001. Foto: Mercè Taberner / Arxiu CPC

El Col·legi de Periodistes de Catalunya es va fundar el 8 de novembre del 1985 gràcies a l'aprovació al Parlament de Catalunya de la Llei 22/1985, que permetia impulsar un col·legi professional amb voluntat de servei públic i en resposta a les necessitats dels periodistes i de la societat catalana. L'entitat va prendre el relleu de les antigues associacions de la premsa, però va englobar tots els professionals de la informació catalans, ja que aquelles entitats, que havien entrat en crisi, eren provincials. Actualment, el Col·legi de Periodistes compta amb més de 4.300 col·legiats.

El preàmbul de la Llei 22/1985, de 8 de novembre, de creació del Col·legi Professional de Periodistes de Catalunya, recull que aquesta nova institució havia de “consolidar i ampliar la tasca que, amb la defensa de la llibertat d'expressió i amb l'autoexigència professional, sempre han desenvolupat els periodistes des de llurs associacions”. I és que el Col·legi és hereu d'una tradició associativa periodística que prové de lluny.

La seva gènesi rau en el relleu de les diferents associacions de premsa que fins aleshores existien —malgrat les dificultats econòmiques— a Catalunya. La història profitosa d'aquestes entitats, amb una existència molt dilatada —en el cas de l'Associació de la Premsa Diària de Barcelona arribava als setanta-cinc anys—, va trobar en el Col·legi la millor manera de projectar-se cap al futur.

Però anem als orígens de tot plegat. Acabada la Guerra Civil, el 1939, les organitzacions de periodistes (l'Agrupació de Periodistes, el Centre de Reporters, el Sindicat Professional de Periodistes, etc.) van ser absorbides forçosament per

A la dècada del 1950, aquestes es beneficien de la concessió de l'*Hoja del Lunes*, un diari editat per les associacions de premsa provincials que bàsicament recollia la informació esportiva —principalment, futbol— amb unes tirades importants. Cal tenir en compte que aquest era l'únic rotatiu que podia sortir els dilluns, ja que la llei del descans dominical instaurada durant la dictadura de Primo de Rivera feia que els periodistes de la premsa escrita descansessin diumenge i, per tant, que la resta de diaris no sortissin dilluns. Com que les quotes de l'associació de la premsa eren simbòliques, els beneficis de l'*Hoja del Lunes* representaven gran part dels seus ingressos.

Així doncs, els ingressos provinents d'aquella concessió van permetre als membres de les associacions —sobretot la de Barcelona, la que més diners recaptava— gaudir d'una assegurança mèdica en una època en la qual els periodistes no disposaven de Seguretat Social.

El 16 d'abril del 1982, però, la resta de diaris van decidir sortir els dilluns i la publicitat d'aquesta publicació setmanal va caure en picat. El darrer número de l'*Hoja del Lunes* es va publicar el febrer del 1983 amb una editorial titulada “Silenciados en

nombre de la libertad de expresión”. La desaparició d'aquesta publicació va deixar en una situació molt crítica les associa-

cions de premsa, que, de cop, perdien la seva principal font de finançament.

FUGIDA ENDAVANT

A l'article “Per què volem un Col·legi”, de Josep Maria Huertas, secretari en aquells moments de l'Associació de Premsa de Barcelona, i publicat a *Annals del Periodisme Català*, revista d'aquesta entitat, es concretava la conjuntura a la qual s'enfrontaven: “Quan al juny del 1983 la junta directiva actual va assumir-ne les funcions, es va trobar una situació que, de fet, només admetia dues sortides lògiques: tancar la barraca, com es diu popularment, o la fugida endavant. No cal dir que, per descomptat, vam triar-ne la segona”.

INTERACTIU HISTÒRIC

Coincidint amb el quarantè aniversari del Col·legi de Periodistes de Catalunya, s'ha estrenat un interactiu digital sobre les quatre dècades d'història de la institució. Anys enre, durant el vint-i-cinquè aniversari del Col·legi, ja es va estrenar un primer interactiu, però en aquesta ocasió s'ha ampliat amb molt més contingut audiovisual. A més, s'ha portat a terme un redisseny integral amb un format molt més visual que l'anterior. L'interactiu es pot visitar a cronologia.periodistes.cat.

ALS VUITANTA, LES ASSOCIACIONS DE LA PREMSA VAN ENTRAR EN UNA GRAN CRISI EN TANCAR L'*HOJA DEL LUNES*, LA SEVA PRINCIPAL FONT D'INGRESSOS

les diferents associacions de la premsa provincial que depenien del Sindicat Vertical franquista.

QUARANTA ANYS, ONZE DEGANS

Des de la seva fundació l'any 1985, el Col·legi de Periodistes de Catalunya ha tingut onze degans. Són aquests:

- 1986-1991
Carles Sentís i Anfruns
- 1991-1997
Josep Pernau i Riu
- 1997-2001
Salvador Alsius i Clavera
- 2001-2004
Montserrat Minobis i Puntonet
- 2004-2005
Joan Brunet i Mauri
- 2005-2005
Sebastià Serrano i Munuera
- 2006-2007
Josep Maria Huertas i Claveria
- 2007-2010
Josep Carles Rius i Baró
- 2010-2014
Josep Maria Martí i Martí
- 2014-2019
Neus Bonet i Bagant
- des del 2019
Joan Maria Morros i Cuadras

Carles Sentís va convertir-se, el 1985, en el primer president de l'Associació de la Premsa escollit democràticament. La seva gestió va promoure la creació del Col·legi de Periodistes de Catalunya com a culminació d'un procés de renovació i perfeccionament professional, promogut, des de mitjans dels seixanta, pel Grup Democràtic de Periodistes, i que va convidar a integrar-s'hi les aleshores petites associacions de la premsa de Girona, Lleida i Tarragona. "Calia agrupar en una sola entitat els titulats per les escoles oficials del Ministeri d'Informació i Turisme i els

EL 8 DE NOVEMBRE DEL 1985 EL PARLAMENT DE CATALUNYA VA APROVAR LA LLEI QUE PERMETIA LA CREACIÓ DEL COL·LEGI DE PERIODISTES

llicenciats en Ciències de la Informació sorgits a mitjans del 1970, a més d'aquells periodistes que havien accedit a l'exercici professional per altres vies", recorda Jaume Guillamet, catedràtic de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra.

Finalment, després de mesos de contactes amb els diferents grups polítics, aquell 1985 es va redactar un projecte de llei i de defensa del Col·legi de Periodistes de Catalunya, que va ser fundat el 8 de novembre del 1985 gràcies a l'aprovació al Parlament de Catalunya de la Llei 22/1985.

El 6 de juny del 1986 pren possessió la primera junta de govern del Col·legi, amb un miler de periodistes associats, i Sentís n'és escollit el primer degà. Durant el seu mandat, va consolidar el projecte de la transició de l'Associació de Premsa al Col·legi. Una integració que va permetre unificar els professionals catalans i que parlessin sota una sola veu.

"L'objectiu principal va ser el reforçament de la unitat professional, que l'Associació ja havia defensat acceptant com a socis aquells periodistes sense titulació oficial que podien acreditar almenys cinc anys

de relació laboral. La llei va establir un període transitori per a la normalització d'aquests casos. Va ser l'anomenada 'tercera via', ja que es va considerar com a segona via permanent la incorporació de llicenciats universitaris en altres disciplines que acreditessin almenys dos anys de relació laboral", explica Guillamet, vocal de la primera junta de govern.

Mentre l'activitat del dia a dia anava prenent forma, l'economia de l'organització professional es va beneficiar d'una nova font d'ingressos després que alguns

diaris –que s'havien beneficiat del tancament de l'*Hoja del Lunes*– renunciessin als quioscos al centre de Barcelona perquè els consideraven una

càrrega. Conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona, es va acordar traspasar-los al Col·legi de Periodistes per concessió administrativa. Els beneficis dels quioscos es van sumar, doncs, a unes quotes més elevades que les de l'Associació de la Premsa. D'aquesta manera, la unitat professional i la garantia de recursos van permetre avançar cap a nous objectius.

UN CODI ÈTIC NECESSARI

Un d'aquests objectius va ser la definició del paper dels periodistes en la construcció de la democràcia i l'autonomia. "A partir de les bases assentades en l'Àmbit de Comunicació del Congrés de Cultura Catalana i, sobretot, del Primer Congrés de Periodistes Catalans, a la tardor del 1977, es va arribar alguns anys més tard a l'elaboració del Codi Deontològic i la creació del Consell de la Informació de Catalunya", afegix Guillamet.

L'aprovació del Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya es va produir l'any 1992 durant el Segon Congrés. Aquest document és l'expressió de la voluntat de defensar uns mitjans de comunicació lliures i responsables en el marc d'una societat plural i democràtica.

L'Associació de la Premsa de Barcelona és l'antecedent del Col·legi de Periodistes. A la imatge, dels anys setanta, la seva junta, presidida per Carlos Nadal.

Anys més tard, el 1997, el Col·legi va impulsar la creació d'un organisme independent com és el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), que té la finalitat de

EL 1992 ES VA IMPULSAR EL CODI DEONTOLÒGIC I, CINQ ANYS DESPRÉS, EL CONSELL DE LA INFORMACIÓ, QUE VETLLA PEL SEU COMPLIMENT

vetllar pel compliment del Codi Deontològic. Des de llavors, qualsevol persona o entitat pot presentar davant el CIC una queixa per la vulneració de la deontologia per part d'un professional o d'un mitjà de comunicació.

Aquell mateix any va arribar el reconeixement de la clàusula de consciència com un dret constitucional dels professi-

onals de la informació, una reivindicació impulsada des del Col·legi de Periodistes uns anys abans amb l'objectiu de garantir la independència en l'exercici de l'ofici.

Així doncs, gràcies a l'activitat institucional del Col·legi, la professió guanyava reconeixement i drets.

REIVINDICACIONS I FITES

Una altra fita va ser la creació del Centre Internacional de Premsa de Barcelona (CIPB) l'any 1988, un espai especialitzat perquè els corresponents estrangers poguessin treballar i, alhora, apropar-se a la realitat tant de Barcelona com de Catalunya. El CIPB va ser clau en la comunicació dels Jocs Olímpics del 1992.

L'oposició als blocs electorals cronometrats i payoutats va ser una altra lluita del Col·legi de Periodistes en considerar-los una imposició antidemocràtica que vulnerava el dret dels ciutadans a la llibertat d'informació. Juntament amb el Colexio Profesional de Xornalistas de Galicia (CPXG) i l'Asociación de la Prensa de Madrid (APM), el Col·legi va interposar un recurs l'any 2008 davant el Tribunal Suprem per eliminar aquesta anomalia única a Europa.

Reivindicacions com aquesta i moltes altres es recullen a *Capçalera*, la revista del Col·legi de Periodistes, que va veure la llum a l'abril del 1989 i que fa més de trenta-cinc anys que posa el termòmetre a la professió, a través d'entrevistes i reportatges. A la darrera edició de la revista se'n va commemorar el número 200.

SABIES QUE...

... s'han celebrat cinc eleccions en quaranta anys?

El Col·legi de Periodistes ha celebrat fins a cinc processos electorals per escollir la persona que ha d'ocupar el deganat. Això ha passat els anys 1991, 2001, 2005, 2006 i 2010, perquè hi ha hagut més d'un candidat. Quan només hi ha hagut un candidat, tal com estipulen els estatuts, la candidatura és proclamada automàticament sempre que se certifiqui que disposa dels avals i suports necessaris.

... un degà va estar només dues setmanes en el càrrec?

Les eleccions del 12 de desembre del 2006 van donar la victòria a Sebastià Serrano, per un estret marge de vots, davant de Pilar Antillach. Dues setmanes després, Serrano va decidir dimitir en no sentir-se capaç de governar una junta que llavors estava profundament dividida entre dues candidatures enfrontades. L'entitat es va veure abocada a unes noves eleccions.

... Josep Maria Huertas és l'únic degà mort en l'exercici del càrrec?

El 4 de març del 2007, Josep Maria Huertas i Claveria va morir sobtadament, víctima d'un infart cerebral. És, ara com ara, l'única vegada que un degà ha mort en l'exercici del seu càrrec. Huertas era degà des de l'any anterior. La junta de govern escolliria Josep Carles Rius, llavors vicedegà, com a nou degà de manera extraordinària i per unanimitat. Rius va exercir el càrrec fins al 2010.

L'any 1995 el Col·legi va rebre el Premi Nacional de Periodisme Escrit de la Generalitat de Catalunya per les seves dues publicacions, l'esmentada *Capçalera* i la col·lecció de llibres, editada amb la Diputació de Barcelona i que va néixer per oferir un espai per a l'estudi de temes relacionats amb els mitjans de comunica-

i Desenvolupament, creat el 2012, amb l'objectiu de garantir la formació al llarg de tota la trajectòria professional, millorar les competències professionals i generar noves oportunitats laborals. Actualment programa més de 160 cursos a l'any, tant en la modalitat presencial, a les diferents seus del territori, com en línia.

ACTUALMENT EL COL·LEGI DE PERIODISTES COMPRÈN SIS DEMARCACIONS, TÉ MÉS DE 4.300 COL·LEGIATS I UNS COMPTES SANEJATS

ció i la seva història. Aquell mateix any, el Col·legi va ser distingit amb la Creu de Sant Jordi en reconeixement de la seva tasca en la defensa de la professió i la llibertat d'expressió.

Paral·lelament, el Col·legi ha ampliat i millorat els serveis que ha posat a disposició dels seus membres per facilitar la seva feina i garantir-ne la qualitat. Un d'aquests serveis és el Centre de Formació

sis demarcacions territorials i més de 4.300 col·legiats. El Col·legi ha bandejat la famosa *crisi dels quaranta* amb una activitat diversa, constant i vigorosa que el consolida com un referent per a la defensa del periodisme de qualitat i de suport als professionals del sector. La prova més evident n'és l'organització, aquesta tardor, del Setè Congrés de Periodistes de Catalunya coincidint amb les seves quatre dècades d'història. I per molts anys més. **C**

Tot aquest repàs posa de manifest la bona salut –també econòmica– d'una institució que avui en dia compta amb

Els degans que continuen vius. D'esquerra a dreta: Josep Maria Martí, Sebastià Serrano, Joan Brunet, Neus Bonet, Salvador Alsius, Josep Carles Rius i Joan Maria Morros, amb la fotografia de Manel Armengol, de la manifestació de periodistes del 1976. Foto: Jordi Salinas / Arxiu CPC

L'Ajuntament de Barcelona felicita el Col·legi de Periodistes de Catalunya

pels seus 40 anys de suport
als professionals del periodisme
i de servei a la societat catalana.

Entrevista a Josep Maria Cadena, periodista

"SOC UN SUPERVIVENT"

Als seus 90 anys, Josep Maria Cadena és un dels referents de la professió a casa nostra. Va néixer abans de la Guerra Civil, va treballar en les redaccions del franquisme i va lluitar, des del Grup Democràtic de Periodistes, del qual va ser un dels fundadors, per impulsar una democràcia que no arribava. La seva és una biografia densa i intensa. I això, juntament amb la seva memòria privilegiada, fa que amb ell els temes de conversa siguin diversos i extensos. Perquè Cadena no explica la història d'aquest país perquè l'ha estudiat, sinó perquè l'ha viscut.

TEXT JORDI ROVIRA
FOTO SERGI REBOREDO

Quan es publiqui aquesta entrevista ja tindrà 90 anys. Primer de tot, com es troba?

Em trobo bé, amb les limitacions de saber que tinc aquesta edat. No he tingut grans malalties, però estic en una edat que he de deixar de fer coses i cuidar-me.

Vostè neix el 1935. És un nen de la guerra.

Tenia deu mesos quan va esclatar la guerra.

El seu pare era a la presó per "roig separatista".

Sí, era funcionari de la Generalitat, i a la guerra va estar a Antiaeris. Va anar a l'exili, va estar en un camp de concentració i un cop alliberat, després d'uns mesos a França, va tornar a Barcelona. Però no l'admeten a la Diputació, el denuncien com a republicà i el tanquen a la presó, on s'està sis mesos.

Vostè va començar a estudiar Dret, però al final va canviar a Periodisme,

una carrera més curta, perquè era fill únic i necessitava portar ingressos a casa. Si la seva família hagués estat benestant, ara estaria parlant amb un advocat?

Possiblement. Vaig fer Periodisme perquè era una carrera curta, però, també, perquè a l'escola havia destacat per saber escriure. També actuava en el quadre escènic del col·legi i tenia una certa gràcia per relacionar-me amb la gent.

Vocació de periodista n'havia tingut mai?

D'adolescent llegia *La Vanguardia*, el *Diario de Barcelona* i *La Prensa*, diaris que el pare portava a casa. Vaig estudiar a l'Escola Oficial de Periodisme, dirigida per en Claudio Colomer Marquès, director d'*El Correo Catalán*. Poc abans que jo, per l'escola hi havien passat en Josep Pernaut i en Josep Faulí, i treballàvem per a en Colomer Marquès, que és qui em va descobrir i em va oferir treballar, a l'estiu, a la seva editorial, Ediciones Generales.

Comença a treballar el 1958, amb 22 anys. Llavors a les redaccions dels diaris hi havia força gent gran.

La immensa majoria de periodistes de la República s'havien exiliat...

Al *Diario de Barcelona*, on vaig començar, a la redacció hi havia gent tolerada pel franquisme. Era un diari d'oposició, perquè era monàrquic, i el primer que hi vaig aprendre va ser posar les notícies sobre el Príncep d'Espanya i la seva dona amb el titular següent: *SS. MM. RR.*, *Sus Majestades Reales*. Que quedés ben clar!

Combinava la feina al *Diario de Barcelona* amb l'agència EFE, un mitjà més oficial. Ha explicat que al diari tenia més llibertat. En quin sentit?

Vaig començar a fer articles en una secció diària sobre l'actualitat barcelonina. Em partia la secció amb en Félix Tejada, redactor de tribunals. Firmàvem amb el pseudònim conjunt *Chaflán*. I allà feia uns articles més lliures del que es permetia llavors, tot i que anava amb compte per la

censura. Aquells articles em creaven una certa sensació que jo era lliure, que també era el que buscava.

El 1966, vostè és un dels onze periodistes que en una reunió al restaurant del Col·legi d'Arquitectes creen el clandestí Grup Democràtic de Periodistes. Què buscaven?

Renovar l'Associació de la Premsa de Barcelona, un organisme previ al franquisme, però dominat pel règim. I defensàvem que els editorials fossin més lliures, que no haguéssim de passar moltes coses per la censura de premsa... I tot això ho fèiem parlant d'amagat amb altres periodistes a les redaccions.

"EL GRUP DEMOCRÀTIC VAM RECUPERAR ELS PERIODISTES DEPURATS PEL FRANQUISME FENT-LOS SOCIS DE L'ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA"

I es van presentar a les eleccions de l'Associació de la Premsa.

M'hi vaig presentar jo contra l'Antonio Martínez Tomás, president de *La Vanguardia*. Sabíem que perdríem, però volíem infiltrar-nos a la junta. Nosaltres defensàvem la llibertat del periodista. Pensa que llavors no teníem ni Seguretat Social. Érem com les dones de la neteja i els toreros, que tampoc en tenien. En canvi, l'Associació de la Premsa disposava d'un servei mèdic molt bo per als periodistes i per a les seves famílies. Com que tenien diners, també et pagaven unes vacances d'estiu.

Quin va ser el principal èxit del Grup Democràtic de Periodistes?

Recuperar els periodistes depurats pel franquisme. Amb l'excusa que podien utilitzar el servei mèdic, els fèiem socis de l'Associació i, així, s'acabava la depuració. D'aquesta manera també teníem allà dins més gent dels nostres.

En alguna ocasió ha explicat que van aprendre a escriure entre línies la convocatòria de les manifestacions.

Jo treballava a la secció local del *Diario de Barcelona*. Hi rebíem notícies de manifestacions i les muntàvem, o d'un llibre, per exemple, d'en Manolo Vázquez Montalbán, i en fèiem la crítica. Si no fos

per la gent del grup, aquestes coses no haurien sortit als mitjans.

El 1976 neix l'Avui, impulsat per uns

promotors que no saben fer un diari. Vostè havia de ser-ne el primer director...

Sí. Jo havia organitzat a l'Associació de la Premsa de Barcelona una conferència sobre els diaris anteriors a la Guerra Civil. I els promotors de l'*Avui* van venir a veure què deia. "Aquest noi serveix", van pensar. Primer volien que el director fos en Manuel Ibáñez Escofet, que va dir-los que no perquè no volia signar, com a director, la petició del diari al Ministeri d'Informació i Turisme. No es volia comprometre. Llavors en Jordi Maluquer em va trucar

i vam quedar al restaurant La Pera, a la Rambla. Em va proposar que jo signés la petició com a director. I li vaig dir que sí.

I signa la petició oficial per treure el primer diari en català després del final de la guerra.

Exacte. Jo tenia clar que en seria el director fins que un dia, al passadís del *Diario de Barcelona*, en Josep Faulí m'explica que li han trucat els promotors de l'*Avui* i que creu que és perquè en sigui el director. "Si t'ho proposen, accepta", vaig dir-li. "Però tu n'ets el director!", em va respondre. Li vaig dir que cap problema, i després de trucar-los em va confirmar que era per ser-ne el director. "Hi he accedit amb una condició: que tu en siguis el sotsdirector", em va dir. I així és com vam deixar el *Diario de Barcelona* i vam començar a contactar amb gent per fer l'*Avui*.

Com recorda la sortida del diari?

Hi havia moltes ganes de tenir el diari. La primera nit en llançàvem exemplars a la gent que hi havia congregada. Ho recordo amb molta satisfacció, perquè jo no tenia cap passió per ser-ne el director, tenia passió perquè sortís el diari.

Vostè, però, acaba malament a l'Avui.

Primer es carreguen en Faulí, perquè s'enfrontava als promotors. I llavors nomenen com a director en Jordi Maluquer, bona persona, col·laborador de temes musicals, però que no sabia portar un diari. A més, jo era el representant de la redacció al Consell d'Administració i els expo-

PERFIL

Josep Maria Cadena i Catalán (Barcelona, 1935) és periodista i crític d'art. Es va titular el 1958 a Madrid. Va ser redactor de l'Agència EFE i del *Diario de Barcelona*, on va ser cap d'informació municipal i columnista. El 1966 va ser un dels fundadors del Grup Democràtic de Periodistes. Cofundador el 1976 del diari *Avui*, va ser-ne sotsdirector fins al 1979, quan passa a dirigir l'*Hoja del Lunes* fins al seu tancament, el 1983. L'any següent entra a *El Periódico de Catalunya*, on va ser crític d'art i redactor

en cap fins al 2010, quan es jubila. Autor d'una setantena de llibres, destaquen les monografies d'artistes catalans i els treballs de divulgació històrica. Membre de l'Associació de la Premsa de Barcelona, vicedegà del Col·legi de Periodistes i secretari general del Consell de la Informació de Catalunya (CIC), entre altres premis, té la Creu de Sant Jordi (1995), el Premi Ciutat de Barcelona (1995), el Premi Nacional de Cultura (2015) i el Premi Ofici de Periodista del Col·legi de Periodistes (2016).

sava els problemes que teníem. Ells volien fer la seva i em veien com un entrebanc.

De fundar l'Avui, un mitjà innovador, passa a tancar, com a director de l'Hoja del Lunes, un diari antic. Tanca perquè acaba el descans dominical dels periodistes i els diaris tornen a sortir dilluns. Fins llavors només ho feia l'Hoja del Lunes, del qual n'hi havia un a cada província. I l'Hoja del Lunes entra en crisi.

I la desaparició de les diverses *Hoja del Lunes* enfonsen econòmicament les associacions de premsa, que eren qui les editaven.

La crisi de l'Associació de la Premsa fa que neixi el Col·legi de Periodistes, que agrupa les associacions de la premsa provincials. Ho fan per supervivència o per una qüestió d'oportunitat?

Ho fem per continuar. I vam escollir la forma col·legial perquè un col·legi té prestigi. I també, com que les eleccions serien lliures, seríem a tot Catalunya i ajudariem a revifar la professió. I vam acabar amb el fet que si no tenies estudis de Periodisme no eres ningú. Nosaltres respectàvem tothom, vingués qui vingués, mentre fos periodista.

"VAM CREAR EL COL·LEGI DE PERIODISTES PER PODER TENIR ELECCIONS LLIURES, SER A TOT CATALUNYA I AJUDAR A REVIFAR LA PROFESSIÓ"

Quins altres objectius tenia la creació del Col·legi?

El primer, la independència periodística del poder. I en Carles Sentís, el primer degà, ho tenia clar. Havia treballat en mitjans que depenien molt del poder, i ell volia ser independent.

El canvi de Carles Sentís a Josep Pernau implica passar d'un periodista identificat amb el franquisme, i que havia estat un degà de consens, a un periodista d'esquerres.

Sí, perquè en Pernau era una persona significada políticament. I també representa la victòria del Grup Democràtic de Periodistes. Era un dels onze fundadors del grup.

A mitjan vuitanta, vostè comença a treballar a El Periódico de Catalunya, on es va estar vint-i-cinc anys.

Em van cridar quan el director era l'Enrique Arias Vega perquè fes Cultura. Entre

"CADA GENERACIÓ DE PERIODISTES CREU QUE ELLA ÉS LA QUE HA D'ARREGLAR LES COSES I QUE LES ANTERIORS SÓN DOLENTES"

altres coses, vaig ocupar-me de la crítica d'art. Allà em vaig sentir estimat tant per l'Arias Vega com, després, per l'Antonio Franco. Hi vaig treballar fins al 2010, quan em vaig jubilar.

A la seva promoció de l'Escola Oficial de Periodisme eren vint persones. Ara hi ha centenars de graduats cada any, però la majoria desconeixen referents com Pernau, Huertas, Sentís o vostè mateix.

No cal que els coneguïn. Cada generació creu que ella és la que ha d'arreglar les

coses i que les anteriors són dolentes. Nosaltres, amb el Grup Democràtic de Periodistes, vam fer el que vam poder.

La seva generació tampoc coneixia qui eren els periodistes anteriors?

No, no els coneixien. Perquè no els ho havien ensenyat. Però jo volia saber-ho. Jo vaig conviure amb diverses generacions.

Per cert, a la seva època els homes li posaven un pis a la querida. Vostè ha posat un pis als seus llibres...

Sí. El pis és al carrer Provença. És el pis dels meus pares, on vaig viure de petit. Hi dec tenir uns cinc o sis mil llibres. A part de tots els que tinc a casa.

Amb 90 anys i tot el que ha viscut, és nostàlgic?

No, gens. He fet el que he considerat que podia fer. Si, per exemple, he escrit sobre la història de la premsa, és perquè he volgut fer-ho.

Tot i les circumstàncies, s'ha sentit lliure?

Sí, perquè els diferents directors del *Diario de Barcelona* em van respectar bastant pels meus articles. Jo tenia una secció, "Gentes de pluma y lápiz", en la qual parlava d'artistes i dibuixants, com en Picarol o en Junceda, dels quals

ningú, en molts anys, havia parlat. I això ho vaig fer a gust.

En aquesta entrevista hem parlat de molts periodistes que ha conegut o amb els quals ha treballat. La gran majoria ja són morts. Com ho porta?

Jo soc un supervivent. Pels 90 anys, no per una altra cosa. Ho porto bé. De tant en tant parlo amb en Jaume Fabre o amb en Josep Maria Casasús. Ara parlo amb tu! Parlo amb poca gent, però és el que hi ha. Estic acostumat, en la qüestió de la premsa, a viure-ho sol. Perquè hi havia moltes coses que jo era l'únic que les sabia.

Està acostumat que certes coses de la professió vostè sigui l'únic que les sap? És això?

Sí. Jo tot allò ho vaig viure. Als diaris on he treballat a vegades deien "pregunteu-ho a en Cadena", perquè ells no ho sabien. Jo, en canvi, sabia qui eren moltes persones. I a vegades també sabia coses que valia més callar. Com alguns locutors de ràdio als quals els regalaven un pis. Jo fugia d'això.

No es volia vendre.

Mai vaig voler cobrar extra dels diaris. Això no passava gaire abans, perquè et temptaven, però jo no em vaig vendre mai. I això em fa sentir bé. Ç

MOMENT PER REFLEXIONAR

El Setè Congrés de Periodistes de Catalunya,
el 7 i 8 de novembre al CaixaForum, busca afrontar els debats
candents que afecten de ple la professió

TEXT CARMÉ ESCALES

**Què hem de fer davant la intel·ligència artificial? I davant l'intrusisme?
I com afrontem les noves maneres de consumir la informació i la
gran contaminació d'aquesta que té lloc en l'àmbit digital? Aquests
seran alguns dels punts de partida del Setè Congrés de Periodistes de
Catalunya, que tindrà lloc al CaixaForum de Barcelona els propers
7 i 8 de novembre. A més, enguany, el congrés coincideix amb la
celebració dels quaranta anys de la fundació del Col·legi de Periodistes.**

Una imatge del Sisè Congrés de Periodistes de Catalunya, que va tenir lloc el 2016 al Palau Macaya. Foto: Jordi Salinas / Arxiu CPC

L'11 de novembre del 2016 es va celebrar al Palau Macaya de Barcelona el Sisè Congrés de Periodistes de Catalunya. Amb 400 inscrits, la deontologia actualitzada a l'era digital, la precarietat i els aspectes de gènere en la professió van centrar bona part de les reflexions de ponents i assistents. “Fem falta tots, perquè, si no és col·lectivament, no ens en sortirem”, va assegurar Neus Bonet, la llavors degana del Col·legi de Periodistes, en el discurs de clausura.

Gairebé deu anys després, la professió està a punt de celebrar una nova edició del seu congrés, la setena. Serà els dies 7 i 8 de novembre, a l'auditori principal del CaixaForum, però també amb alguna altra seu on tindran lloc activitats paral·leles. Coincidint amb la commemoració dels quaranta anys de la creació del Col·legi de Periodistes, i amb el lema “Més necessaris que mai”, la trobada vol ser un espai de reflexió, reivindicació i anàlisi sobre l'estat de l'ofici, però, sobretot, un impuls enco-ratjador d'aquesta professió nostra i dels qui la fem bategar.

“Patim moltes amenaces, que ja fa temps que arrosseguem, com la precarietat, un element intrínsec en la professió, i reptes dels quals ja parlàvem als altres congressos, però que, gràcies a les tecnologies, s'han accelerat. Podríem caure fàcilment en una mirada nostàlgica davant d'aquest món tan incert i ple de perills per afrontar, però la nostra intenció és evitar-la. Volem que el congrés ens ajudi a saber on som i a mirar endavant, perquè justament davant de

tants desafiaments la professió té més possibilitats que mai”, expressa el periodista Carles Prats, coordinador del congrés.

En aquesta nova cita professional hi haurà sis eixos principals que canalitzaran els debats: com gestionar la pèrdua de credibilitat; com afrontar de manera responsable la intel·ligència artificial; el canvi de paradigma en els models de negoci derivats d'un canvi radical en el consum informatiu; el codi deontològic i l'actualització d'alguns aspectes com l'abordatge del suïcidi o l'ús de la IA; el paper del

LA PÈRDUA DE CREDIBILITAT, LA IA, EL MODEL DE NEGOCI O LES CONDICIONS LABORALS SERAN ALGUNS DELS EIXOS DEL CONGRÉS

periodisme amb mitjans més inclusius i accessibles per a tots els col·lectius, i, finalment, les condicions laborals.

NOUS HÀBITS I PERFILS

Segons Prats, s'ha elaborat el programa “d'acord amb aquestes grans directrius i amb un comitè de savis científics i experts en els diferents àmbits per nodrir-nos amb les seves ponències”.

Entre aquests ponents hi ha Alfonso Vara, director del *Digital News Report* a Espanya, l'informe que recull l'estat de la professió periodística i com es consumeix la informació, i que elabora l'Institut Reuters per a l'Estudi del Periodisme. “Vara ens vindrà

a explicar els nous hàbits de consum i quines notícies interessin més”, resumeix Prats, que també cita ponents com Bertran Salvador-Mata, docent i investigador de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). En el seu cas, participarà en una taula rodona sobre nous perfils professionals amb Vara i Candela Ollé, professora agregada de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Parlaran de què busquen les empreses i de com es formen els joves.

En el temps reservat per deliberar sobre la controvertida intel·ligència artificial, Patrícia Ventura, doctora en Mitjans de Comunicació i Cultura de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), parlarà dels mites i relats sobre aquesta revolucionària manera

de cercar informació i crear continguts a partir d'informació prèviament creada per professionals i no professionals. Ventura, una de les principals expertes en IA i ètica aplicada al periodisme, també explicarà com influeixen els algorismes en l'ecosistema informatiu.

D'altra banda, Montserrat Armengou, directora del programa *Sense Ficció*, de Televisió de Catalunya, moderarà la taula en què es parlarà del periodisme com a eina reparadora i, en concret, de com s'explica el dolor amb el respecte de les víctimes. A la taula hi participaran la periodista i professora Mònica Terribas (MediaPro i UPF), el periodista d'investigació del diari *Ara* Albert Llimós i

MÉS DE 500 INSCRITS

A finals de setembre, el Col·legi de Periodistes va anunciar que ja hi havia més de 500 persones inscrites al congrés i que, per tant, ja s'havien esgotat les places presencials. Les inscripcions, fins a darrera hora, han continuat obertes en la modalitat en línia. Cal destacar que més del 90% dels inscrits són col·legiats o precol·legiats. Tant per a uns com per als altres, l'entrada és gratuïta. Des d'un principi el ritme d'inscripcions va ser alt. Al juliol, durant els primers dos dies des de l'obertura de les inscripcions, ja s'hi havien apuntat gairebé 200 col·legiats.

Teresa Turiera, periodista i guionista del Col·lectiu Cultura i conflicte.

Un altre aspecte que abordarà el congrés és com es pot fidelitzar l'audi-

L'educació mediàtica i les eines de verificació també estaran presents al congrés. Així, diversos experts debatran sobre estratègies per combatre mentides i manipulacions i es donaran a conèixer

les millors eines per verificar. En aquest sentit, pren molta força el significat del lema d'aquest nou congrés ("Més necessaris que mai"),

LA PONÈNCIA INAUGURAL ANIRÀ A CÀRREC DE JODI KANTOR, GUANYADORA D'UN PULITZER QUE VA DESTAPAR EL CAS HARVEY WEINSTEIN

ència amb la gran ajuda dels butlletins (*newsletters*), i ho explicaran dos experts en aquesta eina com són els periodistes Mar Manrique (*Fleet Street* i *WATIF*) i Ismael Nafria (*Tendenci@as*).

perquè la professió ha de fer valdre la informació de qualitat i contrastada com a segell intrínsec d'una bona pràctica periodística.

EDUCACIÓ MEDIÀTICA

"Posarem al dia el codi deontològic, com ja es va fer al darrer congrés, el 2016. Ara contextualitzem aspectes com, per exemple, el suïcidi, un tema que sempre s'havia evitat, però que actualment les entitats especialitzades ens han dit que és millor tractar amb transparència", avança Prats.

L'alfabetització mediàtica per reforçar una ciutadania crítica i ben informada serà objecte de debat en una taula rodona, moderada per la periodista Eva Clausó, en què compartiran arguments la professora de periodisme de la UAB Nereida Carrillo (*Learn to Check*); Alba Tobella, cofundadora i cap de continguts de Verificat, i Francesc Castanyer, fundador i CEO de Junior Report.

El congrés permetrà debatre aspectes com l'alfabetització mediàtica, l'intrusisme o el paper de la IA en la professió. Foto: Jordi Salinas / Arxiu CPC

SET CONGRESSOS EN QUARANTA-SET ANYS

L'hivern del 1978, entre el 17 i el 19 de febrer, el Palau de Congressos de Montjuïc va acollir el Primer Congrés de Periodistes Catalans. Va ser organitzat per l'àmbit de Comunicació del Congrés de Cultura Catalana, ja que encara faltaven set anys per a la fundació del Col·legi de Periodistes.

El segon congrés es va celebrar l'any de la Barcelona olímpica, del 30 d'octubre a l'1 de novembre del 1992, a l'Hotel FERIA Palace. Va ser el primer organitzat pel Col·legi de Periodistes i on es va aprovar el codi deontològic de la professió a Catalunya, el primer d'aquest tipus de tot l'Estat.

El mateix Hotel FERIA Palace acolliria, del 29 novembre a l'1 de desembre del 1996, la tercera edició del congrés. En aquella ocasió es va presentar el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), l'organisme encarregat del compliment del codi deontològic.

Quatre anys més tard, la Universitat de Barcelona va acollir el quart congrés, que va tenir lloc els dies 24 i 25 de novembre de l'any 2000. El paper del periodista i les funcions de l'ofici al segle XXI van donar nom a aquella trobada professional.

El cinquè congrés es va celebrar del 19 al 21 de maig del 2004 a l'edifici Fòrum. Va ser diferent de la resta, ja que va tenir lloc en format de diàleg del Fòrum de les Cultures. Hi va haver cinc diàlegs sobre comunicació, i un ("Informació, poder i ètica al segle XXI") va ser organitzat pel Col·legi i va ser considerat el cinquè congrés.

La darrera gran cita de professionals, el sisè congrés, es va fer l'11 de novembre de l'any 2016 al Palau Macaya. Durant aquella jornada es va presentar l'actualització del codi deontològic i es va reflexionar sobre com es pot garantir un periodisme de qualitat adaptat als nous hàbits de consum de la informació.

"Obrirem molts temes, però no els podrem tancar tots", admet Prats. El coordinador del congrés insisteix que, tot i les hores baixes i les greus problemàtiques que amenacen la professió, "més que llevar-nos les ferides, tot i ser conscients dels moments complexos que travessa el nostre ofici, i sabent que ara s'ha multiplicat la

per destapar el cas Harvey Weinstein, que va contribuir a impulsar el moviment Me Too arreu del món. Aquest treball, distingit amb el Pulitzer al servei públic, es va convertir en el llibre *She Said*, considerat un clàssic del periodisme d'investigació que posteriorment va ser adaptat al cinema.

ment ara, el paper de les i els periodistes és més important que mai. Esperem que aquests dos dies ens serveixin per escoltar-nos, aprendre dels experts i de les experiències d'altres col·legues, i imaginar un futur ple de possibilitats".

En aquests nou anys transcorreguts des del darrer congrés de professionals de la informació han passat un munt de coses, des d'una pandèmia a l'aparició de la IA. Ara, doncs, la professió reprèn les seves ganes i necessitat de reivindicar la credibilitat del periodisme, fer valdre el seu paper social i encarar els grans reptes del moment actual.

HI HAURÀ TAULES RODONES SOBRE NOUS PERFILS PROFESSIONALS, ALFABETITZACIÓ MEDIÀTICA O EL PERIODISME COM A EINA REPARADORA

precarietat, encara que aquesta no és nova, hem de mirar cap endavant i recuperar la confiança i la credibilitat".

ESPAI DE TROBADA

El divendres 7 de novembre a dos quarts de deu del matí, començarà el congrés amb una ponència inaugural, titulada "Periodistes, més necessaris que mai", a càrrec de Jodi Kantor, periodista d'investigació de *The New York Times* coneguda

debats durant un dia i mig a l'auditori del CaixaForum i en altres espais on hi haurà activitats simultànies. Tot el congrés, doncs, serà un convit a la reflexió conjunta després de gairebé una dècada sense aturar-nos a repensar l'ofici.

Segons Prats, "el congrés pretén ser un espai de trobada per fer una fotografia de l'estat de la professió i, sobretot, per mirar endavant i identificar reptes i oportunitats. Creiem de debò que, justa-

D'altra banda, dels nous reptes, com ara lluitar contra l'intrusisme, se'n parlarà en forma de diàlegs, taules rodones i

"Som optimistes perquè ni la ràdio va fer desaparèixer els diaris ni la televisió. La tecnologia evoluciona, però el paper del periodisme en democràcia és més fonamental que mai, just ara que hi ha dirigents polítics que veten els mitjans, els desacrediten en públic i es neguen a contestar preguntes. Això és una mostra molt preocupant de la deriva autoritària i antidemocràtica que, col·lectivament, haurem d'afrontar", conclou Prats. **C**

NOUS TEMPS, NOUS HÀBITS

Des de la creació del Col·legi de Periodistes, els canvis tecnològics han provocat importants transformacions en la dieta mediàtica dels ciutadans

TEXT JORDI MORATÓ
IL·LUSTRACIÓ MARINA BONILLA

Des del llunyà 1985, any de la creació del Col·legi de Periodistes, els mitjans de comunicació han canviat molt, però també ha variat, i força, la dieta mediàtica d'un gran nombre de ciutadans. L'aparició d'Internet, sobretot, ha transformat els hàbits de consum d'informació fins al punt que els diaris en paper i la televisió lineal, dos mitjans que dècades enrere eren indiscutibles, ara són víctimes, cada cop més, d'un canvi de paradigma.

L'Èlia Benet té 21 anys, viu a Rubí amb els seus pares i estudia el grau de Comunicació i Indústries Culturals a la Universitat de Barcelona. Afirmar estar informada “d'allò que m'interessa”, tot i que reconeix que no acostuma a anar més enllà del titular. Accedeix a les notícies a través d'X, de TikTok i, en menys mesura, d'Instagram. De tant en tant, mira l'*Està passant*, el programa d'humor de TV3, a través del qual també s'informa del que succeeix al país i al món.

En canvi, en Jordi Benet, el pare de l'Èlia, de 54 anys, segueix l'actualitat a través dels telenotícies de TV3, del 324 i del diari digital *Vilaweb*. Al matí, després de llevar-se, posa RAC 1 i escolta durant uns minuts els titulars del dia. “Abans era subscriptor de l'*Ara*, però m'he desenganxat força dels mitjans tradicionals”, confessa.

Finalment, l'àvia de l'Èlia té 90 anys. Es diu Lola Mas i també és de Rubí. Es considera una persona ben informada del que passa al seu voltant. Li interessa la informació política i l'actualitat. “Tot el que passa al món”, afirma. La seva font

d'informació és la televisió, concretament els informatius de TV3 i el *Més 324*. “Quan vivia el meu marit, sempre hi havia diaris a casa, i els llegia”, diu, però ara només

EN ELS ÚLTIMS QUARANTA ANYS, L'OFERTA INFORMATIVA HA CRESCUT MOLT, PERÒ EL TEMPS PER INFORMAR-SE ÉS EL MATEIX

fulleja el *Diari de Rubí*, que té una edició quinzenal en paper i que li permet estar al dia del que passa a la seva ciutat.

SATURACIÓ INFORMATIVA

En Jordi reconeix que “estem saturats informativament”. L'Èlia hi està d'acord. Des que es va crear el Col·legi de Periodistes, l'any 1985, fins ara, l'oferta informativa ha augmentat de manera exponencial, però el temps que tenim per consumir informació és, si fa no fa, el mateix.

El periodista i professor universitari Josep Maria Martí i Martí, que va ser director de Ràdio Barcelona i SER Catalunya,

i degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya, adverteix que aquesta situació ha provocat que la informació que rebem sigui cada cop més breu i més fragmentada, i que hagi augmentat la competència d'emissors que volen captar la nostra atenció. “Ha passat el moment de la informació de fons i estem en el temps

dels titulars”, afirma Martí, que creu que “malgrat que rebem més informació, estem pitjor informats”. L'exdegà ho exemplifica amb una citació d'Iñaki Gabilondo, que deia que, després d'un tsunami, el primer que falta és l'aigua potable.

Laura Pérez Altable, cap d'estudis del grau de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra i investigadora en Comunicació Social, coincideix en aquesta anàlisi. “El fet que tinguem més accés a la informació no vol dir que tinguem més consciència d'allò que passa al nostre voltant”, assegura.

D'altra banda, Joan Cal Sánchez, exdirector executiu del grup de comu-

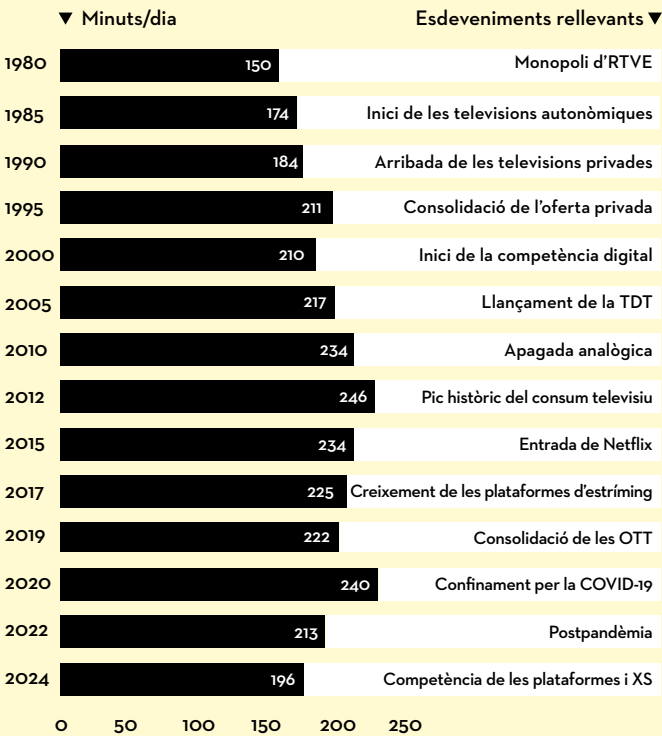

DADES REVELADORES

La progressiva i creixent digitalització de la informació està provocant, des de fa dècades, canvis substancials en la manera d'informar-se de les persones. En aquestes pàgines mostrem –a partir de dades de diferents informes i amb l'ajut de l'eina d'IA Claude– com estan canviant els hàbits de consum de la televisió, la ràdio i la premsa escrita.

CANVI DE PARADIGMA

Evolució del consum de televisió a Espanya (1980-2024).
Consum mitjà diari (minuts per persona i dia).

FONTS

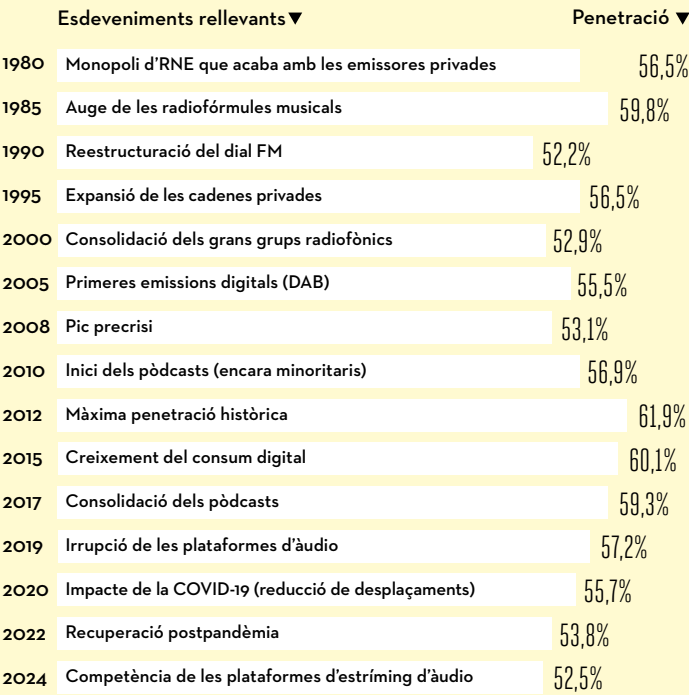
Informes anuals de Barlovento Comunicación, AIMC/EGM (Estudi General de Mitjans), Kantar Media (abans, TNS Sofres), Informe Anual de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, anuaris GECA i anuaris de la Televisió de la Corporació d'RTVE.

NOTES METODOLÒGIQUES

- Les dades representen el consum mitjà diari de televisió convencional (lineal).
- A partir del 2015, alguns informes comencen a incloure mesuraments de consum diferit, però les dades de la taula es refereixen principalment al consum lineal per mantenir la coherència històrica.
- Algunes fonts presenten lleugeres variacions en les dades segons la metodologia de mesurament utilitzada.

LENT DECLIVI

Evolució del consum de ràdio a Espanya (1980-2024).
Consum mitjà diari (minuts per persona i dia).

FONTS

AIMC/EGM (Estudi General de Mitjans), Informe Anual de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, Associació Espanyola de Radiodifusió Comercial, anuaris GECA, informes de l'Observatori de la Ràdio a Espanya i anuaris de la Comunicació de la Fundació Telefónica.

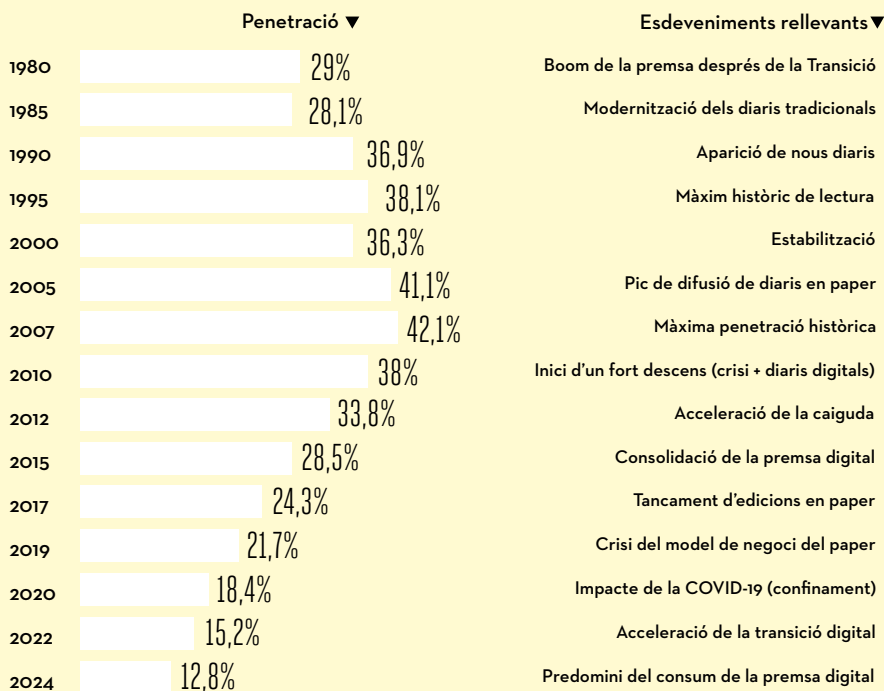
NOTES METODOLÒGIQUES

- Les dades representen el consum mitjà diari de consum de ràdio (convencional i radiofórmula).
- La penetració es refereix al percentatge de població que escolta la ràdio cada dia.
- A partir del 2015, alguns informes comencen a incloure mesuraments de consum digital i pòdcasts, però les dades de la taula es refereixen principalment al consum tradicional per mantenir la coherència històrica.
- L'EGM és la principal font de mesurament d'audiència radiofònica a Espanya.

EN CAIGUDA LLIURE

Evolució del consum de premsa escrita a Espanya (1980-2024). Consum i difusió.

FONTS

AIMC/EGM (Estudi General de Mitjans), OJD (Oficina de Justificació de la Difusió), Llibre Blanc de la Premsa de l'AEDE/AMI (Associació d'Editors de Diaris Espanyols), Informe Anual de la Professió Periodística (Associació de la Premsa de Madrid), informes del sector de la premsa escrita de la CNMC, informe del sector de la comunicació d'InfoAdex i Observatori de la Comunicació a Catalunya (InCom-UAB).

NOTES METODOLÒGIQUES

- La penetració es refereix al percentatge de població que llegeix diaris en paper almenys un cop al dia.
- La difusió diària representa el nombre d'exemplars de diaris distribuïts diàriament (en milers).
- Dades basades en diaris generalistes, esportius i econòmics d'informació diària.
- A partir del 2010, la caiguda s'accelera per la competència digital i la crisi econòmica.
- Les dades no inclouen la premsa gratuïta, que va tenir el seu apogeu entre el 2000 i el 2008 i després va experimentar una forta reducció.

nicació Segre, assenyalava que la saturació informativa actual ens ha portat a haver “d’escandalitzar contínuament per poder tenir l’espectador sempre atent”. Aquest periodista lleidatà d’origen gallec alerta que això afavoreix els discursos d’odi, que són més cridaners i capten més l’atenció del públic.

NOUS CANALS

Els canvis en la dieta mediàtica són molt clars. Segons l’informe *Digital News Report 2025*, a Espanya la televisió encapçala el consum informatiu, amb un 54%, seguida de les xarxes socials amb un 46%. Però els diaris impresos, en només sis anys, han vist reduïda la seva audiència a la meitat –del 38% al 19%–, mentre que en aquest mateix període la ràdio ha caigut del 27% al 18% i les edicions digitals de mitjans tradicionals han passat del 44 al 25%. El canvi de paradigma, doncs, està clar.

Val a dir que fins a la popularització d’Internet, i sobretot de les xarxes socials, la dieta informativa de la població era molt perceptible i procedia dels mitjans de comunicació de massa: la premsa escrita, la ràdio i la televisió. Amb l’aparició dels mitjans digitals, s’ha produït una “*plataformització* del sistema mediàtic”, afirma Pérez Altable, amb “molts més canals que ofereixen continguts d’entreteniment i informatius que formen part de les nostres dietes mediàtiques”.

En aquest sentit, la professora de la Pompeu Fabra explica que les generacions més joves “consideren que ja no tenen la necessitat d’anar a un mitjà de comunicació convencional—ràdio, diari digital o televisió— per assabentar-se de l’actualitat; si passa alguna cosa important, ja els arribarà a través de les xarxes socials”.

Per a Cal, la conseqüència d’aquest fet és que la gent “no és conscient de la font, de la procedència de la informació, que pot ser un periodista, un *influencer* o un bot”. “Em sorprèn trobar-me gent, fins i tot amb formació universitària, que identifica com a fonts periodístiques emissors d’informació que no ho són”, admet l’exdirector del *Segre*.

"ESCOLLO SER FELIÇ"

L’Èlia reconeix que té més interès en les notícies que la mitjana de les persones de la seva edat. L’estudiant de Comunicació explica que té molts amics, fins i tot alguns que estudien la mateixa carrera que ella, a qui no els interessen gens les notícies. En preguntar-li per què creu que passa això, la jove respon que és per evitar el malestar. “Ens adonem que tot se’n va a la merda i evitem l’ansietat que això ens produeix passant de tot. És un mecanisme de defensa: escullo ser feliç”, explica.

COM S’INFORMEN ELS JOVES

En els últims anys, *Capçalera* ha dedicat nombrosos articles a les noves maneres d’informar-se dels més joves, tant pel que fa a la premsa escrita com a la ràdio i la televisió. A continuació, recuperem alguns d’aquests articles en què es reflexionava sobre la transformació d’hàbits entre les noves generacions.

EL DARRER QUIOSC DE LA UAB

Al setembre del 2009, al número 145 de *Capçalera*, es va publicar un article d’Anna Galdón que portava per títol “Els periodistes del futur no compren diaris”. La peça, molt reveladora, explicava el canvi d’hàbits en la dieta mediàtica a partir de l’experiència dels estudiants de Periodisme de la UAB.

“Dos quarts de vuit del matí. El quiosc de la facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona obre les seves portes a tots els alumnes i professors del centre, en total unes 3.500 persones. Quan acabi la jornada, a les nou del vespre, s’hauran venut entre 20 i 25 diaris, no més. ‘La situació és molt negra, abans arribàvem als 500 exemplars’, assegura Víctor Monferrer, l’encarregat de la venda i distribució en aquest establiment, mentre col·loca els rotatius al seu lloc”, relata l’article.

L’article advertia d’un canvi de paradigma: “L’abandonament per part dels més joves dels hàbits de lectura respon a factors com l’accés massiu a la tecnologia i al fet de tractar-se d’una generació sobrecarregada d’informació que ha banalitzat el paper en tots els sentits”. Paradoxalment, al mateix número de la revista hi havia un article sobre la

conferència internacional de l’Associació Mundial de Diaris (World Association of Newspapers) que, al maig d’aquell any, havia tingut lloc a Barcelona.

Divuit anys després de l’article de Galdón, concretament l’1 de desembre del 2017, el quiosc de la facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, al cap de tres dècades de funcionament, va tancar per la manca de rendibilitat econòmica. Era l’últim quiosc del campus, ja que feia uns anys també havia tancat el de la plaça Cívica, la plaça central de la universitat. En un campus per on passen fins a 50.000 persones cada

PANORAMA INÈDIT A LES ONES

Al setembre del 2010, al número 149 de *Capçalera*, Arnau Soler escrivia l'article "Els joves, el gran repte de la ràdio", sobre la diferent manera de consumir aquest mitjà per part de les noves generacions. A la peça s'alertava d'un fet que no només s'estava donant a Espanya, sinó també a la resta del món, que és que bona part dels joves no escolten la ràdio. Al text, un estudi de l'Observatori de la Ràdio ja advertia de la pèrdua d'oïdors joves, fet que implica l'envelliment progressiu de l'audiència. Segons s'explicava, el 81% dels joves catalans desconeixia l'oferta de continguts radiofònics. Un panorama inèdit en els últims cinquanta anys.

Les raons d'aquest fenomen, explica l'article, són diverses. D'una banda, els joves són multifuncionals, i això implica una disminució de l'atenció de les diferents tasques que fan al mateix temps. I, de l'altra, la prova del trencament generacional d'aquest hàbit quotidià és que, quan escolten música, prefereixen fer-ho a través de Spotify, on personalitzen el contingut, i no pas mitjançant la ràdio musical. "Si el que volen les ràdios generalistes és un públic d'entre 14 i 29 anys, llavors s'han de preocupar perquè clarament no els estan escoltant", alertava Joan Sabaté, director general de la Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura (FUNDACC) i professor de Sociologia de la Comunicació a la Universitat Ramon Llull.

LES ALTRES PANTALLES

A l'octubre del 2016, Nereida Carrillo escrivia –al número 173 de la revista– un article amb un titular ben revelador: "Aquell aparell del passat". L'autora es referia al consum de televisió per part dels joves i aportava dades que confirmaven el sentit del titular.

Perquè, com deia, si bé és cert que els joves consumeixen contingut audiovisual, també ho és que no ho fan a la televisió del menjador. Les noves generacions prefereixen mirar-lo a l'ordinador de l'habitació, a la tauleta o al mòbil. "No volen imposicions de la graella ni tampoc acordar el que miren amb els progenitors. Internet, en canvi, els proporciona més llibertat, continguts elaborats per a joves i un llenguatge nou", escrivia Carrillo.

L'article citava l'estudi de tendències d'audiències de televisió elaborat per Media Intelligence Service, que certificava el descens del consum televisiu entre els joves. Segons l'estudi, el 2015 els europeus havien consumit tres hores i quaranta-un minuts de mitjana diària de televisió, una xifra que s'havia mantingut estable durant els últims cinc anys. Per contra, en el cas dels joves, la dada es reduïa a dues hores i sis minuts, uns disset minuts menys que cinc anys abans.

DESCONNEXIÓ CREIXENT

La desconnexió de les notícies és un fenomen que en els darrers anys s'està donant a tot el món. Molts ciutadans senzillament han optat per deixar d'informar-se. Els perfils i les raons són diversos.

37%

Percentatge d'espanyols que admeten evitar el contacte amb les notícies de forma deliberada.

Font: Digital News Report Espanya 2025.

40%

Percentatge de persones a Espanya que desconfia de les notícies.

Font: Digital News Report 2025.

Laura Pérez Altable ha estudiat l'evitació de les notícies, un fenomen que ha augmentat considerablement durant els darrers anys. Segons la seva investigació, impulsada per la càtedra Futurs de la Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, un de cada cinc joves evita consumir notícies.

La investigació, coordinada per Pérez Altable, ho relaciona amb la sobrecàrrega informativa, que provoca que “els joves se sentin aclaparats per la informació”. En el mateix sentit del que apunta l'Èlia, la investigadora destaca que un altre dels motius que expliquen la desafecció informativa és la resposta emocional negativa a les notícies, per “una qüestió d'autoprotecció i de salut mental”.

Pérez Altable subratlla que aquesta tendència va fer-se especialment evident durant la pandèmia, en què moltes persones, no només joves, van decidir desconnectar de les notícies com a mesura de protecció.

CANSAMENT MEDIÀTIC

El rebuig a les notícies també es detecta en persones de més edat. En Jordi Benet, el pare de l'Èlia, admet que a ell també li passa. “M'he desentès força de les notícies, sobretot a través dels mitjans més tradicionals” i reconeix que hi ha “cansament mediàtic”.

El darrer informe *Digital News Report* sobre notícies digitals de l'Institut Reuters, publicat aquest 2025, destaca que el 37% d'espanyols admeten evitar el contacte amb les notícies de forma deliberada. I que ho fan per desconfiança (35%), sobrecàrrega informativa (35%) i

per l'impacte negatiu de les notícies en el seu estat d'ànim (34%). L'informe també parla sobre el nivell d'interès i la confiança en la informació. Així, el 40% d'espanyols assegura desconfiar de les notícies, enfront del 32% que hi confia.

En aquest aspecte, Martí considera que “no s'ha estudiat bé el cansament mediàtic”, i afirma que està relacionat amb la sobreabundància de la informació i amb la falta de confiança en els missatges que rep la població, que pensa que el temps és limitat i no vol perdre'l en coses que no es creu.

No obstant això, que cada cop hi hagi més persones que admeten que no volen con-

ELS JOVES NO CONSUMEIXEN MITJANS TRADICIONALS. SI PASSA ALGUNA COSA IMPORTANT, JA ELS ARRIBA PER LES XARXES SOCIALS

sumir notícies no implica que no estiguin informades. En una entrevista a *Mèdia.cat*, publicada l'any 2022, Eduardo Suárez, director editorial de l'Institut Reuters, reconeixia que no és així. “Estem més ben informats del que pensem”, assegurava. En el cas dels joves, per exemple, Pérez Altable destaca que, encara que no en siguin conscients, “la informació els arriba d'una manera o altra”.

EL PAPER DEL PERIODISME

Tot i així, una cosa és rebre informació i una altra de ben diferent és que aquesta informació sigui certa. Martí creu que “la desinformació és el principal risc de la democràcia”. Una afirmació que està

alineada amb el 75% d'espanyols que en el darrer informe *Digital News Report* assegura que el periodisme contribueix a la democràcia. En aquest sentit, Pérez Altable afirma que una democràcia es basa en el fet que la ciutadania rebi informació veraç, que és essencial perquè les persones puguin prendre decisions en l'àmbit públic, i alerta que “la desinformació es difon de manera molt més ràpida que la informació i costa molt desmentir-la”.

Per part seva, el que fou exdirector executiu del grup Segre reclama separar els continguts periodístics de la resta d'informació i que es faci èmfasi en els productes que estan certificats per la feina d'un professional. En aquest mateix sentit,

la cap d'estudis de Periodisme de la Pompeu Fabra considera que els periodistes “han d'aportar les claus per entendre el

que està passant i ajudar a identificar allò que és veritat i allò que és mentida”.

“Els periodistes són els fabricants d'aigua potable”, afirma Martí, tot i que també reconeix que dins mateix de la professió hi ha persones que han contribuït a empitjorar la qualitat de la informació que circula, ja sigui per acció o per omissió. Per a l'exdegà del Col·legi de Periodistes, “el periodisme és més necessari que mai, malgrat els periodistes”, i demana que s'exerceixi la professió “allà on es juga el partit”, ja sigui a les xarxes socials, per on s'acostuma a informar l'Èlia; a la premsa digital i la ràdio, per on li arriben la majoria de notícies a en Jordi; o a la televisió i la premsa en paper, per on s'assabenta de l'actualitat la Lola. Ç

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

40 anys
1985-2025

40 anys fent periodisme, 40 anys fent Col·legi

El Col·legi de Periodistes de Catalunya arriba al seu 40è aniversari amb dues grans novetats

Un **nou interactiu digital** que et permet reviure, consultar i redescobrir els fets que han marcat la nostra història col·lectiva.

Una **nova web**, més moderna i funcional, que t'acompanya en el dia a dia: tràmits online, informació útil i tots els serveis al teu abast.

Vine a descobrir el passat i connecta amb el **futur**.
Descobreix-ho a **periodistes.cat** a partir del 8 de novembre de 2025

En la imatge, un fotògraf durant els altercats del 29 de març del 2012 a Barcelona, posteriors a les manifestacions contra la reforma laboral. Foto: Ramon Costa

FOTOPERIODISME A LA INTEMPÈRIE

El primer manual de riscos laborals dels professionals gràfics
busca canviar les condicions d'un sector sovint invisibilitzat

TEXT ANNA PRUNA GALDÓN

En l'entorn digital actual, les imatges dominen el nostre dia a dia. Moltes d'aquestes han estat fetes per fotoperiodistes, un sector de la professió que a casa nostra sovint ha estat oblidat i menystingut. En els últims temps, aquests professionals gràfics s'han mobilitzat per demanar que, pel que fa a les lesions laborals, no siguin invisibilitzats i se'ls comenci a tenir en compte. La publicació del primer manual de riscos laborals per a fotoperiodistes i la celebració del primer simposi sobre aquesta temàtica són l'inici d'un camí que, fins fa poc, alguns no sabien ni que existia.

Els fotoperiodistes s'enfilen per tot arreu. Se'ls veu pujats a fanals, mobiliari urbà, bastides o excavadores en plena manifestació, amb mig cos enfora d'un balcó per tenir el millor angle del que passa al carrer, o agenollats i estirats a terra per aconseguir una mirada diferent del que veu la resta. I la majoria de vegades ho fan entortolligats amb cintes que els emboliquen, bosses que els pengen dels braços o maletes que carreguen a l'esquena i que amaguen pes en forma d'òptiques, recanvis o bateries.

Aquest pes, segons *El fotoperiodisme i la prevenció dels riscos laborals*, la primera guia de consells del sector, recentment editada pel Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya, no baixa mai dels sis quilograms i pot arribar als trenta. I, tot i que són "forts" físicament, flexibles, resolutius i creatius, i afronten mil obstacles cada dia, no han tingut mai un pla de prevenció, ni una descripció de la seva activitat professional. "Res del que ens passa es considera malaltia laboral", explica Ana Jiménez, fotoperiodista de *La Vanguardia* des de fa més de vint anys i una de les impulsores a Catalunya de l'informe que busca canviar les condicions d'un sector històricament invisibilitzat.

ATOMITZACIÓ I BRETXA DE GÈNERE

El fotoperiodisme acostuma a quedar "amagat" entre altres sectors. Els càmeres de televisió, que carreguen pesos similars, tenen certa regularització, i els fotògrafs de laboratori disposaven en el seu mo-

ment d'una descripció de riscos clara pels materials tòxics que manipulaven. Però, en canvi, els fotògrafs de l'àmbit del fotoperiodisme, que trepitgen el carrer, havien quedat oblidats, i el Departament d'Empresa i Treball no comptava amb cap referència o descripció sobre el sector, malgrat que, des de l'any 1995, les empreses estiguin obligades a tenir plans de prevenció.

De fet, avui no hi ha ni un epígraf descriptiu específic. Ho sap bé Fernando Rodríguez, de l'Associació Professional

no associada a la seva activitat laboral, fet que el va portar a optar per la via judicial i interposar una de les primeres demandes d'aquest tipus en el sector.

Però aquell episodi també va fer que Rodríguez volgués indagar més sobre el que podien estar patint altres companys de professió. Tant és així que, des de l'associació de la qual forma part, va engegar una enquesta entre professionals del sector després de veure que, d'aquest tema, no se'n sabia res. "I

TOT I PORTAR DURANT HORES PESOS D'ENTRE SIS I TRENTA QUILOS, NO TENIEN PLA DE PREVENCIÓ NI DESCRIPCIÓ DE LA SEVA ACTIVITAT

de Fotògrafs Asturians (APFA), que es va quedar clavat al terra de la seu d'*El Periódico*, a causa d'una hèrnia, el dia que feia les fotografies d'un candidat a la presidència. Després que l'ambulància se l'emportés i de rebre l'alta a l'hospital, la mútua li va comunicar que un comitè havia de valorar "si allò era o no una baixa laboral". Va estar cinc mesos amb una baixa mèdica

vam veure que la situació se'n en anava de les mans", assegura. Algunes dades que cal tenir en compte: es tracta d'un camp molt atomitzat i híbrid (ja que molts dels professionals són autònoms), amb una mitjana d'edat d'uns 55 anys, una mitjana d'antiguitat laboral de 24 anys i una bretxa de gènere altíssima, amb un 82% d'homes i només un 18% de dones.

“La nostra feina és de risc, no hi ha relleu generacional i és un àmbit molt masculinitzat”, resumeix Jiménez. Això té diverses implicacions. La primera, que hi ha certa “resistència” dels homes a queixar-se per molèsties considerades “lleus”, i la segona, que moltes dones ho deixen quan es queden embarassades, o quan veuen que exercir menstruant o amb la menopausa

AQUEST ANY S'HA CELEBRAT EL PRIMER SIMPOSI SOBRE RISCOS LABORALS EN FOTOPERIODISTES I PROFESSIONALS DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

és més que complicat. “Com pots enfilar-te a llocs estant embarassada o córrer enmig d’una manifestació amb disturbis, amb 60 anys i una motxilla de més de set quilos a l’esquena?”, es pregunta aquesta fotoperiodista.

PROTECCIÓ LEGAL

Però alguna cosa s’està movent arreu del territori. A més de l’esmentat informe que ha publicat el Departament d’Empresa i Treball, aquest 2025 s’ha celebrat a Astúries el Primer Simposi sobre Riscos Laborals en Fotoperiodistes i Professionals dels Mitjans de Comunicació, convocat per l’APFA. I no és casual que s’hagi celebrat a Astúries, ja que la tradició minera d’aquelles terres sempre ha fet que, des de la comunitat mèdica,

es doni molta importància a la prevenció dels riscos laborals.

En el cas dels fotoperiodistes, aquesta prevenció passaria per fer una preparació física i postural, d’una banda, i, de l’altra, per tenir definida la protecció legal de cara a les baixes mèdiques o les jubilacions.

“Les mútues no sabien ni que existíem”, recorda Rodríguez, que afegeix que el més important per a ell és que el sector “s’està organitzant”. “Ens agradava tant la nostra feina, teníem

tanta vocació, que atribuïem, o relacionàvem, tots els dolors a la nostra vida personal”, afirma. Una perspectiva que creu que comença a canviar.

Ara bé, la falta de relleu generacional no és un tema menor. Posa entre les cordes un sector que, després d’estar gestionant la crisi econòmica que va reduir dràsticament el nombre de professionals als mitjans (en una redacció on fa dues dècades n’eren vint, avui en són cinc), ara veu que l’amenaça real és potser qui assumirà el pes del que fan. “Des del punt de vista històric, hi ha hagut un menysteniment estructural dels professionals gràfics als mitjans, moltes vegades per ignorància —explica Jiménez—, però en plena era de la imatge no podem permetre’ns no tenir cultura de la imatge. Estem desaprofitant

el fotoperiodisme com a eina de denúncia social”. Ho diu després de veure com els gabinets de comunicació ofereixen gratis, cada dia, imatges als mitjans, o com certes institucions difonen les imatges pròpies que els interessa per agenda. Rodríguez ho puntualitza: “Hi ha molta aposta per la fotografia, però no pels fotoperiodistes”.

LESIONS HABITUALS

L’hèrnia descrita per Fernando Rodríguez és una de les lesions més esteses entre la professió, com també els esquinços, els trencaments o l’anomenat “múscul esquelètic”. S’ha avançat en la prevenció, la detecció i el tractament, però no n’hi ha prou. Des dels cops que molts professionals van rebre durant els disturbis del Pla Bolonya, ara fa més de quinze anys, per iniciativa del Col·legi, hi ha hagut un pacte de no-agressió amb la policia arran del qual es va implementar una armilla identificativa que havia d’ajudar a exercir la professió de manera més segura. “Però va arribar un punt en què la tenia tothom”, recorden des del Sindicat de Periodistes. Ara, i gràcies al Col·legi de Periodistes, la Unió de Professionals de la Imatge i la Fotografia de Catalunya (UPIFC) i el Sindicat de Periodistes, les armilles s’han renovat amb un codi numèric i un segell, i sembla que tornen a ser d’utilitat. Això sempre que no es vulgui acabar amb els fotoperiodistes, ja que són molestos. Els professionals que fan clic davant de con-

Gràcies als col·laboradors que fan possible la publicació d’aquest número de la revista Capçalera

Triangle-Postals
Triangle-Books
Triangle-kids

ROGER'S
PRENDAS DEPORTIVAS

flictes, manifestacions, protestes i injustícies incomoden, tot i ser absolutament necessaris per oferir a la ciutadania el dret a la informació. Aquest és un mantra que no paren de posar en evidència les grans organitzacions internacionals, que sí que han alertat, en diverses ocasions, dels perills que comporta l'exercici de la professió arreu del món.

Reporters Sense Fronteres publica cada any l'*Índex Mundial de Llibertat de Premsa*, en què denuncia reiteradament el perill que corren els fotoperiodistes en zones perilloses com Gaza, Síria o Mèxic. El Comitè per a la Protecció dels Periodistes publica sistemàticament informes sobre com la fotografia de conflictes és una de les disciplines més dures dins del periodisme, i Human Rights Watch o Amnistia Internacional han posat el focus moltes vegades en casos concrets de fotoperiodistes en situacions límit, molt vinculades a posteriors problemes de salut mental.

VOCACIÓ I SALUT MENTAL

Una d'aquestes situacions va ser la viscuda per Manu Brabo, reconegudíssim fotògraf i Premi Pulitzer 2013, que fa uns anys va ser detingut a Líbia amb altres companys de professió (entre ells, James Foley, Clare Morgana Gillis i Anton Hammerl). La mort de Hammerl en aquella detenció, la mort un any després de Foley i l'estrès posttraumàtic del que va viure van fer que es replantegés "l'extrema perillositat del fotoperiodisme en zones de guerra".

De fet, com que era freelance i no formava part d'Associated Press durant el període que va estar detingut, Brabo no va rebre cap remuneració. Per tot això, assegura, quan va tornar va haver de "calibrar riscos personals i professionals, mantenint viva la vocació d'estar al costat de qui pateix i narrar-ho a la resta del món". Un equilibri difícil que mai va tenir l'acompanyament necessari, ni els recursos mèdics ni laborals, per facilitar un procés, el de tornar de les zones de conflicte, que

Les lesions són habituals entre els fotògrafs que carreguen equips molt pesants. Foto: Cristóbal Castro

Fotografiar en determinades situacions, aparentment inofensives, pot acabar provocant lesions. Foto: Sergi Bernal

pot ser extremament complex. Es tracta d'una causa-conseqüència claríssima que "sorpren", en paraules dels professionals redactors de l'informe que ara veu la llum, que no s'hagi abordat abans.

Des de la professió diuen que segurament és perquè són pocs (es calcula que

exerceixen. Però el fet que la Conselleria de Treball hagi elaborat un manual de prevenció de la professió, possible gràcies a l'aportació econòmica del Sindicat de Periodistes, o que associacions d'arreu de l'Estat comencin a preguntar-se com cal treballar per definir el que fan, és un pas endavant titànic.

han carregat massa. Uns cossos als quals ara els toca fer una mirada col·lectiva i defensar el que és seu. Fer entendre per què cal que la seva tasca, absolutament necessària, es desenvolupi en un context segur i protegit. Només així, també des de la perspectiva dels riscos laborals, el col·lectiu començarà a existir. Ç

"LES MÚTUES NO SABIEN NI QUE EXISTÍEM"

Fernando Rodríguez, APFA

hi ha entre 2.000 i 3.000 fotoperiodistes a tot l'Estat). Potser perquè ni tan sols des del periodisme mateix sovint se sap ben bé en quines condicions de treball

Perquè els que "sempre expliquen el que passa a fora", en paraules de Jiménez, els que denuncien, els que fan que el món tingui ulls crítics envers les injustícies, els que entrevisten, documenten i deixen testimoni gràfic del nostre temps, s'havien oblidat de mirar cap endins. D'entendre el que els estava passant, d'escotar aquells cossos que els han permès veure, comunicar, difondre, explicar. Però que també

Celebrem 40 anys del Col·legi de Periodistes de Catalunya
amb un congrés perquè en temps d'incertesa,
el periodisme és més necessari que mai

Entrades presencials exhaurides, però segueix
oberta la inscripció online perquè ningú es quedi fora

No deixis passar aquesta oportunitat:
inscriu-te ara a congresperiodistes.cat

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

40 anys
1985-2025

EN PLENA TRANSFORMACIÓ

Un estudi analitza les ràdios locals en l'actual context digital

TEXT LAURA SAULA

Davant els nombrosos reptes que afronta el mitjà radiofònic, com el paper predominant de les xarxes socials o la irrupció de la intel·ligència artificial, entre altres, des de la Xarxa Audiovisual Local es va decidir impulsar un estudi per analitzar la situació actual de les emissores de proximitat i així conèixer i definir millor les estratègies que estan impulsant diversos directors de ràdios amb l'objectiu de preparar-se davant la futura apagada de l'FM. Un escenari, enmig del procés de transformació digital, que, segons els experts, no és imminent, però sí inevitable.

La ràdio local es troba en una etapa decisiva. Els nous hàbits de consum de continguts, la dispersió de l'audiència i el descens de la inversió publicitària en el model tradicional radiofònic representen grans desafiaments derivats de l'entorn digital actual. Aquest panorama, que ja fa temps que és una realitat, ha afavorit l'aparició de competidors nadius digitals que transformen els formats i la manera de distribuir i monetitzar els continguts.

Davant d'aquest context, la Xarxa Audiovisual Local (XAL) ha impulsat l'estudi *Identificació d'estratègies per a l'adaptació dels models radiofònics de proximitat al context de l'era digital*, amb el propòsit d'identificar els principals reptes que afronten actualment les emissores locals i explorar les oportunitats presents i futures. Publicat el desembre del 2024 i elaborat per la periodista i consultora en estratègia digital de mitjans Alba Tosquella, l'estudi recull les aportacions de diversos responsables d'emissores locals i altres agents del sector, a través d'entrevistes i grups de discussió.

Així, responsables de mitjans com Ràdio Granollers, El 9 FM o La Plana Ràdio, entre molts altres, van identificar els reptes vinculats al procés de digitalització de les emissores locals. Aquests desafiaments es van agrupar en tres grans àmbits: continguts, model

"LES EMISSORES LOCALS HAN D'ESTAR PREPARADES PER A L'ESCENARI DEL TANCAMENT DE L'FM"

Alba Tosquella, periodista i consultora en estratègia digital de mitjans

de gestió i formats i distribució. Algunes qüestions de l'estudi són com es poden mantenir els continguts de proximitat i de qualitat al centre, el suport de les audiències i les institucions com a agents en la generació de continguts de servei públic, la creació de continguts establint sinèrgies amb nous creadors per adaptar-los a les plataformes digitals i com recuperar l'audiència jove.

SENSE HORARIS

Un dels temes que queden més patents en l'estudi és que la lògica d'una graella de programes amb un horari concret ja ha passat a la història. "El públic no vol esperar-se fins a una hora concreta per escoltar un programa, vol escoltar-lo quan li va bé", explica Tosquella. És l'hora d'anar trencant els horaris, encara que de moment s'hagi de mantenir la graella analògica. "L'apagada de l'FM no serà imminent i encara s'haurà de compaginar el model digital amb l'analògic", afegeix. Continuem, doncs, en

un escenari híbrid on es garanteix la presència del contingut a les plataformes més adients en cada cas.

Aquest últim punt és important, perquè, segons Tosquella, sovint es comet l'error de voler penjar el contingut a Internet i les xarxes com si fossin un repositori, quan tot plegat hauria d'estar més meditat. "Cal crear webs que facin la funció de mitjà de comunicació i que esdevinguin un *hub* de continguts creats per a la ràdio", continua.

LES RÀDIO DE PROXIMITAT, EN L'ENTORN DIGITAL ACTUAL, S'HAN DE COMENÇAR A CONCEBRE COM A HUBS DE CONTINGUTS D'ÀUDIO

Per avançar en aquest àmbit, és essencial que cada emissora local defineixi una estratègia clara sobre quina direcció vol seguir en l'entorn digital. "Sovint, el dia a dia ens arrossega i s'acaben obrint canals com Instagram sense haver fet abans una reflexió sobre si realment tenim la capacitat de sostenir-los amb qualitat i coherència", assenyala l'autora de l'estudi. Decidir on es vol tenir presència en l'expansió del perímetre digital i fer-ho compatible amb la programació analògica són elements clau per afrontar la transformació. Ara bé, cal fer-ho deixant de banda la rigidesa dels horaris tradicionals i posant el focus en la creació de continguts.

CREADORS DE CONTINGUTS

"Les emissores locals han de començar a concebre's com a *hubs* de continguts d'àudio, especialment pel que fa als continguts de proximitat", explica Tosquella. Davant l'augment de la desinformació i les *fake news*, les ràdios locals tenen la responsabilitat de garantir una mirada plural, diversa i connectada amb el territori. "Com a curadores de continguts, no només han de produir-los, sinó també tenir la capacitat de detectar què està passant al seu entorn", continua.

Això també implica captar i integrar talent jove del territori —persones que impulsen projectes com pòdcasts o videopòdcasts—, establir sinèrgies per generar nous formats i, alhora, atraure nous públics. "Les emissores locals han d'estar preparades per a l'escenari del tancament de l'FM", afegeix.

Una de les emissores que està avançant en aquesta direcció és El Prat Ràdio, que ha impulsat *elprat.ràdio+*, una plataforma amb una oferta de pòdcasts a la carta. Es tracta d'una de les poques

ràdios locals que ha apostat per aquesta innovació. L'objectiu és diversificar els canals de distribució, reforçar l'esperit comunitari mitjançant projectes col·laboratius, captar públic més jove i consolidar la presència digital de l'emissora.

A més, també disposa d'una plataforma digital des d'on es pot navegar per totes les publicacions que genera aquest mitjà, que va molt més enllà de la ràdio, i ofereix contingut audiovisual, escrit i gràfic de qualitat. "Crear aquest mitjà digital de contingut multi-

EL PRAT RÀDIO HA IMPULSAT *ELPRAT.RÀDIO+*, UNA PLATAFORMA AMB UNA OFERTA DE PÒDCASTS PER CONSUMIR A LA CARTA

mèdia i transmèdia ens ha ajudat moltíssim a compartir i viralitzar les publicacions i la informació de la mateixa ràdio", assegura Imanol Crespo, director d'El Prat Comunicació. "Però, sobretot, som conscients del fet que al final som els que millor coneixem l'actualitat local i la informació de proximitat", remarca.

Qui també té clara l'aposta per la proximitat i l'arrelament al territori és Cristina Mur, directora de Cugat Mèdia. "En una era completament digitalitzada, continuar fent actes presencials i activitats al carrer encara funciona, sobretot entre el públic més jove", assegura Mur. Una de les estratègies de Ràdio Sant Cugat, que també disposa d'un canal multimèdia amb vídeos, notícies, pòdcasts i un diari digital, és precisament generar continguts pensats per a audiències segmentades. "Fem pòdcasts sobre criança respectuosa, maternitat o temes relacionats amb l'habitatge. Tot i que ja hi ha molts formats similars a la xarxa, veiem que continuen despertant interès i tenen el seu públic", explica. Ara bé, tots aquests continguts s'aborden sempre des d'una perspectiva local i arrelada a la realitat del territori, amb l'objectiu de generar un valor afegit clar per a la comunitat.

REDIRIGIR L'AUDIÈNCIA

Tosquella destaca a l'estudi que és imprescindible que totes les emissores transformin el seu model monocanal analògic en un model híbrid que inclogui, com a mínim, una pàgina web i un canal de distribució de continguts. Tant pot ser un perfil en una xarxa social, o qualsevol altra opció, com un butlletí o un canal de WhatsApp. L'objectiu és anar a buscar l'audiència i redirigir-la cap a la web. "L'entorn digital és la garantia de sostenibilitat futura d'aquests mitjans", remarca.

L'estudi posa de manifest que no totes les emissores locals disposen dels recursos necessaris per afrontar els reptes que planteja la digitalització. Malgrat això, fins i tot emissores amb més capacitat, com Ràdio Sant Cugat —que dona cobertura a

UN NOU LLIBRE BLANC

A més de l'estudi de la XAL, a finals de juny la Federació de Mitjans de Comunicació Local de Catalunya va presentar al Col·legi de Periodistes el segon *Llibre blanc de la ràdio local de Catalunya*, una actualització del primer llibre blanc del 2008. Es tracta d'una anàlisi profunda i actualitzada sobre l'estat, els reptes i les oportunitats del sector radiofònic local al nostre país.

Segons l'estudi, hi ha 227 ràdios de proximitat, de titularitat pública (83,9%), privada (8,4%) i d'altres titularitats (7,7%), i això implica que un de cada quatre municipis té ràdio local. Una altra dada reveladora és que pràcticament totes les emissores s'han digitalitzat i ofereixen les seves emissions per Internet (95,5%) i en format a la carta (91%). D'altra banda, adverteix que la majoria de les emissores no han augmentat la plantilla els últims quinze anys mentre que sí que s'ha donat un increment de les persones que hi col·laboren voluntàriament.

Algunes de les principals conclusions són que la comunicació de proximitat destaca per la seva veracitat, que és un mitjà amb interacció que va més enllà d'un simple canal de difusió unidireccional i que, a més, representa un punt de cohesió imprescindible per als municipis.

una àmplia població i compta amb un equip de vint-i-quatre professionals—, es troben amb dificultats.

"Amb la irrupció de les xarxes socials i la intel·ligència artificial, cada vegada ens hem de convertir més en persones orquestra, capaces de tocar molts fronts alhora, cosa que implica una càrrega de feina considerable", explica Mur. Precisament l'aug-

"EN L'ERA DIGITAL, CONTINUAR FENT ACTES I ACTIVITATS AL CARRER ENCARA FUNCIONA, SOBRETOT ENTRE ELS JOVES" Cristina Mur, Cugat Mèdia

ment de la presència a les xarxes socials ha portat la direcció de Ràdio Sant Cugat a replantejar-se el sistema de mesuradors d'audiència.

"Constatem que la tendència general de consum d'informació passa per les xarxes socials, on hem experimentat un gran creixement. Per això, caldria revisar el model actual d'auditoria i començar a comptabilitzar visualitzacions i impactes en aquests

Debat de portaveus del programa *Contrasenyes*, d'El Prat Ràdio: El Prat Ràdio. En pàgines anteriors, Ràdio Sant Cugat. Foto: Cugat Mèdia

canals, que és on hi ha la major part del públic jove”, reivindica Mur. De fet, assegura que actualment és més fàcil arribar a l'audiència a través de les xarxes socials que no pas des del lloc web de la mateixa ràdio.

NOU FINANÇAMENT

Per emprendre aquest procés de transformació digital, és essencial que els responsables de generar continguts dominin els diversos llenguatges audiovisuals. Com que això no sempre és viable dins dels equips interns, emissores com Ràdio Sant Cugat han optat per externalitzar, de moment, la seva estratègia digital.

“Cada xarxa social té el seu públic, i no ens podem comunicar de la mateixa manera a TikTok que a Instagram”, admet Mur. Per aquest motiu, una de les estratègies que han adoptat és incorporar col·laboradors joves que esdevinguin la cara visible d'alguns continguts per així interpel·lar segments específics de l'audiència.

Per poder innovar, també és imprescindible trobar noves vies de finançament més enllà del suport institucional, que continua sent fonamental. Llogar espais de l'emissora, cercar patrocinadors o establir sinèrgies amb col·laboradors externs són algunes estratègies que ja apliquen diverses ràdios locals per diversificar els ingressos. Tot i això, segons l'autora de l'estudi de la XAL, és essencial que l'Administració pública acompanyi les emissores en aquest procés de transformació i hi continuï apostant com a servei públic imprescindible per al territori. **Ç**

Dossier
Parlen els estudiants

RETRAT DELS FUTURS PERIODISTES

Una enquesta del Col·legi de Periodistes a un centenar d'estudiants de Periodisme i Comunicació Corporativa mostra com s'informen i què pensen de la professió

Com s'informen, quines expectatives laborals tenen i què pensen de la professió els alumnes de Periodisme i de Comunicació Corporativa? Aquesta és la premissa que en els darrers mesos ha portat el Col·legi de Periodistes de Catalunya a impulsar una enquesta que han plantejat a un centenar d'universitaris d'onze facultats de casa nostra que imparteixen aquests estudis. Les respostes obtingudes ofereixen un retrat acurat sobre la seva dieta mediàtica, les seves preferències laborals i, també, sobre com veuen la professió a la qual es volen dedicar en un futur pròxim.

TEXT EUDALD COLL
FOTOS JOSÉ LUIS GÓMEZ GALARZO

Els propers 7 i 8 de novembre, centenars de professionals de la informació participaran en el Setè Congrés de Periodistes, que tindrà lloc al CaixaForum i en el qual es debatran molts temes actuals al voltant de la professió. En els mesos previs a la cita, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, organitzador de la trobada, s'ha cregut oportú, en paral·lel, impulsar una enquesta adreçada als estudiants de Periodisme i de Comunicació Corporativa de les diverses facultats catalanes per conèixer com s'informen els futurs informadors de casa nostra i com veuen la professió a la qual aspiren a dedicar-se.

Un total de noranta-tres estudiants d'onze facultats catalanes han respost l'enquesta, que porta per títol "Com es veu el periodisme i la comunicació des de les universitats?". Aquestes són les principals conclusions de l'enquesta, acompanyades de les valoracions dels responsables de les facultats catalanes que n'avaluen els resultats.

LES XARXES MANEN

El primer bloc de l'enquesta és sobre la seva dieta informativa, perquè, com s'ha explicat en nombroses ocasions, els joves actuals tenen uns hàbits, a l'hora d'informar-se, molt diferents de les generacions

precedents. Cal tenir en compte que, des de fa temps, els estudiants de Periodisme no només són nadius digitals —com tots els nascuts a partir de mitjans dels noranta—, sinó que també formen part del grup de ciutadans que des de la seva infantesa viuen envoltats de xarxes socials, un fenomen tec-

EL 87,1% S'INFORMEN A LES XARXES SOCIALS I NOMÉS EL 22,6%, PER LA PREMSA ESCRITA. UN 10,8% TENEN ELS INFLUENCERS COM A FONT

nològic que va sorgir fa més de vint anys, però que encara tardaria uns anys a popularitzar-se i convertir-se en el principal mitjà per compartir i difondre notícies.

En aquest sentit, es preguntava com s'informen de l'actualitat. S'oferien diferents opcions i els enquestats en podien escollir més d'una. Segons l'enquesta, el 87,1% asseguren que s'informen a través de les xarxes socials, mentre que la segona opció més votada, a poca distància, amb el 86%, són els mitjans de comunicació digitals. La tercera opció, amb el 71%, són els titulars i les notícies que publiquen els mitjans tradicionals a les xarxes socials. Molt a prop se situen els informatius de televisió (69,9%), i una mica més lluny, els informatius de ràdio

(52,7%). Les tres opcions menys votades són els pòdcasts (28%), els diaris en paper (22,6%) i els *influencers* (10,8%).

Sobre aquestes dades al voltant de la dieta mediàtica dels estudiants de Periodisme, Candela Ollé, directora acadèmica del

Màster en Periodisme i Comunicació Digital de la UOC, admet que no és sorprenent ni nou que les xarxes socials siguin "la

seva principal font —en l'escassa dieta informativa que tenen—, perquè els mitjans tradicionals no entren en el seu dia a dia. Malauradament, aquest canvi fa anys que s'està consolidant. Molts mitjans digitals han vist la davallada d'audiències joves i estan buscant, amb més o menys encert, la manera de recuperar-les per després mantenir-ne l'atenció", afegeix.

Per la seva part, Laura Pérez, cap dels estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra, se sorprèn que el 22,6% assegurin que s'informen a través dels diaris en paper. "Actualment vivim en un ecosistema digital i altament plataformat, en què els hàbits d'informació de les audiències més joves se centren, sobretot, en entorns en línia i xarxes socials. Els

Estudiants de la facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, que és la que concentra més alumnes matriculats de l'oferta existent a casa nostra.

estudis recents apunten precisament en la direcció contrària, amb un consum del paper en clar retrocés. Pot ser que aquest 22,6% estigui influït pel perfil específic de la mostra —estudiants de Periodisme, més sensibilitzats amb els formats tradicionals—

INSTAGRAM O X SÓN, PER ALS ESTUDIANTS DE PERIODISME, UNA FONT MÉS SEGUIDA QUE ELS INFORMATIUS DE RÀDIO O ELS DIARIS EN PAPER

i per un possible efecte de desitjabilitat social en les respostes, ja que el paper encara s'associa a un consum d'informació més 'rigorós' o 'professional'. També podria indicar un consum puntual o vinculat a l'àmbit acadèmic, més que un hàbit real quotidià. Per acabar, potser el paper encara té un valor simbòlic entre els futurs perio-

distes, com a icona de la professió, més enllà de l'ús real", explica.

D'altra banda, Pedro Sigaud, degà de la Facultat de Ciències de la Comunicació a la UIC, assegura que no li preocupa tant el suport com la font que produeix la informació que consumeixen els estudiants. "Si darrere hi ha rigor, contrast i anàlisi, el mitjà és

secundari. El que sí que confirma la dada és la necessitat de mantenir viu l'esperit crític i el criteri professional, independentment de si la lectura es fa en paper o en digital", sosté.

Finalment, Montserrat Arbós, directora del grau en Periodisme i Comunicació

Corporativa de la Universitat Ramon Llull, subratlla que "cal valorar el fet que identifiquen i prioritzen fonts informatives professionals en uns percentatges molt superiors als de la mitjana catalana i espanyola. Així, per exemple, el seguiment dels informatius televisius se situa quinze punts per sobre —segons l'informe *Digital News Report 2025* de l'Institut Reuters— i, en canvi, fan caure els *influencers* a l'últim lloc (amb un escàs 10%)".

CONSUM DIARI

Queda clar, doncs, que les xarxes socials tenen un paper preponderant, clau, en la dieta mediàtica dels futurs periodistes. Però quines són les xarxes que predominen com a font informativa? L'enquesta també ho preguntava —donant diferents opcions i, de nou, se'n podia escollir més

d'una— i Instagram és, en aquest sentit, la més utilitzada, pel 72,9% dels enquestats. En segon lloc se situa X, amb el 68,2%. A molta distància es troben TikTok (36,5%), YouTube (17,6%) i Facebook (4,7%).

Per tant, Instagram o X són actualment, per als estudiants de Periodisme, fonts més seguides que no pas els informatius de ràdio o els diaris en paper. Segons Sigaud, això “evidencia una tendència en què l'al-

D'altra banda, l'enquesta també incideix en la freqüència amb la qual s'informen. En aquest punt, segons les respostes obtingudes, no hi ha debat possible. El 90,3% asseguren fer-ho diàriament. I només el 7,5% han respost que s'informen més de dues vegades per setmana.

Aquest contundent 90,3% d'estudiants que asseguren informar-se cada dia, però, provoca certa incredulitat entre alguns

EL **83,9%** VOLEN TREBALLAR EN MITJANS DE COMUNICACIÓ I TAN SOLS EL **50,5%** DESITGEN FER-HO EN LA COMUNICACIÓ CORPORATIVA

goritme pesa més que la feina de contrast i de verificació. I aquest desplaçament no és casual: hi ha sectors interessats a deslegitimar el periodisme perquè els últims grans escàndols corporatius i polítics en països democràtics (com el cas Theranos, destapat per John Carreyrou a *The Wall Street Journal*) s'han revelat gràcies a la recerca periodística rigorosa”.

“Al llibre *Careless People*, de Sarah Wynn-Williams, —afegeix Sigaud— queda

UNA CINQUENA PART DELS ENQUESTATS (**21,5%**) ADMETEN QUE ELS AGRADARIA CREAR EL SEU PROPI PROJECTE INFORMATIU

molt clar que Meta vol apropiat-se de la informació i, per extensió, del relat públic. Aquesta situació posa en risc el rigor i la independència del periodisme professional”.

responsables dels estudis de Periodisme. “No tinc tan clar que el 90% dels estudiants de Ciències de la Comunicació consumeixin diàriament informació periodística”, admet Juan José Perona, degà de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB.

“Crec que, a l'hora de respondre aquesta pregunta, no han estat sincers. Les aules són un excel·lent laboratori per copsar el coneixement que els alumnes tenen de l'actualitat i, en aquest sentit, les evidències són clares: només una minoria sap el que està passant al món. La informació que reben és majoritàriament a través de

les xarxes socials i, en moltes ocasions, vehiculada per fonts poc o gens contrastades. Per tant, no crec que, amb petites excepcions, es pugui dir que la seva dieta mediàtica sigui ideal. En general, els joves estan desconnectats dels mitjans tradicionals i aquesta és una realitat que ja ve de lluny i que cal revertir”, adverteix.

UNA ENQUESTA TRANSVERSAL

L'enquesta “Com es veu el periodisme i la comunicació des de les universitats?” ha estat impulsada des del Col·legi de Periodistes i coordinada per Maria José Recoder, exdegana de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB. Cal destacar que en la confecció de l'enquesta hi han participat diversos responsables d'universitats catalanes.

L'enquesta s'ha adreçat a estudiants de grau, màster o postgrau que cursen Periodisme i titulacions afins, com les relatives a la Comunicació Corporativa, però no als que estudien graus o màsters en Comunicació Audiovisual o Publicitat i Relacions Públiques.

L'enquesta va tenir lloc entre maig i juny i va comptar amb la implicació d'onze universitats catalanes: la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat Ramon Llull, la Universitat de Barcelona, la Universitat de Girona, la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat de Vic, la Universitat de Lleida, la Universitat Oberta de Catalunya, la Universitat Internacional de Catalunya i la Universitat Abat Oliba.

L'enquesta, anònima, recull respostes d'estudiants de primer, segon, tercer i quart curs, a més d'estudiants de màster. La majoria —el 88,2%— tenen entre 18 i 25 anys, mentre que el 54,8% són dones i el 44,1%, homes.

La darrera pregunta al voltant de la dieta informativa es refereix als suports a l'hora d'informar-se. El 98,9% ho fan a través del mòbil o *smartphone*. En segon lloc se situa l'ordinador, amb el 69,9% de les respostes, mentre que la tercera opció, amb el 64,5%, és la televisió. La ràdio -43%- , el paper (diaris, revistes) -17,2%- i la tauleta -6,5%- són les últimes tres opcions escollides.

MITJANS, SOBRETOT

El segon bloc es refereix a les expectatives professionals. De nou, podien escollir diferents opcions de totes les que se'ls presentaven. En aquest sentit, s'imposen clarament les ganes de treballar als mitjans de comunicació (televisió, ràdio, premsa escrita i mitjans digitals), amb el 83,9%.

Tot i que en els últims anys la comunicació corporativa és la destinació de la majoria dels professionals que accedeixen al

LA RÀDIO, AMB EL **67,1%** DE LES RESPOSTES, ÉS EL MITJÀ QUE LIDERA LES PREFERÈNCIES COM A DESTÍ LABORAL

mercat laboral, aquesta -ja sigui en una empresa, institució o ONG- només atrau la meitat dels enquestats, amb el 50,5% de les respostes.

D'altra banda, el 21,5% admeten que els agradaria crear el seu propi projecte informatiu, mentre que el 16,1% reconeixen que voldrien ser creadors de contingut (podcaster, youtuber, *influencer*).

Des de la UPF, Laura Pérez assegura que aquest 83,9% d'estudiants que desitgen treballar en mitjans de comunicació saben

que és difícil. "És natural que la primera aspiració sigui treballar en un mitjà de comunicació, i molts estudiants veuen les pràctiques

curriculars o extracurriculars com la seva principal porta d'entrada al mercat laboral", afirma.

"Tot i això, saben que no és un camí fàcil i que sovint cal complementar aquesta experiència amb altres feines professionals dins l'àmbit de la comunicació. En definitiva, aquesta expectativa mostra fins a quin punt l'imaginari professional dels

La ràdio és el mitjà on més estudiants volen treballar. A la imatge, l'estudi de ràdio de la Universitat Internacional de Catalunya.

Les noves generacions s'informen de manera molt diferent de les de dècades anteriors. A la imatge, estudiants de la Universitat Autònoma de Barcelona.

estudiants continua estretament vinculat als mitjans tradicionals, tot i ser conscients de la dificultat d'accedir-hi i de l'existència d'altres sortides professionals dins la comunicació", afegeix.

Per la seva banda, Juan José Perona troba normal aquest percentatge tan elevat que aspira a treballar als mitjans. "Si ho preguntéssim als alumnes de Medicina o

amb el temps, una bona part ho acaben aconseguint. A Catalunya tenim la sort de comptar amb una xarxa comunicativa local extremament rica i activa, que obre moltes portes als futurs periodistes". Pel que fa a la comunicació corporativa, Perona assegura que "el fet que les empreses i les institucions siguin cada cop més conscients de la necessitat de disposar d'un departament específic de comunicació, amb professionals qualificats, és una tendència molt positiva".

D'altra banda, des de Blanquerna, Montserrat Arbós

destaca que aquest 83,9% evidencia "que els estudiants donen importància al reconeixement de la professió en l'àmbit que li pertoca, és a dir, el dels mitjans reconeguts, i, per tant, que estan com-

promesos amb els valors deontològics del periodisme. Hauríem d'aprofitar aquesta empenta per recuperar el prestigi professional en la línia, per exemple, del Nou Pacte pel Periodisme, que propugna Reporters Sense Fronteres".

LA RÀDIO S'IMPOSA

D'aquest 83% que aspiren a treballar en un mitjà de comunicació, a l'hora d'escollir el tipus de mitjà —de nou, amb la possibilitat de seleccionar més d'una opció—, el 67,1% es decanten per la ràdio; el 53,2%, per la televisió; el 44,3%, pels mitjans digitals, i el 39,2%, per la premsa escrita. Aquestes dades no deixen de sorprendre, ja que més de dues terceres parts dels universitaris enquestats aspiren a treballar en el mitjà radiofònic, però anteriorment només el 52,7% han admès que s'informen a través dels informatius de ràdio.

EL 64,5% ASSEGUREN QUE A CASA NOSTRA NO ES POT VIURE BÉ COM A PERIODISTA DEGUT A LA PRECARIETAT ECONÒMICA

d'Infermeria, segur que la majoria dirien que els agradaria desenvolupar la seva tasca professional en un hospital. Jo crec que sí que són conscients que el camí no és fàcil, però la realitat ens demostra que,

L'enquesta també ha preguntat en quin àmbit informatiu s'estimen més treballar. Els àmbits de societat (60,8%), esports (54,4%) i cultura (50,6%) són les tres opcions més escollides.

En el quart lloc hi ha un empat entre els àmbits d'internacional i política, amb el 48,1%. Tot seguit, amb el 36,7%, hi ha la

EL 30,1% NO ESTAN DISPOSATS A TREBALLAR SENSE COBRAR EN ELS SEUS INICIS I EL 24,7% NO ACCEPTEN FER-HO EN CONDICIONS ABUSIVES

secció de viatges. Les altres opcions ja queden més lluny, com són els àmbits de la moda (12,7%), la justícia (11,4%), l'economia (8,9%), la tecnologia (6,3%) i el medi ambient (5,1%).

D'altra banda, entre la meitat dels enquestats que han seleccionat la comunicació corporativa com a possible destí laboral, el 66% prefereixen treballar per a empreses privades; el 59,6%, en institucions públiques, i, en tercer lloc, el 21,3%, en ONGs.

CONSCIENTS DE LA PRECARIETAT

Encara en l'àmbit de les expectatives, l'enquesta pregunta als alumnes què esperen cobrar, ja sigui treballant en un mitjà de comunicació o en la comunicació corporativa, i se'ls dona una sèrie de forquilles de diversos salaris bruts anuals.

En aquest sentit, el 39,8% creuen que cobraran entre 21.000 i 25.000 euros. La segona opció més votada, amb el 22,6%, aspiren a cobrar entre 26.000 i 30.000 euros. La tercera resposta més escollida (20,4%) és la dels que pensen que cobraran entre 16.000 i 20.000 euros (cal tenir en compte que el salari mínim interprofessional a Espanya actualment se situa en 16.576 euros).

La quarta (11,8%) és la forquilla entre 31.000 i 40.000 euros, mentre que una minoria, el 5,4%, són els més optimistes i han seleccionat l'opció de més de 41.000 euros bruts anuals.

Seguidament, l'enquesta també pregunta als estudiants de Periodisme si creuen que a casa nostra es pot viure bé com a periodista. L'opció majoritària i dominant, amb el 64,5% de les respostes, és que no perquè es tracta d'una professió precària econòmicament.

Aquesta resposta, segons Laura Pérez, de la UPF, demostra que “des de les facultats es transmet una part de la realitat del sector, especialment quan parlem de treballar en mitjans de comunicació convencionals, on la precarització és evident i persistent”. “Ara bé —prosegueix—, el periodisme actual comprèn moltes altres sortides professionals, com la creació de contingut per a xarxes socials, la comunicació corpora-

tiva o l'estratègia digital, àmbits amb unes condicions laborals sovint diferents. Potser aquí tenim marge de millora per explicar de manera més adequada aquesta diversificació i oferir una visió més completa de les opcions professionals que tenen els estudiants. Tot i això, la universitat no pot revertir una realitat estructural que va més enllà de la formació que oferim”.

L'última pregunta del bloc sobre les expectatives professionals aborda aquelles feines que, en els seus inicis professionals, ja sigui treballant en mitjans de comunicació com en l'àmbit de la comunicació corporativa, estan disposats a fer. De les diferents respostes obtingudes —se'n podia escollir més d'una—, sobresurt el 71% d'alumnes que estan disposats a treballar durant l'estiu quan la plantilla estable fa vacances, mentre que el 69,9% accepta treballar hores extres i el 66,7%, els caps de setmana.

En canvi, a més distància, hi ha el 45,2% d'estudiants que estan disposats a quedar-se a treballar quan apareix una notícia d'última hora, encara que no suposi cap compensació econòmica. El 30,1% no estan disposats a treballar sense cobrar i el 24,7% no accepten treballar en condicions laborals abusives.

MASSA SENSACIONALISME

El darrer bloc temàtic de l'enquesta versava sobre la visió que es té de la professió. Davant la pregunta “Què és per a tu el periodisme?”, la resposta —se'n podia escollir més d'una— que predomina, amb el 94,6%, és que es tracta de la professió “que informa la ciutadania del que passa”. Més enllà d'aquesta opció més tradicional i asèptica, el 51,6% dels enquestats també han seleccionat aquella segons la qual el periodisme és “una professió que defensa la democràcia”, mentre que el 43% han escollit l'opció que assegura que és una feina “que té una part d'aventura” i que els pot permetre “viatjar i conèixer molta gent”. Tot seguit, amb el 40,9% de les respostes, hi ha els que creuen que la

La gran majoria d'estudiants aspiren a treballar en un mitjà de comunicació convencional. A la imatge, el plató de televisió de la Universitat Ramon Llull.

professió els farà sentir realitzats, i el 38,7% són de l'opinió que el periodisme “lluïta pel bé comú”. El 17,2% també creuen que “controla els poderosos”.

Sobre la visió que els estudiants tenen del periodisme actual, de les diferents opcions que podien escollir, el 57% han optat per la que diu que “és massa sensacionalista”, mentre que el 49,5% s'han decantat per la que assegura que “està massa esbiaixat políticament”. D'altra banda, el 44,1% creuen que “està massa controlat o influït per l'Administració pública” i el 43%, que “està massa controlat o influït per les empreses”. També hi ha una tercera part dels enquestats —34,4%— que consideren que “està massa pensat per a gent adulta i no per als joves”. En el sisè i setè llocs,

empatats amb el 30,1% de les respostes, hi ha els que opinen que el periodisme actual “està poc adaptat a les noves formes

EL 51,6% CREUEN QUE LA PROFESSIÓ PERIODÍSTICA “DEFENSA LA DEMOCRÀCIA” I EL 17,2% ASSEGUREN “QUE CONTROLA ELS PODEROSOS”

de consum” i els que apunten que “és poc constructiu perquè tot és negatiu”.

Des de la UAB, Juan José Perona afirma que “d'alguna manera, aquests números responen a la realitat que vivim. En no poques ocasions, les notícies es porten a l'extrem, amb una forta espectacularització de la informació, que comença ja en els titu-

lars. Si bé és cert que posteriorment les coses es matisen, els inicis solen ser força sensacionalistes. Pel que fa al biaix polític, del tot d'acord. La imparcialitat ja no es posa en dubte, perquè senzillament ha deixat gairebé d'existir”.

Per part seva, Candela Ollé assegura que “el sensacionalisme i els biaixos polítics són dos dels aspectes més repetits pels enquestats a l'hora de valorar el moment actual del periodisme, i, d'altra banda, el model de negoci i la retribució dels professionals són propostes de canvi que l'alumnat voldria aconseguir. La situació que es troben quan volen entrar en el

NOMBROSOS CANVIS POSSIBLES

Al final de l'enquesta se'ls preguntava si creien que cal fer algun canvi en la professió. Més enllà de la resposta afirmativa de tres quartes parts dels enquestats, després se'ls ofería la possibilitat de donar respostes obertes. En aquest sentit, les nombroses opinions obtingudes, totes anònimes, com la resta de l'enquesta, han versat sobre diferents aspectes.

El model de negoci és l'objectiu de moltes crítiques. Així, hi ha qui critica el pescaclics i el sensacionalisme. "El periodisme hauria de canviar el seu model de finançament i trobar una

ENTRE ALTRES COSES, ELS ENQUESTATS CRITIQUEN EL MODEL DE NEGOCI, EL CLIENTELISME, LA MALA PRAXI, EL ROL DELS INFLUENCERS I LA MANCA DE CONTRAST

fórmula per restaurar el seu poder de credibilitat i fiabilitat", apunta una altra persona. Un tercer demana que no es basi "en

un model de negoci que prioritzi els resultats econòmics a l'impacte social que pot tenir la professió". Un altre enquestat demana "reduir la dependència del clic i repensar el model dels mitjans digitals per tal que es premiï la qualitat i no la quantitat. Més que canviar, considero que s'ha de pensar molt bé com s'està enfocant aquesta adaptació al món digital i com s'ha d'informar a través de les plataformes".

NOU ENFOCAMENT

En aquest sentit, una altra persona critica "l'extrema immediatesa de la informació. És clar que ha de ser un factor, però estem en un punt en què això passa per davant de tot i acaba provocant que les notícies no estiguin ben contrastades de vegades". També hi ha qui adverteix de les publicacions en paper. "S'haurà de replantejar, agradi o no, el sentit de la publicació en paper", afirma. "Els periodistes col·legiats haurien de tenir més autoritat en l'espai comunicatiu actual. Les xarxes socials estan plenes de desinformació per culpa dels pseudoperiodistes, i això empobreix la credibilitat de la professió, els missatges a la ciutadania i, finalment, la societat en què vivim", afegeix un altre.

La politització és un altre dels temes que tracten algunes respostes. "S'hauria de ser més objectiu a l'hora d'informar", diu un dels participants de l'enquesta. Un altre demana que els periodistes no estiguin "alineats amb cap ideologia o que, almenys, no ho facin veure quan estan fent la seva feina

(aplicable tant a la informació esportiva com a la política)". "Cal ser més independents", resumeix un tercer.

I ELS JOVES?

Les males pràctiques periodístiques, com el clientelisme o la manca de contrast de la informació, també apareixen en les respostes. Una persona demana "tenir més mà dura davant les males praxis del codi deontològic", mentre que una altra vol "implementar verificadors a l'entorn social".

Les referències a les noves generacions també apareixen entre les respostes obtingudes. "Adaptar la professió als joves i fer que llegeixin més diaris", diu una resposta. "S'ha de donar més oportunitats als joves periodistes, ja que no podem entrar amb facilitat a bons llocs de treball perquè estan majoritàriament ocupats per periodistes que fa molts anys que són en el sector", critica un altre.

Hi ha també qui enumera els nombrosos problemes que afecten la professió. Així, un dels enquestats demana "menys cordons sanitaris, menys protagonisme dels periodistes, menys control de les elits polítiques, més contrast en la informació, menys *influencers* als mitjans i més professionals, menys 'endollats', un canvi generacional, adequació als nous hàbits de consum, innovació en la programació cada any, més veu a periodistes que no la tenen (sempre surten els mateixos, jo ja em canso de veure'ls i escoltar-los)". I un altre dels enquestats, però, ho resumeix amb dues paraules: "Més valors".

Estudiants de Periodisme de la UAB.

Els estudiants són conscients de les dificultats actuals a l'hora d'accedir al mercat laboral. A la fotografia, aula d'Informàtica de la Universitat Ramon Llull.

món laboral és complexa i precària, però penso que estan força preparats i formats per aprofitar, per exemple, les oportunitats

EL 57% PENSEN QUE LA PROFESSIÓ ÉS MASSA SENSACIONALISTA I UNA TERCERA PART OPINEN QUE NO ESTÀ PENSADA PER ALS JOVES

que incorpora la intel·ligència artificial generativa als mitjans per deixar enrere la desinformació. Hi ha força exemples d'innovació en mitjans a escala mundial i, en concret, en l'àmbit europeu. Recentment, la lectura d'*Águilas y colibríes*, de José Alberto García Avilés, m'ha aportat casos que deixen palès que les oportunitats de canvi per fer un millor periodisme, adaptat a la realitat i a la societat actual, existeixen i les tenim identificades”.

Encara dins la visió del periodisme, se'ls ha preguntat sobre la credibilitat de la professió. En aquest punt, el 67,7% dels enquestats creuen que això depèn de cada mitjà i periodista, descartant que sigui un problema general de l'ofici. En segon lloc, tot i que a molta distància, el 17,2% consideren que el periodisme té molta credibilitat “malgrat les crítiques constants”.

Al final de l'enquesta també se'ls preguntava si creien que és necessari fer algun canvi en la professió. El 77,4% han respost de manera afirmativa, mentre que només el 3,2% ho han fet negativament. El 19,4%, en canvi, admeten no saber si cal o no fer canvis.

Segons Montserrat Arbós, “quan se'ls pregunta quins canvis farien, la majoria tenen clar tot el que hauríem de corregir per recuperar la credibilitat i el valor democràtic, i ho diuen sense embuts. Si la professió està en el moment crític en què es troba és, bàsicament, perquè les generacions sèniors no hem sabut o no hem pogut fer-ho millor i, per tant, ens toca confiar en ells i ajudar-los a trobar la manera de sortir-nos-en”.

Aquestes dades, doncs, ofereixen una primera fotografia, un retrat de què pensen els estudiants universitaris, els futurs periodistes, aquells als quals, d'aquí a uns anys, els tocarà bregar, entre moltes altres coses, amb problemàtiques com la precarietat econòmica, el biaix de la informació i els interessos, poc dissimulats, del poder. Ç

MARIA DEL CARME NICOLAU

Retrat de l'única periodista catalana que va exercir a la ràdio durant la Segona República

TEXT ELVIRA ALTÉS

Redacció de *La Paraula*, butlletí informatiu de Radio Barcelona, l'octubre del 1936. A la imatge apareix el cap de redacció, Josep Navarro Costabella, i el seu equip. A la dreta, Maria del Carme Nicolau. Foto: Col·lecció Merletti / IEF

Amb la proclamació de la Segona República apareix a la ràdio la primera i única periodista de l'època, Maria del Carme Nicolau, una dona moderna, republicana i catalanista, amb una vida tan intensa com l'època que li va tocar viure. En un temps en què les dones locutaven el que havien escrit els homes de la redacció, Nicolau, tota una pionera, no només feia de periodista i locutora, sinó que iniciava una dilatada trajectòria que, com a tants professionals de la informació catalans, només l'exili va poder truncar.

A la tercera dècada del segle XX, algunes condicions col·lectives derivades de la industrialització, com la vida urbana, l'augment de la menestralia alfabetitzada o de la petita burgesia i l'aparició de classes socials que impulsen tímids avenços cap al treball remunerat de les dones, fan possible que es produeixi un esclat de professionals del periodisme entre dones que provenen de diferents estaments socials i intel·lectuals.

Les periodistes no tenen fàcil accés a les emissores radiofòniques, per raons diverses. La principal dificultat és haver-se d'introduir en una professió de perfil marcadament masculí. El fet que a la ràdio s'adjudiqui a les veus femenines un caràcter complementari, com a parelles del locutor, o que es contracti les dones per actuar com a actrius o cantants, tampoc en va afavorir l'aparició. És en aquest context històric que apareix una veu que aplega les dues funcions, redac-

tar i locutar, de manera correcta: Maria del Carme Nicolau.

El 1930 Nicolau comença col·laborant a Ràdio Associació, però plega perquè, segons va explicar en el seu moment a la revista *Ràdio Barcelona*, se li va “prohibir

NICOLAU REDACTA I LOCUTA EN UNA ÈPOCA EN QUÈ LES DONES NO HO TENIEN FÀCIL PER TREBALLAR DE PERIODISTES A LA RÀDIO

recitar poesies catalanes, patriòtiques”. En aquesta entrevista també assegurava que era “contrària al catalanisme fingit de l'Associació”, unes declaracions que mostren el seu tarannà radical i la rivalitat existent entre les dues emissores. Poc després, Nicolau ja anuncia alguns programes de Radio Barcelona, que la contracta l'1 de juliol del 1932 com a redactora locutora, un cas excepcional en aquell moment,

atès que, a més de treballar en la redacció de notícies, també les locuta per antena.

El diari parlat *La Palabra*, que s'emetia des d'Unión Radio Madrid per Radio Barcelona, la incorpora a l'equip del programa per tal d'introduir notícies pròpies de

l'emissora barcelonina. La tendència a crear blocs amb una mateixa unitat temàtica permet a Nicolau introduir dins del contenidor

informatiu el programa *Radio-femina*, adreçat a les dones, en un exercici innovador de transversalitat de gènere i de gèneres periodístics.

DIVERSOS PSEUDÒNIMS

A partir del 1934 es catalanitza l'informatiu, que passa a anomenar-se *La Paraula*, i Nicolau n'esdevé redactora i també locutora fins que uns comentaris que no

Diferents portades de la revista *La Dona Catalana*, en què Maria del Carme Nicolau primer escrivia i que, entre el 1936 i el 1938, va acabar dirigint.

feminisme, divorci, etc., ja que entre les col·laboradores habituals de la revista hi ha destacades poetesses, escriptores i activistes republicanes, moltes d'elles adscrites a moviments feministes.

Magí Murià en va ser el director, i quan el 1936 la publicació va ser col·lectivitzada, Maria del Carme Nicolau, que n'era la cap de redacció, va assumir la responsabilitat de dirigir-la fins a finals del 1938.

ESCRITORA I PERIODISTA

L'activitat literària de Maria del Carme Nicolau és intensa. En el camp del periodisme, a més dels 700 textos aproximadament que té publicats a *La Dona Catalana*,

també figuren treballs seus a publicacions com *Art Novell*, *Diari de Sabadell*, *Mirador*, *La Nau* o *Nosaltres Sols*!

El domini de la llengua francesa li permet guanyar-se la vida fent classes a l'escola suïssa, i resulta fonamental per a la seva professionalització cultural en els espais de la literatura popular en català

ENTRE ELS ANYS 1936 I 1938 NICOLAU VA DIRIGIR LA REVISTA *LA DONA CATALANA*, UNA PUBLICACIÓ REPUBLICANA I CATALANISTA

dels anys vint i trenta, on esdevé una figura destacada. Nicolau és autora de

trenta-una novel·les i sis llibres de poesia, a més d'un bon nombre de traduccions per a la Biblioteca *La Dona Catalana*, que també li va editar algunes novel·les roses adreçades sobretot al públic femení en l'àmbit de la literatura de consum.

El 1936, en una entrevista a *La Dona Catalana*, Nicolau es manifesta com a

catalanista i feminista i assegura que desitja fer arribar els seus escrits a la gent senzilla. "Prefereixo que la mecanògrafa i la modisteta llegeixin

el meu llibre al tramvia i no exposar-me a la crítica de les taules de l'Ateneu",

Anunci del 1953 de la revista *Ondas* sobre el programa *Radio Club*, de Radio Barcelona, en què Maria del Carme Nicolau i Maria Teresa Gibert tenien, cadascuna, una secció pròpia.

assegura. A partir del 1937, dirigeix amb Aurora Bertrana la col·lecció “La Novel·la Femenina”. Com a curiositat, Nicolau va escriure alguns llibres de cuina i dues sardanes, mostra de la seva capacitat i diversitat d’interessos.

EXILI, PREMI I OBLIT

A finals de la Guerra Civil, Nicolau decideix marxar per dos motius: evitar les represàlies polítiques, com a militant d’Estat

treballava a *El Noticiero Universal*. Després de tenir la seva filla a Puigcerdà s’exilia a França, on viurà durant uns quants anys guanyant-se la vida com a traductora.

El 1943, quan Nicolau torna de l’exili, demana feina a Radio Barcelona, i segons consta a la fitxa personal de l’emissora, és contractada el 1946 durant un mes per encarregar-se de l’atenció als clients. La realitat és que Nicolau va començar a col·laborar a Publicidad CID gràcies al

director, Ramon Barbat, que ho era alhora de l’emissora i de l’agència. Des d’allà, l’any 1947 coordina l’espai poètic del programa

Ella, fins que l’emissora barcelonina la contracta, a partir de l’1 de març del 1952, com a “redactor radiofónico”.

EL 1952, ELLA I MARIA TERESA GIBERT GUANYEN EL SEGON PREMI DEL CONCURSO ANUAL DE GUIONES, PRECEDENT DELS ONDAS

Català que era, i també perquè era soltera i havia quedat embarassada, fruit d’una relació amb el periodista Josep Sarañana, que

Aquell mateix any 1952, amb el guió *Enigmas del destino*, guanya el segon premi del Concurso Anual de Guiones –precedent del Premi Ondas–, juntament amb una altra periodista i activista de l’època de la República, Maria Teresa Gibert, gran amiga de Nicolau i que aquesta va introduir a la ràdio. “Ella va aconseguir que la meua mare entrés a Radio Barcelona com a mecanògrafa. Els directius de la ràdio feien els ulls grossos. Sabia que li seria difícil ascendir. Al final, la mare va treballar en aquesta emissora fins a la seva jubilació”, recorda Maria Teresa Castelltort Gibert, filla de Gibert, al llibre *Les dones d’Esquerra* (1939-1979).

Memòria i testimoni, escrit per Elena Masó i Reig (Fundació Josep Irla, 2011). El full de nòmina de Maria Teresa Gibert indica que va ser contractada l’1 de febrer del 1953 com a “auxiliar administrativo, adscrito a programación”.

Trobem Nicolau i Gibert a la revista *Ondas* del juliol del 1953, a l’anunci de *Radio Club*, un programa que ja fa uns anys que està en antena amb força èxit. A més de la fotografia de totes dues, juntament amb la d’altres col·laboradors, com Lina Font i Luis G. de Blain, s’indica que Nicolau es fa càrrec de l’espai “Diez minutos femeninos”, mentre que Gibert està al capdavant de “Perfil biográfico de artistas”. Podem concloure que les seccions que preparen aquestes periodistes també les defensen davant del micròfon.

Quan Nicolau es jubila de Radio Barcelona l’1 de gener del 1966, treballa a temps parcial a l’Arxiu Històric de la Ciutat durant uns cinc anys. Una fractura de maluc la deixa impossibilitada quan es troba al llindar de la vuitantena. La seva mort el 1990, després d’anys d’inactivitat literària i cultural, va tenir ben poc ressò en l’oblidada societat barcelonina. Ç

Més informació

A un pas de TORTOSA

A un pas de xalar

www.tortosaturisme.cat

Cicloturisme a Catalunya
Ciutats i Viles amb Caràcter
Natura i Muntanya en Família

**Ajuntament
de Tortosa**

DESINFORMACIÓ ALGORÍTMICA

El factor humà en les mentides que s'escampen per les xarxes

TEXT PATRÍCIA VENTURA POCINO

La intel·ligència artificial està generant un munt de debats al voltant del seu ús i de les conseqüències que se'n deriven. Al llibre *Inteligencia artificial, ética y comunicación* (Editorial UOC, 2024), de Patrícia Ventura Pocino, la seva autora reflexiona sobre el paper, imprescindible, dels ciutadans en tot plegat i quin rol té el periodisme en aquest fenomen imparable. En aquestes pàgines reproduïm un extracte del llibre en què l'autora analitza les falsedats que s'escampen gràcies als algorismes i les persones que ajuden a viralitzar-les.

Les campanyes de manipulació aprofiten les febleses humanes i tecnològiques de les plataformes per escampar-se. Foto: Christian Wiediger

El punt en què ens trobem és conseqüència del fenomen que es va desfermar, sobretot, el 2016. Durant el mandat de Trump —que es va caracteritzar per un estil de comunicació molt diferent del del seu antecessor, Barack Obama—, no va deixar de créixer la preocupació per la nova desinformació. En els seus missatges, Trump utilitzava un to molt emocional, proferia insults, titllava de mentiders els mitjans de comunicació i qualsevol que el contradigués, i feia un ús pervers del terme *fake news*, que atribuïa a les notícies que no li agradaven.

Malgrat ser el referent d'aquest histrionisme que tan viral es torna a les xarxes, Trump, com altres personatges públics actuals i històrics, simplement s'ha encarregat de posar la tecnologia al servei dels seus propòsits propagandístics. Allò que ha canviat respecte al passat són les tècniques de desinformació. Actualment, les mentides no són repetides milers de vegades, però sí compartides milers de vegades, i això es produeix a conseqüència d'una altra vulnerabilitat humana: el biaix de confirmació, que, recordem, és la tendència natural a identificar i compartir aquella informació que reafirma les nostres creences.

Una de les diferències que defineixen les noves tècniques de desinformació és que abans, a l'hora de fer una campanya d'aquest tipus, calia tenir poder polític o econòmic per influir en els mitjans tradicionals. Avui dia, en canvi, falsejar notícies o orquestrar una operació d'aquestes característiques està a l'abast de pràcticament qualsevol. És a dir, la tecnologia comunicativa de les plataformes, que fa possible que qualsevol persona tingui veu per denunciar, també facilita que aquest poder pugui exercir-se per dur a terme aquest altre tipus de propòsits.

No obstant això, també hem de considerar si tota aquesta crítica a les possibilitats de desinformació que ofereix la tecnologia actual no encobreix la voluntat de criminalitzar les plataformes

UN ESTUDI DE LA BBC CONCLOU QUE, A L'HORA DE COMPARTIR CONTINGUTS, LES PERSONES TENEN MÉS EN COMPTE EL QUE SENTEN QUE EL QUE PENSEN

digitals i la IA en general davant “l'amenaça de la pèrdua del monopoli discursiu de la veritat”, tal com assenyala David Vidal Castell. Això podria significar una possible sentència de mort per als mitjans de comunicació tradicionals, o el que és el mateix, se-

gons aquest autor, per a “la indústria de la veritat del capitalisme liberal”, l'única responsable de la degradació del periodisme.

MENTIDES A LES XARXES

Té sentit pensar que alguna cosa de tot això és certa, però el que resulta innegable és que la desinformació computacional existeix i que la inquietud sobre aquest tema no ha deixat de créixer com a conseqüència, en part, de la irrupció de la IA generativa, fins a l'extrem que s'ha estès i ha calat profundament en la societat. En una enquesta duta a terme en dinou països, la desinformació suposa la segona principal preocupació social, pràcticament a l'altura del canvi climàtic.

Espanya, segons un dels últims informes del Reuters Institute de la Universitat d'Oxford, és un dels països on hi ha més preocupació social sobre aquest tema. En aquest sentit, la desinformació interessada no és cap novetat, però actualment es duu a terme de

ACTUALMENT, LES MENTIDES NO SÓN REPETIDES MILERS DE VEGADES, PERÒ SÍ COMPARTIDES MILERS DE VEGADES

més maneres en les plataformes de mediació algorítmica, perquè és on les persones passen la major part del seu temps de consum d'informació. Això s'orquestra, des d'una comprensió holística del nou ecosistema, sobre les eines que proporcionen els nous mitjans i les lògiques amb les quals aquests funcionen, combinades amb el coneixement i la identificació de vulnerabilitats, tant humanes com de la mateixa tecnologia.

Segons un informe de l'equip de seguretat de Meta, un dels mètodes més emprats és escampar notícies falsejades a les xarxes. Es tracta de continguts que pretenen ser factuais, però que contenen imprecisions intencionades, l'objectiu de les quals és exaltar les emocions, atreure l'atenció o enganyar. Les campanyes de manipulació que aprofiten les febleses humanes i tecnològiques de les plataformes no tenen lloc únicament a les xarxes socials. Això ho han reconegut les principals plataformes, inclosa Google.

Un altre tipus de tècnica de desinformació és la falsa amplificació, que consisteix a generar una activitat coordinada de perfils falsos amb la intenció de manipular el debat públic. Per exemple, per

desincentivar la participació de les persones amb opinions divergents o amplificar determinades veus que afavoreixen el discurs que es vol que predomini sobre els altres, tant a les xarxes socials com als resultats de cerca de Google.

EL MALVAT IDEAL

Crear perfils falsos amb trets exagerats de l'oponent contribueix a accentuar la confrontació. El mètode consisteix a crear comptes falsos de personatges inexistents que recreen catalans racistes, dones progressistes que odien els homes o radicals d'esquerres adoctrinadors de criatures de dretes. En definitiva, explica el periodista Javier Salas, "el malvat ideal que confirmi tots els prejudicis de qui ja recela".

Malgrat contradir les normes d'ús de les plataformes, l'*astroturfing* —postveritat coneguda— és un mètode habitual en campanyes de comunicació tòxica. Es tracta d'una tècnica de desinformació consistent a simular el suport espontani a una idea o opinió, una marca o una persona. Els casos són més freqüents en l'àmbit polític, però també afecten altres personatges i institucions, com en el conegut Barçagate del Futbol Club Barcelona.

Al febrer del 2020, la Cadena Ser va destapar que aquest club de futbol havia contractat els serveis d'una agència que,

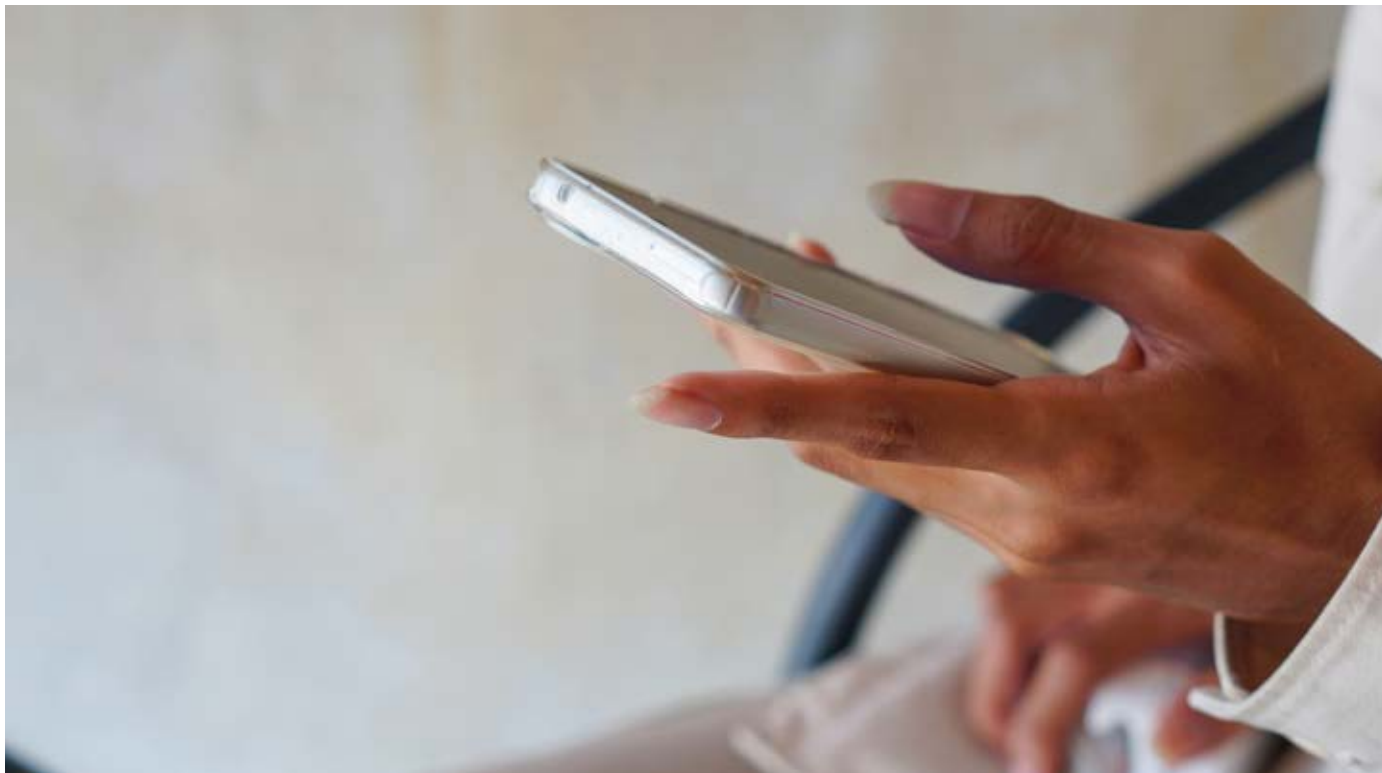
mitjançant perfils falsos a X (abans, Twitter), tenia la missió de reforçar la imatge de la seva directiva. La recerca va descobrir que aquests perfils havien arribat fins i tot a proferir insults als jugadors de l'equip.

Una altra tècnica desinformativa, facilitada per la comunicació computacional, consisteix en la recol·lecció de dades personals per crear llistes d'usuaris amb trets específics similars, amb l'ob-

EL PERIODISME DE QUALITAT POT CONTRIBUIR A EVITAR QUE L'EMOCIÓ SUPERI LA RAÓ EN TOT EL QUE SUPOSA EL DEBAT PÚBLIC

jectiu d'utilitzar vulnerabilitats que s'identifiquen en aquestes característiques per impactar amb informació interessada, mitjançant accions de segmentació, aquells grups més susceptibles de creure-la.

Aquest últim mètode va ser usat per Cambridge Analytica, l'empresa britànica que assegura que és capaç d'influir en l'opinió pública mitjançant tècniques psicogràfiques, que va ser contractada per l'equip de campanya de Trump. El paper de Facebook en el resultat de les eleccions va ser considerat per alguns prou decisiu,

El biaix de confirmació és la tendència natural de compartir informació que reafirma les nostres creences. Foto: Yazid. N

BAJO EN
CALORÍAS

SABOR
ORIGINAL

¡Pruébalo!

Ahora disfruta del
sabor de
siempre
solo en

fuze
tea®

UN REFRESCO DE TÉ DE LA FAMILIA COCA-COLA®

UNA REFLEXIÓ AL VOLTANT DE LA IA

El llibre *Inteligencia artificial, ética y comunicación. El factor humano en la era de la mediación algorítmica* (Editorial UOC, 2024), de Patrícia Ventura Pocino –amb pròleg de Salvador Alsius–, és fruit de la tesi doctoral de la seva autora. Al llarg de les 180 pàgines del llibre, aquesta reflexiona sobre com la ideologia governa la tecnologia, el paper dels algoritmes comercials en l'esfera pública i el del periodisme davant la intel·ligència artificial. Patrícia Ventura Pocino és doctora en Mitjans, Comunicació i Cultura per la UAB i especialista en intel·ligència artificial, ètica i comunicació. Es dedica a la consultoria, a la formació i a l'elaboració de projectes de divulgació per a institucions i l'Administració pública.

fins al punt d'haver fet possible la victòria del candidat republicà en unes eleccions que es van dirimir per només 77.000 vots en tres estats.

EL ROL DE LES PERSONES

Però, perquè la intoxicació informativa proliferi, recordem una vegada més la funció que hi exerceix el comportament humà. Tal com assenyala un estudi de la BBC sobre notícies falsejades, sovint es posa el focus en la tecnologia, però la realitat és que si la desinformació es difon és gràcies a la participació de les persones, que contribueixen a la viralització de missatges sovint de manera irracional.

Aquesta recerca conclou que, com més disponibles són els continguts digitals, menys atenció i menys criteri hi ha per discernir la informació de confiança. Una altra de les conclusions és que, a l'hora de compartir continguts, les persones tenen més en compte el que senten que el que pensen.

En aquest sentit, els algoritmes de les plataformes digitals es manifesten incapaces de controlar la desinformació. I, en el camí a la recerca de solucions per poder desintoxicar l'ecosistema informatiu, pot tenir sentit qüestionar-se fins a quin punt les plataformes tecnològiques disposen de les condicions tècniques i humanes per verificar la informació.

Per començar, a causa de la dificultat ontològica de distingir entre realitat i ficció, però, més important encara, a causa de les implicacions de delegar-los la tasca d'àrbitre de la veritat. Ho apunta Daniel Innerarity de la manera següent: “La nostra relació amb la veritat –especialment en la vida política– és menys simple del que voldrien els que la conceben com un conjunt de fets incontrovertibles. No vivim en un món d'evidències, sinó enmig

del desconeixement, el saber provisional, les decisions arriscades i les apostes. La veritat no és el mateix que l'objectivitat i l'exactitud. Gairebé res del que diem o sentim és ‘revisable’. [...] En una societat avançada l'amor a la veritat és menor que el temor als administradors de la veritat”.

REGULAR LES PLATAFORMES

El que sembla clar és que les plataformes, subjectes fins ara a regulacions molt diferents de les dels mitjans de comunicació, s'han mostrat incapaces de gestionar l'equilibri entre la llibertat d'expressió i el dret a la informació. Per fer front a aquest problema, la UE les ha incentivat en diverses ocasions a tenir més cura en el control de la informació nociva. Ha estat arran de totes aquestes inquietuds i frustracions que la UE va decidir començar a regular l'activitat de les grans plataformes de comunicació digital mitjançant noves lleis, la Llei de serveis digitals i la Llei de mercats digitals.

Aquestes normes imposen noves obligacions a les grans tecnològiques, com la rendició de comptes, el sotmetiment a auditories independents dels seus algoritmes i altres obligacions que és possible que promoguin canvis en l'ecosistema digital que haurien d'atenuar els problemes que hem exposat.

En aquest escenari, té sentit pensar que trobar fonts de confiança entre el volum d'informació de tota mena que circula per Internet acabi convertint-se en una necessitat, cosa que clarament interpel·la el periodisme. Aquesta és precisament una de les raons per les quals afirmem que la informació ètica continua sent necessària. Defensem que el periodisme de qualitat pot contribuir a evitar que l'emoció superi la raó en el debat públic o, el que és el mateix, la participació informada i lliure de la ciutadania en els processos democràtics.

Barcelona

Vindran les flors

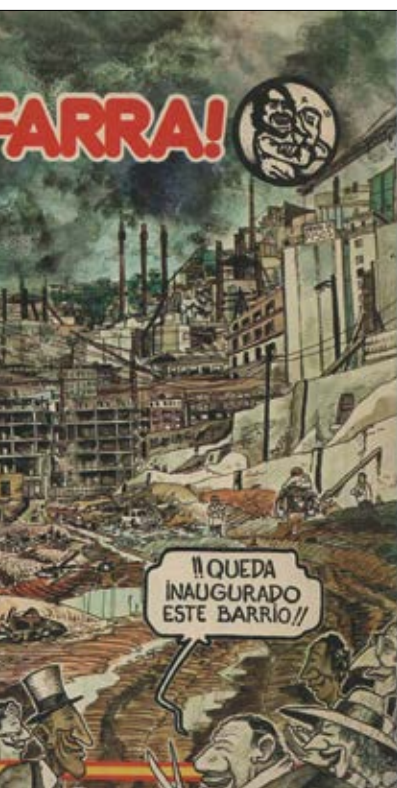
CONVIDADA D'HONOR
A LA FIL GUADALAJARA
29 NOV — 7 DES 2025

barcelona.cat/filguadalajara

La veu dels marginats

Als anys setanta, la revista satírica *Butifarra!* va ser una aliada del moviment veïnal

TEXT JOSEP MARIA FIGUERES

A mitjans dels anys setanta, amb el dictador agonitzant, i després, durant els anys de la Transició, es va publicar *Butifarra!*, una revista satírica mensual i en castellà que anava més enllà de la denúncia social. En el convuls context sociopolític de finals del franquisme i inicis de la democràcia, els dibuixants d'aquesta publicació anaven en persona a conèixer les problemàtiques dels barris per després explicar-les amb il·lustracions. Enguany s'ha complert mig segle d'aquella revista diferent i pionera sorgida en un context social i polític excepcional.

A mitjans de la dècada dels setanta, en un context de procés cap a la llibertat política, tot i la persistència del control franquista per la presència dels mateixos agents no depurats (jutges, policies, alts funcionaris, etc.), l'existència de les noves conurbacions amb centenars de milers de persones, en algun cas quasi ciutats noves, configura un panorama on la crítica és present degut a les enormes necessitats insatisfetes.

En aquell temps, algun mitjà de comunicació excel·leix en aquesta crítica. *Tele-eXpres*, amb Josep Maria Huertas, o revistes locals com *Grama* busquen, amb la seva denúncia, que el poder es fixi en els nous espais que l'especulació ha creat, mancats de pràcticament tots els serveis que els veïns reivindiquen. Amb el retorn de la Generalitat i dels ajuntaments democràtics, d'elecció popular, s'enceta una transformació radical de barris i ciutats en les quals l'emigració ha trobat refugi. Però, per fer-ho, caldran unes dècades encara.

Entre finals del 1975, arran de la mort de Franco, i inicis dels anys vuitanta, tot i els minsos recursos, hi ha, doncs, una voluntat de millora de les condicions en les quals viuen els veïns d'aquests barris. En aquest entorn excepcional, la revista *Butifarra!*, de títol provocatiu, es converteix en una veu crítica de denúncia gràcies al fet que dibuixants i el moviment veïnal convergeixen en una singular aliança. Per tant, aquesta

publicació, de periodicitat mensual i escrita en castellà, utilitza l'humor com a eina comunicativa de sensibilització.

ALIANÇA AMB ELS BARRIS

El principal impulsor de *Butifarra!* és Alfons López, llavors un jove de 25 anys. Nascut a Lleida i fill únic d'una família de classe treballadora, feia poc temps que havia arribat a Barcelona amb la idea de guanyar-se la vida com a dibuixant.

EDITADA ENTRE 1975 I 1979, LA REVISTA ES VA CENTRAR EN LA CRÍTICA DELS VALORS CAPITALISTES I EN LES REIVINDICACIONS DELS VEÏNS

“De ben jove, als inicis de la meua vida professional, sempre havia tingut clar que el còmic o *historieta*, com llavors es deia, oferia unes possibilitats pedagògiques i d'informació molt superiors al del simple entreteniment. Això que ara ja és força evident, llavors no ho era. Tot mitjà de la cultura popular reproduïx, conscientment o inconscientment, els valors i la forma d'entendre la vida que són predominants. I en aquell moment una part de la nova generació d'autors, la dels setanta, que ja no pertanyia a la de la postguerra,

es plantejava que ‘els tebeos’ també havien de trencar amb el pensament dominant d'aquella societat franquista”, explica.

“Era el moment –afegeix– de l'esclat del moviment veïnal als barris de Barcelona i a tants altres llocs del país, i a mi se'm va ocórrer crear un mitjà, clarament d'esquerres, que informés del que passava

on la ciutat canviava el seu nom. Després d'un any, el 1974, ‘reclutant’ companys que pensessin com jo, el maig del 1975 va néixer *Butifarra!*.

No vam ser els únics autors implicats en els moviments alternatius, però sí que vam ser els que vam fer un còmic de barris”.

López tenia experiència en el tebeo *Almas12* i havia entrat a col·laborar a *Grama*, revista de Santa Coloma de Gramenet editada per les parròquies locals i que dirigia el seu amic Humbert Roma, i també a *Nuestra Voz*, el butlletí de l'Associació de Veïns del Turó de la Peira, el seu barri llavors. I amb aquesta experiència, més la dels seus companys, neix *Butifarra!*.

PER LLEGIR I CONSULTAR

Recollint la proposta de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona (FAVB), el 2015 l'Ajuntament de Barcelona va editar el llibre *Butifarra! El còmic dels barris (1975-1987)*, amb 260 pàgines plenes d'il·lustracions i còmics i alguns textos que detallen l'evolució de la revista.

A més d'aquest llibre, fa uns anys, Alfons López, principal impulsor de *Butifarra!*, va fer la donació d'una col·lecció completa de la revista al Centre de Documentació Montserrat Roig del Col·legi de Periodistes. D'altra banda, el fons d'originals de la revista es pot consultar a l'Arxiu Històric de la Ciutat.

La conjunció entre les associacions de veïns, amb les seves assemblees, i un equip de dibuixants fa que cristal·litzi aquell

LA REVISTA, MENSUAL I EN CASTELLÀ, ES VA ALIAR AMB ELS BARRIS MÉS MODESTOS I UTILITZAVA L'HUMOR COM A EINA DE SENSIBILITZACIÓ

humil butlletí il·lustrat amb el nom de *Butifarra!*. És al maig del 1975 quan en surt el número zero, titulat "Tocata y fuga de la o.s.h." (Obra Sindical del Hogar), com una separata del *Boletín de 9 Barrios*, editat

per l'Associació de Veïns Vallbona – Torre Baró – Trinidad.

El primer número –amb vuit historietes en castellà de setze pàgines– apareix el 15 de juny com a *Boletín de Humor de la Asociación para el Estudio de la Comunicación Humana y Ecología* (ANCHE), entitat del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, una fórmula editorial utilitzada en la primera etapa de la revista com a tapadora legal. A més, des del número tres de *Butifarra!*, els dibuixants no signen els treballs, una mesura que busca protegir-los de la repressió.

Des d'un bon principi, la publicació té un estil informal, àcid, amb predomini de la línia *underground*, que segueix la protesta de moda. La seva voluntat de crítica, molt avançada, qüestiona tots els valors tradicionals, des de la família fins a la religió i la propietat a l'Estat. Representa una mena d'anarquisme intuïtiu, vitalista. I a poc a poc, enmig d'aquesta crítica constant, la revista comença a créixer.

TRADICIÓ HUMORÍSTICA

Aleshores la vida als barris no era com ara i calia denunciar-ho. Els encarregats de fer-ho són un equip inicial format per guionistes com Juanjo Sarto i Francisco Pérez Navarro i dibuixants com Ricard Soler, José Briz, Francesc Capdevila (*Plumilla Mágica*), Manel Puyal i Carlos Vila. Altres, com Alfons López, combinen les dues feines. Posteriorment, s'hi afegeixen Lluís Recasens (*L'Avi*), Pepe Robles (*RKER*), Manel Puyal, Miguel Gallardo, Juan Mediavilla, Mari Carmen Vila (*Marika*), Montse Clavé, Luis García, Jesús Cuixart i Josep Lluís G. Mompарт.

Puntualment, també hi col·laboren Juan López Fernández (*Jan*), Carlos Giménez, el grup d'El Cubri (Felipe Hernández Cava, Pedro Arjona i Saturio Alonso), Enrique Ventura i Miguel Ángel Nieto, Adolfo Usero, Ramón Lom-

bera (Tomás), Susanna Campillo, Pere Lluís Barbera i Albert Parareda, entre altres.

Butifarra! sorgeix en un context de tradició de publicacions satíriques crítiques que arrenca a finals del segle XIX, quan s'editen dos setmanaris –*L'Esquella de la Torratxa* i *La Campana de Gràcia*– que tindran molt d'èxit. La tradició de revistes satíriques continuarà durant la primera meitat del segle XX amb publicacions especialitzades en esports com *Xut!*, en erotisme com *Papitu* o en política com *Cu-cut!* i *El Be Negre*. Fins i tot en el darrer tram del franquisme surten a la llum revistes, forçosament en castellà, com *Once*, *Mata ratos* o *La Codorniz*.

Durant la Transició apareix una nova fornada de títols, ja que en aquest període l'humor gràfic agafa un gran protagonisme cultural. La societat vol una premsa lliure i oberta, i malgrat els segrests, les multes i les suspensions, a més d'algunes bombes, sorgeixen publicacions com *El Papis*, *Por Favor* o *Hermano Lobo*.

Però en què es diferenciava *Butifarra!* de les altres revistes satíriques i humorístiques? “Durant els dos primers anys de vida de la revista no vam gaudir del suport d'una editorial i legalment funcionàvem sota el discret paraigua d'ANCHE, que

Aeroports...

**Viatjar
ens fa millors.**

per a somiar

per a abraçar-se

per a picar alguna cosa

per a imaginar

per a descansar

per a llegir

per a estimar-se

per a enamorar-se

per a desconnectar

per a donar-se un caprici

per a jugar amb els nens

per a fer amics

per a recuperar els amics

per a sentir-se com a casa

per a tu

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE TRANSPORTES
Y MOVILIDAD SOSTENIBLE

aena

aeropuertos para ti
aeroports per a tu

depenia del Col·legi d'Enginyers, mentre que a nivell logístic disposàvem de la cobertura indispensable de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona. És a dir, que tant a nivell econòmic com de distribució érem un producte *underground* que es mantenia amb les aportacions dels

cament es trobaven a les associacions de veïns de l'àrea metropolitana de Barcelona, centres socials, ateneus i fabriques", explica López.

"L'altra diferència bàsica amb les altres revistes d'humor polític —prosegueix— és que no era només una revista d'opinió, per cert, molt plural, sinó una mena de front popular de la historieta que mai va estar adscrit a cap

partit, malgrat informacions errònies. Això ens va permetre col·laborar tant amb el psc de Raimon Obiols com amb partits extraparlamentaris, passant pel pscu o els ateneus llibertaris. Especialment en la primera etapa, nosaltres anàvem als barris, ens entrevistàvem amb els veïns i després dibuixàvem. Una altra

diferència és, ja en la segona etapa, la utilització del potencial pedagògic del còmic, que feiem servir per proposar alternatives al model urbanístic, etc."

DUES ETAPES

La publicació, com explica López, consta de dues etapes ben diferenciades. La primera, amb vint-i-quatre quaderns (el número zero inclòs), es divideix en una primera fase només en blanc i negre i una segona a color, que va derivant cap a cobertes més colpidores i sempre amb un to punyent. En aquesta etapa és una revista d'aspecte modest que es distribuïx de forma voluntària gràcies al moviment veïnal. En aquest període es publiquen, també, quatre monogràfics dedicats al pla comarcal, la dona, les relacions Espanya-Estats Units i les primeres eleccions democràtiques.

"ANÀVEM ALS BARRIS, ENS ENTREVISTÀVEM AMB ELS VEÏNS I DESPRÉS DIBUIXÀVEM"

Alfons López, dibuixant i impulsor de *Butifarra!*

membres de l'equip. I un número de la revista sufragava el següent.

Evidentment, això condicionava que els tiratges fossin curts i la distribució, selectiva. En aquesta primera etapa, l'edició no va passar mai del 2.000 exemplars al mes —alguns mesos s'esgotaven— i bàsi-

Les ràdios i televisions locals escrivim la història

la xarxa
comunicació local

Precisament l'any 1977, el d'aquells comicis històrics, i gràcies a la popularitat de *Butifarra!*, s'inicia la segona etapa de la revista, més professionalitzada, de difusió estatal i de distribució a través dels quioscos.

“Quan es produeix la Transició, a partir del 1977, de cop, els partits polítics s'adonen que se'ls acumula la feina, especialment la burocràtica, i com que tampoc és que tota la població estigués implicada, es produeix un fenomen potser previsible: les associacions de veïns, a poc a poc, es van buidant de militants, majoritàriament d'esquerrers, que han d'anar a fer política als parlaments, ajuntaments i altres institucions. I això es notava en les vendes de la revista, que baixen considerablement. Calia un replantejament, buscar nous camins de distribució més majoritaris i menys artesanals. Era això o desaparèixer. I llavors ens va 'adoptar' Iniciativas Editoriales. Es va perdre una mica el contacte amb la militància veïnal, però mai del tot. Així ho demostren els molts encàrrecs que ens continuen fent des de les bases veïnals i que ens van permetre eixamplar continguts i noves seccions, com les que reivindicaven la història dels moviments populars”, afirma López.

Aquesta segona etapa, en la qual apareixen noves seccions i personatges, comença al novembre del 1977. Se'n publiquen dotze números amb una tendència als monogràfics (Constitució, lleure, OTAN, delinqüència, prostitució, pagesia, sanitat...), que donaran pas als àlbums, vuit, i als encàrrecs especials, entre els quals destaquen *Lleida és la pera* i *El Caso Scala*. La revista apareix en castellà, mentre que la majoria d'àlbums i encàrrecs són en català.

En aquesta segona etapa es mantenen la crítica, àcida, amarga, des de la perifèria, de qui veu l'aliança entre polítics i poderosos, i els atacs a una escala de valors socials amb la qual no combreguen, com la monotonia d'una vida que consisteix a anar a la feina, al bar i a casa, amb una televisió omnipotent i un silenci social forçat. Aquesta crònica dels costums és un

NO VA SER UNA MÉS DE LES MOLTES
PUBLICACIONS DE LA TRANSICIÓ, JA QUE VA
MOSTRAR UNA NOVA MANERA DE FER PERIODISME

LA HUELGA DE LOS TRANVIAS

dels aspectes que uneix més la redacció, al costat de la denúncia de les pèssimes condicions de vida d'uns barris sense equipaments.

Un especial interès tenen les pàgines de temàtica històrica que hi sovintegen, tot i que, com dèiem, el gruix del contingut és sobre els dos aspectes esmentats: la crítica dels valors capitalistes i les reivindicacions

EL 1977 S'INICIA UNA SEGONA ETAPA DE LA REVISTA, MÉS PROFESSIONALITZADA, DE DIFUSIÓ ESTATAL I DE DISTRIBUCIÓ A TRAVÉS DELS QUIOSCOS

veïnals. També cal remarcar la col·laboració ben singular de tercers, des de la revista ecològica *Userda* fins a la impremta Copisteria Mar Blava, de marcat to nacionalista, que durant un temps serà el seu proveïdor.

El darrer exemplar de la revista *Butifarra!* va sortir al gener del 1979 per deixar pas a uns àlbums monogràfics, dels quals en van néixer tres dedicats a la publicitat, l'urbanisme i la família. El darrer àlbum creat per l'equip de *Butifarra!* és del 1987.

Mig segle després de l'aparició d'aquella aventura editorial, queda clar que la revista *Butifarra!* no va ser una més de les moltes

publicacions que van veure la llum en aquell període convuls, sinó que va convertir-se en una capçalera pionera que va avançar-se en el

desenvolupament de la historieta reportatge. I que, a través del dibuix, va anar més enllà de la crítica social, gràcies a una nova manera de fer periodisme, mitjançant la qual va oferir alternatives polítiques i socials. **C**

**Aquí,
ens mou la
sostenibilitat**

Per això, ens anticipem als reptes del futur amb solucions com l'aigua regenerada, és a dir, aigua depurada que rep un tractament addicional perquè es pugui reutilitzar.

Descobreix més a
aiguesdebarcelona.cat

**Aigües de
Barcelona**

La gestió responsable

L'Assemblea General és l'òrgan principal de les Nacions Unides i està composta pels 193 estats membres que en formen part. Foto: ONU

Una maquinària ingent

El Departament de Comunicació de les Nacions Unides és un dels més complexos del planeta

TEXT MARTA SANTISTEBAN VIAPLANA

Les Nacions Unides, que enguany compleixen 80 anys, són una organització amb presència a gairebé tots els països que compta amb centenars de persones arreu del món per explicar tant el que fan com els seus objectius. Tot plegat implica disposar d'una extensa i complexa maquinària humana. En aquest reportatge, considerat el millor del *Report* del darrer trimestre de l'any passat, dos responsables que formen part de l'ONU expliquen què implica i què suposa treballar en un dels equips de comunicació més delicats i grans del món.

Les Nacions Unides van néixer, oficialment, el 24 d'octubre del 1945. Vuitanta anys després, fins a 193 estats en formen part. Així doncs, explicar tant els seus objectius com la seva missió i tot el que té lloc dins d'aquesta immensa organització implica una feina ingent. Per això, el Departament de Comunicació Global de les Nacions Unides, dirigit des del 2019 per Melissa Fleming, la secretària general adjunta de Comunicació Global, s'ha convertit, des de fa molt de temps, en un dels generadors d'informació internacional més potents del planeta.

Com que l'ONU és un actor clau en la diplomàcia internacional, la gestió de la informació global, la promoció del diàleg entre cultures, estats i pobles i la transmissió d'informació a tots els nivells són essencials per fer arribar la tasca de l'organització arreu, i també per explicar la situació sociopolítica en certs escenaris crítics o en conflicte.

“El Departament de Comunicació Global de les Nacions Unides informa audiències globals —mitjans de comunicació, estats

membres, població mundial, ONGS, socis...— sobre el que succeeix al món i els reptes que afrontem pràcticament en tots els àmbits de les nostres vides”, explica Sherri Aldis, directora del Centre Regional d'Informació de les Nacions Unides (UNRIC), que, des de la seva seu a Brussel-

L'EQUIP, MOLT COMPLEX, COMPTA AMB FINS A SEIXANTA OFICINES ARREU DEL MÓN I TÉ MÉS DE 750 TREBALLADORS

les, coordina la comunicació de l'ONU per a vint-i-dos països de l'Europa occidental, en tretze idiomes. “Expliquem a les persones el paper de les Nacions Unides en situacions clau que les afecten: la prevenció de conflictes, el manteniment de

la pau, la implementació dels objectius de desenvolupament sostenible per al 2030 i el Pacte per al Futur, així com la defensa dels drets humans”, apunta Aldis.

Tanmateix, els objectius comunicatius de l'ONU van un pas més enllà. “Procurem crear un ecosistema d'informació més saludable per a tothom, mitjançant l'intercanvi de fets, proporcionant eines per ajudar les persones a identificar la informació falsa i creant una guia perquè totes

les parts interessades la puguin utilitzar amb l'objectiu de promoure la integritat de la informació a escala mundial", destaca Aldis.

EQUIPS EXTENSOS

El funcionament del Departament de Comunicació Global de l'ONU és complex i extens. Compta amb seixanta oficines arreu del món i més de 750 treballadors. "A trets generals, el Departament de Comunicació Global s'organitza en tres divisions: campanyes i operacions en països, notícies i mitjans de comunicació, i divulgació", explica Aldis.

A més, diversos departaments de la Secretaria de les Nacions Unides disposen també dels seus propis equips de comunicació especialitzats, com, per exemple, els de manteniment de la pau o els d'assumptes econòmics, socials o humanitaris, entre d'altres. Així mateix, recorda Aldis, "cada organisme especialitzat de les Nacions Unides compta també amb personal de comunicació que s'ocupa de les seves qüestions específiques. Aquesta tasca es coordina entre els mateixos departaments, els organismes especialitzats i el Departament de Comunicació Global".

En més profunditat, la divisió de campanyes i operacions en països crea i distribueix campanyes mundials sobre les

xarxes socials en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès, suahili, portuguès i rus per al públic i perquè siguin reutilitzats pels mitjans de comunicació de tot el món.

La divisió de divulgació o extensió promou el diàleg amb la societat civil, el món acadèmic i els mitjans a través d'activitats com la del Model de les Nacions Unides (MUN), visites guiades i exposicions. També gestiona programes educatius i publicacions per difondre la missió de l'ONU, que, segons Aldis, és la de "contribuir a la creació d'un món on totes les persones prosperin en pau, dignitat i igualtat, en un planeta sa".

FONTS I DIRECTRIUS

"La nostra funció principal és fer de pont entre l'ONU i tothom que en vulgui saber alguna cosa: estic en contacte constant amb els mitjans de comunicació, però també atenem qualsevol persona interessada que es posi en contacte amb nosaltres", explica Leticia

Álvarez, responsable de comunicació de l'ONU per a l'Estat espanyol i Andorra. Pel que fa al recull de la informació, Álvarez

afegeix que "a cada missió hi ha companys que informen des del terreny sobre la situació, els canvis i les accions que s'emprenen des de l'ONU. També assistim a les conferències i reunions internacionals".

Un dels reptes d'informar des de les Nacions Unides és conèixer a fons totes les institucions que en depenen i fer servir correctament l'argot específic. Hi

ha diversos llibres d'estil, segons el tipus d'informació que donen. "Jo estic en constant formació. Fa dos anys que vaig entrar al Departament de Comunicació i encara em queda molt per aprendre sobre el funcionament intern de les diverses institucions així com dels departaments que formen l'ONU", confessa Álvarez, que admet que la seva feina demana una formació constant.

Així mateix, comunicar des de l'ONU té unes directrius essencials que divergeixen del periodisme habitual. "Tota la informació ha de provenir de l'ONU mateixa. Si no és així, ha d'estar molt justificat i, evidentment, ha de sortir d'una font oficial contrastada per l'organització", explica Álvarez. Així, les Nacions Unides volen garantir una neutralitat en totes les seves comunicacions, que han de reflectir les diferents perspectives possibles implicades.

En aquest sentit, la vida personal de l'equip humà de les Nacions Unides també ha de reflectir aquesta vocació d'imparcialitat. "Els treballadors estem sotmesos a una sèrie de limitacions diverses. Una de les més evidents és que no podem participar en cap reivindicació popular o manifestació. Com a periodista,

HI HA EQUIPS PROPIS DE COMUNICACIÓ ESPECIALITZATS EN TEMES COM EL MANTENIMENT DE LA PAU O ASPECTES HUMANITARIS

prioritats de l'ONU. També assessora en gestió de reputació i comunicació de crisi, i coordina una xarxa de seixanta centres d'informació en més de vuitanta idiomes.

La divisió de notícies i mitjans de comunicació produeix notícies i reportatges al voltant de les Nacions Unides i les seves prioritats en mitjans impresos, d'àudio, televisió, vídeo i fotografia, digitals i en

La divisió de notícies i mitjans produeix notícies i reportatges en anglès, espanyol, francès, àrab, xinès, suahili, portuguès i rus. Foto: ONU

això és difícil, però ens demanen ser tan neutrals com sigui possible, també fora de les oficines, ja que l'ONU és una institució políticament neutral", explica la responsable de comunicació de l'ONU per a l'Estat espanyol i Andorra.

VOLUNTAT DE SERVEI

Més enllà de les particularitats d'informar de les accions que duen a terme les diverses oficines i entitats de l'ONU, tant la directora de l'UNRIC de Brussel·les, Sherri Aldis, com la responsable de comunicació per a Andorra i Espanya, Leticia Álvarez,

coincideixen que el que es fa des de l'ONU no és periodisme, sinó comunicació. Per

ELS PERIODISTES QUE HI TREBALLEN HAN DE SER NEUTRALS I NO PODEN PARTICIPAR, A TÍTOL PERSONAL, EN CAP REIVINDICACIÓ O MANIFESTACIÓ

a Aldis, "la comunicació institucional i el periodisme convencional tenen propòsits i rols diferents. La comunicació de les Nacions Unides promou la missió i les iniciatives de l'ONU, tot informant, educant i advocant per qüestions mundials

com la pau, la seguretat, els drets humans o el desenvolupament sostenible, mentre

que el periodisme està destinat a informar el públic sobre l'actualitat de manera objectiva, exercint control democràtic".

En la mateixa línia,

Álvarez assegura que "l'esperit crític que caracteritza el bon periodisme a l'ONU es transforma en voluntat de servei. El repte és explicar de manera planera tot el que fem, i des de totes les perspectives implicades". Ç

CENTRE DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT

Realitzem cursos en diferents formats i nivells que tracten les habilitats professionals i l'emprenedoria, el periodisme digital, la comunicació corporativa i les tècniques de periodisme i comunicació.

- Fotografia amb el mòbil: millora i retoca les teves creacions!
- Usa Canva de forma professional
- Taller de Social Media Strategy
- Elaboració d'un pla de comunicació
- Taller pràctic avançat de locució de productes audiovisuals
- Com crear fàcilment el teu primer agent d'IA
- Redacció de crítiques i reportatges de gastronomia
- Gestionar la Reputació en el sector de les Infraestructures
- Creació de vídeo amb IA: de la imatge a l'avatar
- SEO per a mitjans: com optimitzar el contingut per a cercadors?
- Dissenya Presentacions Corporatives Impactants amb PowerPoint i Canva
- Comunicació interna per a la gestió del canvi
- Creació d'imatges amb Intel·ligència Artificial
- Aprèn a gravar i editar vídeos de qualitat amb el teu mòbil
- Programa intensiu d'Estratègia en xarxes socials
- IA per a comunicació corporativa: relació amb mitjans i personalització de continguts
- Tècniques de storytelling persuasiu per a l'àmbit professional
- Curs avançat de comunicació inclusiva i no sexista
- Despertar l'interès dels mitjans: Més enllà de la nota de premsa
- Com parlar de forma eficaç en públic i amb mitjans de comunicació
- Crea continguts SEO amb ChatGPT: Atrau i connecta amb la teva audiència
- Com convertir-te en dircom? Descobreix les funcions i tasques de direcció de comunicació
- Tècniques de comunicació i expressió escrita
- Branded Content
- Escriitura creativa per a copys, newsletters i xarxes socials
- Perfecciona les teves habilitats com a formador/a
- IA per a mitjans de comunicació
- Creació d'un producte editorial: del concepte a la pràctica
- Com gestionar una crisi en totes les seves etapes. Nivell avançat
- E-mail màrqueting amb Mailchimp
- Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional
- Anàlisi social per a mesurar rendiment
- Com escriure un discurs oral
- Narratives digitals amb IA: eines per crear relats més atractius i efectius
- Tècniques i claus de l'entrevista
- Verificació de fonts i detecció de deepfakes amb IA

Càpsules formatives curtes on line sense restricció horària

- Edita vídeos directament al mòbil amb VN
- Com despertar l'interès dels mitjans
- Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - L'esdeveniment com a element de RRPP
- Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - Abans de l'esdeveniment
- Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - Durant l'esdeveniment
- Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - Després de l'esdeveniment
- Gestió d'equips i projectes amb Canva
- Dissenya plantilles professionals per a xarxes socials amb Canva
- SEO amb IA: 10 prompts per optimitzar continguts i posicionar millor
- Ús de la IA per a Instagram. 10 prompts per estalviar temps i millorar el teu contingut a Instagram
- Ús de la IA per a TikTok. 10 prompts per crear contingut viral i rellevant a TikTok
- Ús de la IA per a LinkedIn. 10 prompts per destacar a LinkedIn amb contingut rellevant i estratègic
- Ús de la IA per a YouTube. 10 prompts per crear guions i continguts atractius per a YouTube
- Ús de la IA per a Facebook. 10 prompts per generar engagement i continguts eficients a Facebook
- Escriure a internet: Els secrets de la redacció digital
- El poder del relat: Introducció a l'Storytelling
- El relat personal: Com explicar la teva història?

Programació setembre-desembre 2025
Més informació i inscripcions a www.periodistes.cat/formacio

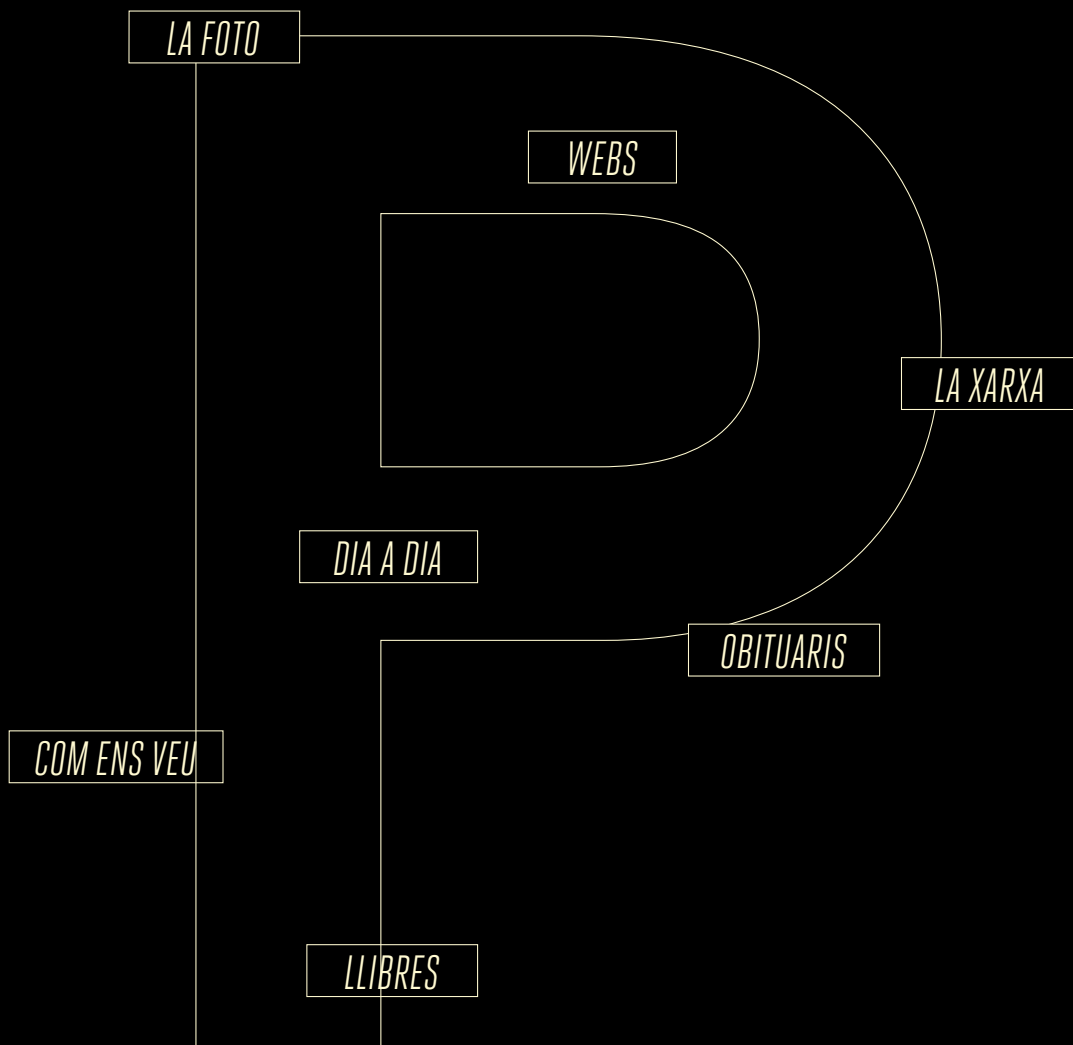
Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

40 anys
1985-2025

SECCIONS

RECOMANACIONS I NOTÍCIES AL VOLTANT DEL PERIODISME

MENTIDES SOBRE LA CRISI CLIMÀTICA

L'International Panel on the Information Environment (IPIE), una organització independent que ha revisat 300 informes i estudis publicats arreu del món, assegura que molts governs, corporacions i partits polítics difonen intencionadament narracions falses o enganyoses sobre la crisi climàtica. El resultat és una disminució de la confiança pública i un bucle que alimenta la negació científica i la inacció política. Un exemple: les falses afirmacions que les energies renovables van ser la causa directa de l'apagada massiva a Espanya el 28 d'abril d'enguany.

CONSELLS PER ALS REPORTERS NORD-AMERICANS

Alguns periodistes nord-americans, quan cobreixen manifestacions i actes de protesta a l'era Trump, han patit impactes de bales de goma, detencions i tracte violent per part de les forces de l'ordre. L'Institut Poynter actualitza un article seu del 2021, quan els partidaris de Trump van assetjar el Capitoli, i proposa vint-i-cinc directrius per cobrir disturbis. Són consells pràctics, com ara on cal col·locar-se, quina actitud s'ha de tenir amb la policia o la importància de deixar que les càmeres sempre estiguin enregistrant.

ISRAEL I LA CENSURA ALS MITJANS

La revista digital +972 Magazine afirma que el govern d'Israel controla més que mai els mitjans de comunicació del país. Així, el 2024, el censor militar va prohibir la publicació de 1.635 articles i en va redactar parcialment 6.265 més, xifra que significa el doble que l'any 2023 i quatre vegades més que el 2022.

NOVES ESTRELLES MEDIÀTIQUES

El *Digital News Report 2025*, de l'Institut Reuters i la Universitat d'Oxford, afirma que el consum de notícies en vídeo ha crescut globalment del 52% al 65% des de l'any 2020, i que el rol dels influenciadors i creadors de continguts digitals ja és una alternativa als mitjans tradicionals, especialment per als joves. L'informe, d'abast mundial, té apartats per països.

MURS DE PAGAMENT A ESPANYA

En aquest estudi de l'Institut Reuters, l'apartat centrat en Espanya inclou dades sobre subscripcions de pagament. "Pel que fa a la quantitat de subscripcions, *El País* continua dominant el panorama amb 400.000, seguit d'*El Mundo* (163.000), *La Vanguardia* (145.000) i *Expansión* (110.000). Tot i que el creixement és constant, gran part es deu a les ofertes promocionals", assegura.

UN NOU ESPIA AL MÒBIL

Citizen Labs ha analitzat un nou programari espia en la línia del conegut Pegasus. Està creat per Paragon Solutions, una empresa israeliana. Alguns mitjans parlen d'un centenar de periodistes i activistes europeus afectats per aquesta eina que està només a l'abast de governs i organitzacions oficials. Itàlia ha admès que el fa servir.

Foto: Unsplash

ÀFRICA DEL NORD I EL PERIODISME INDEPENDENT

Àfrica del Nord, que inclou països com Tunísia, Líbia, el Marroc, Egipte i Algèria, viu moments molt complicats per als periodistes. Aquest article de la Xarxa Global de Periodisme d'Investigació (Global Investigative Journalism Network) repassa l'assetja-

ment que pateix en aquesta zona el periodisme d'investigació. "Ens ataquen, però no ens han vençut", afirma Walid Mejri, redactor en cap de la revista multilingüe *Alqatiba*.

EXPERTS EN IA I PERIODISME

Journalism.co.uk ofereix un punt de trobada sobre intel·ligència artificial i periodisme, amb la participació d'un centenar d'experts mundials que cobreixen temes tecnològics, legals, ètics i del dia a dia de les redaccions i que han adoptat aquesta nova eina.

PERIODISME I CLASSES SOCIALS

"Des d'on expliquem les notícies? Quin perfil de professionals componen majoritàriament les redaccions periodístiques? S'és conscient dels biaixos de classe, i en quins temes passa més?". Aquest article ("La representació de classe als mitjans catalans, a examen") de Mèdia.cat aborda aquestes qüestions poc tractades als mitjans.

QUÈ PASSA AMB LA BBC?

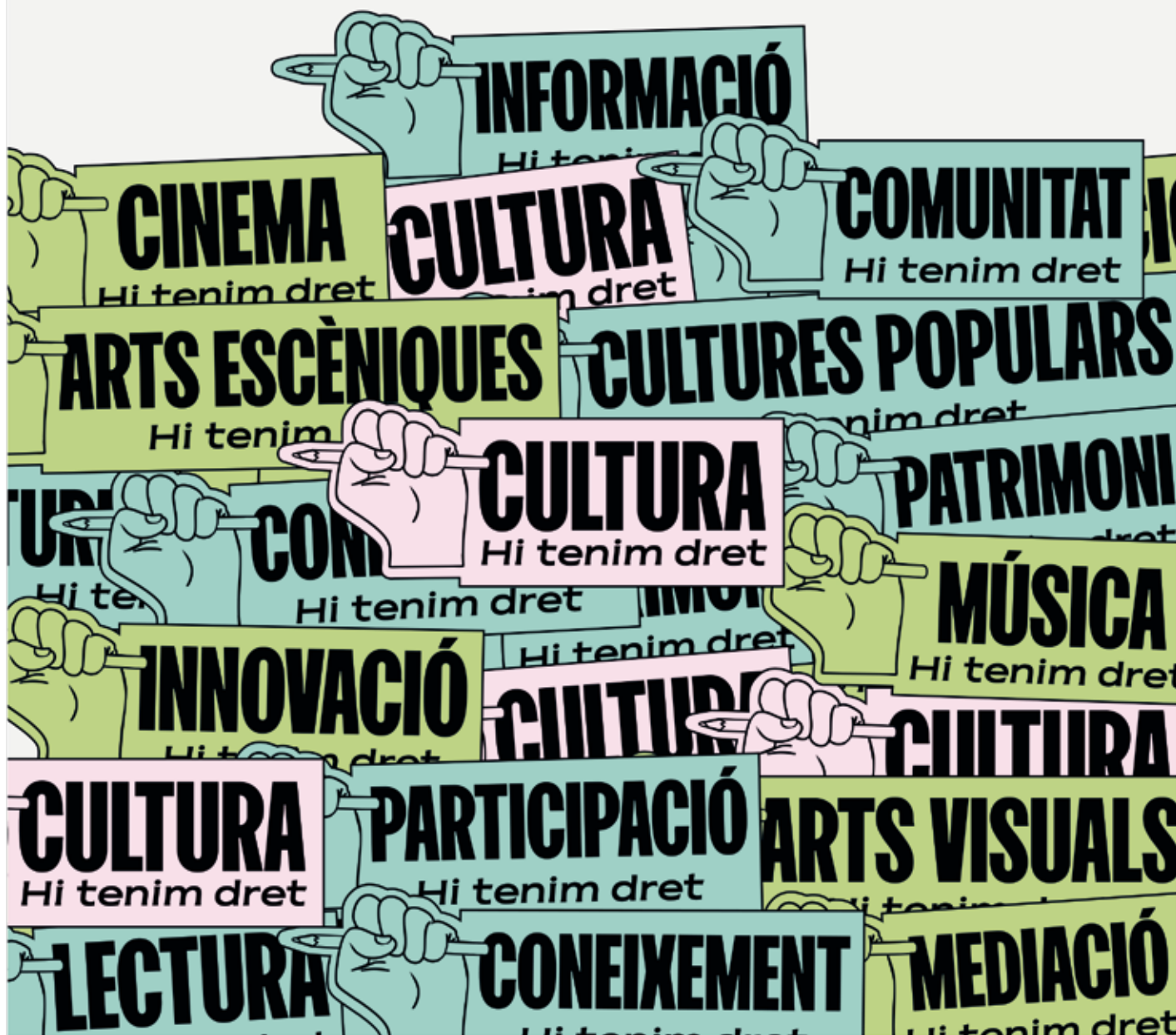
La revista *Columbia Journalism Review* entrevista Alan Rusbridger, antic editor de *The Guardian*, sobre la situació de la BBC, que passa per moments complicats, com els dubtes sobre el model de finançament, el seu rol periodístic i la cobertura del conflicte de Gaza. És mitja hora de conversa en anglès amb moltes reflexions interessants.

Foto: The Guardian

Consulta els webs d'aquesta secció aquí:

Des de la **Diputació de Barcelona** treballem per fer de la cultura un dret fonamental per a tothom.

Més informació a:

www.diba.cat/drets-culturals

**Diputació
Barcelona**

UN GENOCIDI I LA FI DEL SILENCI

La realitat imposa a la premsa occidental informacions i termes que canvien la percepció del conflicte entre Israel i Palestina

La destrucció constant a Gaza és una imatge recurrent als informatius. Foto: Jaber Jihad Badwan

Després de l'atac terrorista de Hamas a l'octubre del 2023, la resposta militar d'Israel contra Palestina ha generat una tensió mediàtica sobre com cal qualificar-la. Durant molts mesos, el terme *genocidi* ha estat un tabú per a gran part de la premsa occidental, que majoritàriament ha defensat molts arguments israelians per inèrcia històrica o motius ideològics i geopolítics. Aquest posicionament sovint no ha tingut en compte els missatges de les víctimes i dels organismes internacionals, ni les queixes de molts periodistes o les informacions que el qüestionaven.

Però l'esfereïdora xifra de víctimes, la violència dels atacs contra la població civil i la crueltat infinita dels detalls —difosos moltes vegades per les xarxes socials i mitjans alternatius— han alterat l'escenari. Actualment, la paraula *genocidi* i termes semblants són freqüents en moltes publicacions i en la consciència del públic.

Al Jazeera recorda que “la CNN, la BBC, *The New York Times* i altres mitjans importants han estat criticats repetidament per la seva cobertura unilateral”, i afirma que “el biaix pro-Israel, la manca de veus palestines i la tendència a fer-se ressò de les narratives del govern i l'exèrcit israelians s'han convertit en la norma”.

Un estudi palestí analitza així la cobertura dels mitjans nord-americans: “Han enfosquit repetidament

fets com el bombardeig d'hospitals a Gaza, han posat en dubte la intenció d'Israel d'aniquilar els palestins, han justificat preventivament el bloqueig de l'ajuda i les massacres dels desplaçats i s'han negat a retractar-se o corregir informes enganyosos i falsos”.

REALITATS INNEGABLES

A l'article “Gaza: Occident no s'assabenta de res”, l'historiador indi Pankaj Mishra explica que “ara, amb les bombes de mil quilograms que els proporcionen els Estats Units, els líders israelians d'extrema dreta volen militaritzar encara més l'ocupació de Cisjordània i Gaza, i provocar els seus enemics, mitjançant actes de terrorisme al Líban i l'Iran, per generalitzar la guerra. Però totes aquestes realitats innegables i fins i tot l'aniquilació de Gaza, que, a diferència de moltes altres atrocitats, veiem retransmesa en directe pels seus autors i per les víctimes, s'amaguen i es neguen quotidianament als principals mitjans de comunicació d'Occident”.

D'altra banda, a l'article “Els mitjans canadencs no utilitzaran les paraules *Palestina* o *genocidi*”, de la periodista Jenna Olsen, trobem una explicació planera i reveladora sobre el cas del Canadà, que probablement es pot aplicar en altres països, mentre que l'historiador Ilan Pappé, en analitzar el rol d'Occident en general, es refereix al pànic moral. “Quan una

persona té por d'adherir-se a les seves conviccions morals és perquè això requeriria un acte de valor que podria tenir conseqüències”, escriu.

Per la seva banda, el periodista canadenc Omar El Hakkad, autor del llibre *Algún dia tothom hi haurà estat sempre en contra* (L'Altra Editorial, 2025), comenta com es produeix el canvi en una part del públic. “Durant molt de temps no ho tenies cada dia a les notícies, però ara passa tot el contrari i hi ha molta gent que reacciona enfurismada: ‘Com t'atreveixes a posar un nen mutilat a la pantalla del meu televisor o del meu mòbil?’. M'interessen totes les persones que ara es veuen obligades a mirar, el silenci de les quals és profundament incòmode”, escriu.

SILENCI TRENCAT

Per què i en quin moment finalitza el mutisme sobre el que passa a la Franja? A l'article “Per què el mur de silenci sobre el genocidi de Gaza finalment s'està començant a trencar”, del periodista britànic Jonathan Cook, expert en el conflicte israelià-palestí, fa unes valoracions colpidores. “Les imatges d'infants amb només pell i ossos que arriben de Gaza recorden incòmodament les imatges de fa vuitanta anys dels nens jueus esquelètics empresonats als camps nazis. És un recordatori que Gaza, que Israel mantenia estrictament bloquejada des de feia setze anys, fins a l'esclat de Hamas el 7 d'octubre del 2023, en els últims dinou mesos ha passat de ser un camp de concentració a un camp d'extermini. Part dels mitjans de comunicació i de la classe política saben que la mort massiva a Gaza no es pot ocultar durant molt de temps, ni tan sols després que Israel hi hagi prohibit l'entrada de periodistes estrangers i hagi assassinat la majoria dels periodistes palestins que intenten registrar el genocidi”, afirma.

L'aparició, doncs, de termes com *genocidi*, *neteja ètnica*, *crims contra la humanitat* i altres de semblants a multitud de llocs, incloent-hi els programes televisius de molta audiència, els debats i les tertúlies, suposa un gir de guió de gran abast mediàtic i polític. Arriba tard, però és un bri d'esperança per al futur dels palestins. I també una profunda ombra de sospita sobre l'historial d'alguns mitjans de comunicació.

— ♦ —

Més informació:

Convocat el 36è Premi Turístic Internacional Pica d'Estats de premsa, ràdio, televisió i mitjans digitals

El guardó del Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida i el Col·legi de Periodistes de Catalunya està destinat als periodistes que hagin publicat treballs sobre els atractius turístics del Pirineu i les Terres de Lleida

El Saló de Plens de la Diputació de Lleida va acollir, el passat 30 de maig, l'acte d'entrega de guardons del 35è Premi Turístic Internacional Pica d'Estats.

El Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida i el Col·legi de Periodistes de Catalunya convoquen la 36a edició del Premi Turístic Internacional Pica d'Estats de premsa, ràdio, televisió i mitjans digitals. L'objectiu d'aquest guardó és distingir els reportatges que promociónen més bé els atractius turístics del Pirineu i les Terres de Lleida.

Enguany el Col·legi coorganitzarà el guardó per primera vegada amb la voluntat d'aportar-hi la seva experiència i criteri professional. Aquesta col·laboració permetrà reforçar el compromís del Patronat amb la defensa del bon periodisme i ajudarà a reconèixer la tasca de professionals que contribueixen a donar visibilitat a un territori ric i divers.

El guardó està adreçat als periodistes que hagin publicat treballs sobre els atractius turístics del Pirineu i les Terres de Lleida entre l'1 d'octubre de 2024 i el 30 de setembre de 2025. Els participants podran presentar la seva candidatura fins al 31 d'octubre a través d'una butlleta en línia que ja està disponible a la web <http://www.premipicadestats.cat>.

Podran optar al 36è Premi Pica d'Estats tots els treballs publicats en el període comprès entre l'1 d'octubre de 2024 i el 30 de setembre de 2025.

Per participar-hi cal formalitzar la inscripció entre l'1 i el 31 d'octubre de 2025, ambdós inclosos.

48.000 € EN PREMIS

8 CATEGORIES

1. Millor reportatge periodístic
2. Millor article periodístic
3. Millor reportatge fotogràfic
4. Millor treball de ràdio
5. Millor treball audiovisual
6. Millor treball transmèdia
7. Millor treball de premsa internacional
8. Millor treball publicat als mitjans de comunicació local

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

40 anys
1985-2025

Diputació de Lleida
Patronat de Turisme

COLITA. EL PODER DE LA MIRADA

Diversos autors | Col·lecció “Vaixells de Paper” (Col·legi de Periodistes), 2025 | 80 pàgines

Isabel Steva Hernández (Barcelona 1940–2023), més coneguda com a *Colita*, és la història fotogràfica personificada d'aquella Barcelona un pèl rònega que començava a despertar-se, als voltants dels anys seixanta, fins a la seva conversió a la modernitat més exaltada en acabar el segle. L'ample ventall de retrats de Colita comprèn i defineix aquest tall de temps geogràfic: el Somorrostro i el món gitano, el barri Xino i la vi Flota, la Gauche Divine i el Bocaccio, l'esclat rebel durant la tardor del franquisme, la plaça Reial de l'Ocaña, les cançons transformades en imatges de la Nova Cançó, el feminisme emergent que s'esbandia la por, la transformació urbanística de la ciutat... Aquest llibre és el merescut homenatge del Col·legi de Periodistes de Catalunya a la trajectòria professional d'aquesta fotoperiodista a qui va atorgar el Premi Ofici de Periodista 2023. Una vintena de companys i amics –Pilar Aymerich, Pepe Encinas, Lluís Permanyer i Maruja Torres, entre molts altres– la recorden en breus articles acompanyats de vint retrats emblemàtics de la fotògrafa.

LA VERITAT DEL CAS COMORERA

Antoni Batista | Ara Llibres, 2025 | 237 pàgines

La vida privada i política i el pensament de Joan Comorera (1895–1958), fundador del Partit Socialista Unificat de Catalunya (psuc), ha estat un forat negre: expulsat del partit que va crear, difamat públicament en un congrés del pce, rebutjat per la seva pròpia filla per “burgès” i delatat pels seus correligionaris. Va ser detingut a Barcelona, on vivia en la clandestinitat, jutjat i condemnat a trenta anys de presó, on moriria un any després de la seva reclusió. La seva rehabilitació va arribar als anys vuitanta. Antoni Batista ofereix un assaig històric escrit des del periodisme en abordar la cerca i captura de Comorera, amb la incorporació de les notes manuscrites de l'interrogatori de què va ser víctima durant sis dies i que l'autor va obtenir de la mateixa família del comissari de policia responsable de la seva captura, Antonio Juan Creix, torturador de la dictadura i coprotagonista d'aquest llibre. Dues biografies, Comorera i Creix, que conflueixen en aquests arxius rescatats per l'autor i que aporten dades de gran valor i significació, “alhora que posen de manifest una entesa lúcida de Comorera, que diu tot el que vol dir i s'escapoleix de tot el que Creix volia saber per tal d'inculpar-lo”.

MONTSERRAT MINOBIS, UNA DONA LLIURE

Maria del Carme Minobis (edició) | Editora Cassanenca, 2025 | 110 pàgines

Com assegura Carme Minobis, germana de Montserrat Minobis i responsable de la selecció dels escrits, les publicacions i les entrevistes que aplega aquest llibre, “això no pretén ser una biografia de Montserrat Minobis, només és un recull de les seves inquietuds i del seu pensament expressat públicament”. Un passeig vital per la trajectòria d'un referent del periodisme radiofònic i del feminisme que comença a Ràdio Popular de la seva Figueres natal, passa per la direcció de Catalunya Ràdio i arriba fins al deganat del Col·legi de Periodistes de Catalunya, la presidència de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC) i la creació de La Independent, una agència de notícies amb visió de gènere. El llibre inclou una cinquantena de ressenyes de companyes, periodistes i activistes que van treballar braç a braç amb Minobis i que reflecteixen el seu dinamisme, tenacitat i lideratge. “La seva lluita va servir per aplanar el camí a les periodistes que veníem darrere”, escriu la periodista Alicia Oliver, estreta col·laboradora de la periodista figuerenca.

DEONTOLOGIA PUBLICITARIA: DE LA TEORIA A LA PRACTICA

Noelia García-Estévez, Inmaculada Sánchez-Labela i Elena Bellido-Pérez
Editorial uoc, 2024
174 pàgines

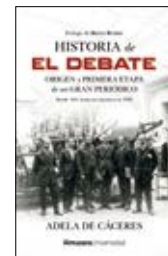

El terme *deontologia publicitària*, així, d'entrada, es podria considerar un oxímoron en tota regla. La publicitat és inherent al mercat i al consum, i les seves tècniques, campanyes i estratègies obeeixen als interessos comercials d'una marca.

Guanys i beneficis per sobre de tot. Però la publicitat també té una gran responsabilitat social: transmet valors i re-crea models socials. Precisament, aquest llibre recull un bon grapat d'exemples de campanyes publicitàries que van haver de ser retirades o que van ser objecte de reclamacions per sexisme o discriminació contra algun col·lectiu. Un llibre imprescindible sobre l'ètica en la publicitat que ofereix recomanacions per a una comunicació comercial responsable i efectiva. S'adreça tant a estudiants de publicitat com a gabinets de publicitat i empreses.

HISTORIA DE EL DEBATE

Adela de Cáceres
Editorial Almuzara, 2024
685 pàgines

El diari *El Debate* neix l'any 1910 sota la fèrula d'Ángel Herrera Oria, un dels fundadors de l'Associació Catòlica de Propagandistes. De tendència ultraconservadora i enemic acèrrim de la República, el diari va mantenir durant els darrers anys una línia obertament combativa contra els governs republicans. El llibre aporta nombrosa documentació sobre la història d'*El Debate*, especialment sobre la seva darrera etapa fins al seu segrest el juliol del 1936. José María Gil Robles, Ángel Ossorio, Ramiro de Maeztu i José Calvo Sotelo van ser col·laboradors habituals del diari. L'autora és religiosa de la Congregació de les Servas de Sant Josep i aquest volum és la seva tesi doctoral presentada a la Universitat de Salamanca.

PERIODISMO DADÁ

Pere Ortín

FES Comunicació, 2025

120 pàgines

L'autor és un periodista de la vella guàrdia (*La Vanguardia*, RTVE, *Altair*) que ha decidit encetar noves fórmules com la presentada en aquest llibre “orgullosament fet a mà”, elaborat amb conceptes dissidents, reflexions periodístiques i crítiques heterodoxes, tot plegat embolcallat amb la tècnica del

collage. “El periodisme convencional informatiu d'actualitat, fet al segle XXI però amb axiomes del segle XX, ha col·lapsat”, escriu Ortín. I ell mateix planteja una definició del que anomena *periodisme dadà*: “Una interpel·lació que no accepta refugiar-se en aquest salvavides anomenat *consens*”. “El periodisme dadà és una exploració desobedient de la llibertat”, afegeix. Segons l'autor, l'assaig narratiu en forma de collage, pensament visual, és la proposta inèdita, autèntica i inclassificable d'aquest llibre.

DULCE DE MEMBRILLO

Joan B. Duran

BiblioMusiCineteca Edicions, 2024

264 pàgines

Un periodista que va viure els anys de plom de l'anomenada Transició, les seves dues exesposes, una de les seves filles, l'amant i una psicoanalista, que és la seva terapeuta. Aquests són els *dramatis personae* que desfilen pel llibre. Elles incorporen les seves reflexions, punyents o tendres, i els seus records en un

contrapunt a les confessions que el periodista Carlos Izquierdo fa a la seva psicoanalista. Així, barrejats amb els testimonis de les dones, apareixen pedaços d'història real del passat recent. La militància comunista dels anys setanta, el cop de Tejero, la borratxera olímpica del 92 o l'angoixa vital per la lluita infructuosa de la memòria històrica són alguns passatges verídics que recullen les pàgines d'aquesta obra.

MATAR EL DIRECTOR

Bru Rovira

Navona Editorial, 2014

333 pàgines

El subtítol defineix perfectament el llibre: “Una novel·la periodística”. I és que tot plegat en aquesta novel·la negra, des de l'argument fins als seus protagonistes, plana per sobre de l'ofici i les seves misèries: la desagradable sotsinspectora havia estat corresponsal de guerra a Sarajevo abans de fer-se policia; l'assassinat del director d'un diari principal de la ciutat, odiat per tothom a parts iguals; els sospitosos, membres de la redacció i treballadors del diari; la mateixa trama, amb apunts a casos de corrupció —el “cas Andorra”—, tràfic de blanques i altres depravades foscors vinculades al propietari del diari i els seus bons amics de l'alta societat barcelonina. Molt versemblant, tot plegat. O, si més no, *se non è vero, è ben trovato*.

MÈDIA.CAT ANUARI 2024-2025

Diversos autors

Pol·len Edicions, 2025

120 pàgines

L'*Anuari Mèdia.cat* és una valuosa eina que mesura la situació de l'espai català de comunicació. Coordinat pel Grup de Periodistes Ramon Barnils, el dossier recull un seguit d'anàlisis i reportatges en profunditat dedicats, en aquesta ocasió, a destapar les estratègies i els mecanismes que l'extrema dreta utilitza per escampar els discursos d'odi i la desinformació. Una anàlisi sobre l'era Trump, un reportatge sobre “la màquina del fang” a les institucions, un informe sobre el paper de la desinformació durant el desastre de la dana al País Valencià i una anàlisi sobre la cobertura de la violència sexual arran del cas de Gisèle Pelicot són alguns dels materials que apareixen en aquest informe anual que compta amb la col·laboració del Col·legi de Periodistes.

100 AÑOS DE RADIO EN BARCELONA

Luis Segarra Moreno

Autoedició, 2024

7 volums

Aquests 7 volums de més de 400 pàgines cadascun representen una exhaustiva història de les més de 300 emissores de ràdio i els més de 3.000 professionals radiofònics de Barcelona i la seva àrea metropolitana. La col·lecció proporciona una documentació inabastable i detallada que permet entendre

l'evolució de la ràdio des dels seus orígens, destacant la influència social fonamental que ha exercit. És un material imprescindible per a investigadors, historiadors i totes aquelles persones interessades en la història del periodisme i amants de les anècdotes, com la del tècnic de Ràdio Barcelona que va acabar com a seleccionador nacional d'handbol de Romania, la de l'emissora que només va durar un dia en antena o la del locutor de Radio Juventud que es guanyava la vida posant injeccions, entre moltes altres.

NUNCA GANARÉ EL NOBEL. SOY PERIODISTA

Carlos Tomeo Escuin

Editorial Círculo Rojo, 2025

262 pàgines

L'enunciat del títol es repeteix en tots i cadascun dels capítols. L'autor manté que no és mereixedor de cap premi, però també que no els necessita ni els desitja, i que el Periodisme (així, en majúscules) està en greu perill de banalització. I per posar remei a aquesta degradació, el llibre aporta un seguit de recomanacions i consells adreçats a aquells que han de ser el futur de l'ofici, els estudiants de Periodisme. El control de les noves tecnologies, la permanent amenaça de l'autocensura, la balança entre l'idealisme i el pragmatisme, el poder dels diners, les mentides i la desinformació o l'actitud davant dels poderosos són algunes de les reflexions que aborda Tomeo en aquest llibre que, com ell diu, mai guanyarà el Nobel.

UNA INTRUSA EN LA PRENSA

Irene Polo | Editorial Renacimiento, 2025 | 352 pàgines

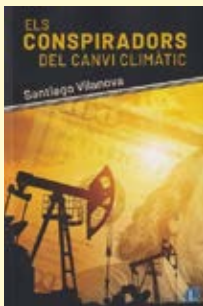
Irene Polo (1908–1942) va ser de les primeres dones, juntament amb María Luz Morales i Josefina Carabias, que va tenir accés a les redaccions dels diaris –feus totalment masculins– i que va convertir el periodisme en la seva professió. Amb només 27 anys ja encapçalava la redacció del diari vespertí *Última Hora*, amb una desena de redactors al seu càrrec. Va ser el seu darrer destí abans de marxar de gira per Amèrica amb la companyia de teatre de Margarida Xirgu com a cap de comunicació. Poc després, l'esclat de la Guerra Civil implicaria l'exili i la seva mort prematura a Buenos Aires. Aquest volum recull una selecció dels articles escrits en castellà apareguts a les diverses publicacions on va col·laborar la periodista: *Las Noticias*, *El Día Gráfico*, *El Cine*, *Última Hora* i *Información Cinematográfica*. També va publicar als setmanaris *Imatges* i *La Rambla* i al diari *L'Opinió*. Els seus inicis periodístics es van centrar en la seva passió particular, el cinema, en aquells anys tot un símbol de modernitat. Posteriorment, a finals del 1932, es va decantar per la informació política en una nova etapa periodística.

PERIODISME QUE AJUDA A ESCRIURE LA HISTÒRIA

Josep Maria Martí i Martí | Arola Editors, 2024 | 205 pàgines

Josep Maria Martí (Reus, 1950) és un periodista de llarguíssim recorregut en el món radiofònic –director de Ràdio Reus, Ràdio Barcelona i la cadena SER Catalunya–, tot i que mai va deixar les seves col·laboracions periòdiques en la premsa escrita. Són nombroses les seves columnes als diaris *Reus Diari*, *Nou Diari*, *El Periódico* i *La Vanguardia*, però és al *Diari de Tarragona* on, des del 2017, apareixen els seus articles d'opinió amb periodicitat regular a la contraportada. La periodista Isabel Martínez ha fet una selecció d'una cinquantena d'aquests articles publicats a la secció *La Mirada*. “La mirada de Martí ha defugit allò que és immediat per capbussar-se en els corrents no tan evidents de la vida ciutadana, política i periodística del nostre país. Una anàlisi en la qual hi ha espai per abordar en profunditat l'ingent canvi comercial, la desconsideració a la gent gran o el món de la pedagogia, per citar algunes de les seves inquietuds”, escriu l'editora. Josep Maria Martí és professor de Comunicació Audiovisual de la UAB. Des del 2007 dirigeix l'Observatori de la Ràdio. Ha estat degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya, ha rebut la Creu de Sant Jordi i ha estat guardonat amb el Premi Ondas a la trajectòria professional.

ELS CONSPIRADORS DEL CANVI CLIMÀTIC

Santiago Vilanova | Lapislàtzuli Editorial, 2025 | 191 pàgines

Per què no es compleixen els compromisos que es prenen a les cimeres del clima? Per què l'any 2024 ha marcat un nou rècord d'emissions de diòxid de carboni per la combustió de petroli, carbó i gas? L'escalfament global s'accelera de manera alarmant, però no hi ha cap reacció ni canvis estructurals que indiquin una voluntat per frenar-lo. Més encara: s'han incrementat un 6% les inversions relacionades amb explotacions i prospeccions de gas, petroli, carbó i urani, mentre que els mitjans de comunicació ens parlen amb insistència del desenvolupament sostenible, del cotxe elèctric, del comerç just, del consum responsable, de les energies renovables... La resposta de l'autor, veterà ambientalista i pioner de l'activisme ecologista, és contundent: les grans corporacions petrolieres, agroquímiques i tecnològiques s'han aliat per endarrerir el procés de canvi del model energètic. El llibre també apunta a les responsabilitats dels mitjans, que no compleixen la seva tasca d'educar, d'esbrinar què és veritat i què és mentida i de divulgar les alternatives democràtiques al canvi climàtic.

RUSIA CONTRA EL MUNDO

Marc Marginedas

Ediciones Península, 2025

284 pàgines

L'autor és corresponsal de guerra i reporter d'investigació. Ha cobert conflictes a països com Tunísia, Líbia i Síria i, fins fa poc, ha ocupat la corresponsalia a Moscou d'*El Periódico de Catalunya*. El llibre és un recorregut geopolític des de la caiguda de la Unió Soviètica fins a la Rússia d'avui, amb el lideratge de Vladimir Putin. En aquest viatge es detallen les atrocitats, les traïcions, les extorsions, les corrupcions, els segrestos, els crims, els assassinats, els atemptats, les manipulacions, els enverinaments, les falsedats i altres nombrosíssimes venalitats de les quals, segons l'autor, és responsable el president rus. I si les aclaparadores evidències que ens proposa l'autor no són suficients per convèncer-nos sobre les bondats inherents d'Occident, l'OTAN i la UE, sempre ens quedarà imputar els dubtes a la “propaganda”, recurs que utilitza l'enemic per ofuscar la nostra veritat.

PUTIN ENS OBSERVA

Llibert Ferri

Pàgès Editors, 2025

175 pàgines

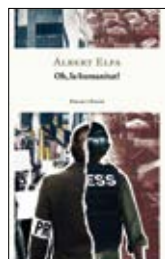
Llibert Ferri ha estat reporter i corresponsal de tv3 a l'Europa de l'Est i a la Unió Soviètica i és autor de diversos llibres sobre la regió des de la caiguda de la URSS. La base d'aquest llibre és un recull d'articles i cròniques publicats al diari *Ara*, amb l'objectiu que els textos configuren una visió de conjunt del conflicte i la guerra a Ucraïna. El títol del llibre s'inspira en una reflexió de la periodista Anna Politkóvskaya, assassinada a trets al portal de casa seva: “Putin es manté atent a tot el que l'envolta, i en pren nota. A tots els que constitueix la nació que ell controla ens té molt vigilats”.

OH, LA HUMANITAT!

Albert Elfa

Folch&Folch Editors, 2025

399 pàgines

Corresponsal a Washington, Jerusalem i Brussel·les per a TV3, l'autor ha recorregut les tragèdies dels conflictes i l'horror de les guerres, en què "cada experiència viscuda deixa un pòsit invisible, una empremta subtil". En el llibre es destaquen deu emocions –"totes viscudes en primera persona"–

que protagonitzen cadascun dels capítols: l'enuig, per reflectir la inhumanitat i el martiri que pateixen els palestins de Gaza; l'excitació, en conviure amb periodistes amenaçats de mort per l'extrema dreta per les seves investigacions, o la por que genera allò que és desconegut i incontrolable, com els estralls de la pesta porcina a Mèxic o l'huracà Katrina a Louisiana. La sorpresa, la confusió, la fortalesa o l'admiració són altres emocions viscudes per l'autor al Caire, a Nova York, a Guantánamo, als quibuts de Kfar Aza, a Hebron o a Budapest.

VÁZQUEZ MONTALBÁN. D'OLÍMPIA A BARCELONA

Jordi Osúa Quintana

Editorial Base, 2026

144 pàgines

"Ser crític amb l'olimpisme, els Jocs Olímpics i Juan Antonio Samaranch a Catalunya ha estat sempre complicat", es llegeix al pròleg d'aquest llibre.

L'olimpisme i els Jocs Olímpics, històricament, han estat farcits de corrupció, racisme, misogínia, dopatge, falsedats i contradiccions, entre molts

altres fenòmens. El prolífic Manuel Vázquez Montalbán, periodista, assagista, poeta i novel·lista, autor de gairebé 150 llibres i més de 9.000 articles, va escriure a bastament sobre aquestes misèries, i Jordi Osúa ha recollit la seva càustica producció olímpica per presentar una exhaustiva panoràmica sobre els ideals traïts del baró de Coubertin, en Cobi i Barcelona 92, l'especulació immobiliària, els omnipotents diners, el gran negoci de l'esport, les manipulacions polítiques, la geopolítica i, és clar, Juan Antonio Samaranch.

LA DEMOCRACIA EN RIESGO

Frederic Guerrero i Laura Pérez-Altable (eds.)

Editorial UOC, 2025

174 pàgines

La popularització de la IA està provocant una radical transformació de la comunicació i, especialment, de la comunicació política, que coincideix en el temps amb el divorci irreconciliable entre la democràcia i el liberalisme. A més, en aquest sentit, l'auge de l'extrema dreta respon a la manipula-

ció efectiva de les xarxes socials. Aquest llibre planteja qüestions determinants sobre les estratègies discursives del populisme a Internet, la desinformació i les notícies falses, el paper de la IA i l'ús que se'n pugui fer des d'actituds populistes i xenòfobes o la manera de contrarestar la propaganda amb noves estratègies. Les anàlisis concretes que apareixen en aquest treball ens ajuden a comprendre i conceptualitzar les noves realitats emergents que amenacen les democràcies.

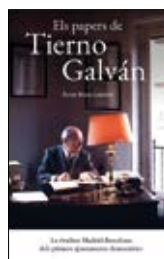
ELS PAPERS DE TIERNO GALVÁN

Àlex Masllorens

Ajuntament de Barcelona/Fundació Catalunya,

2024

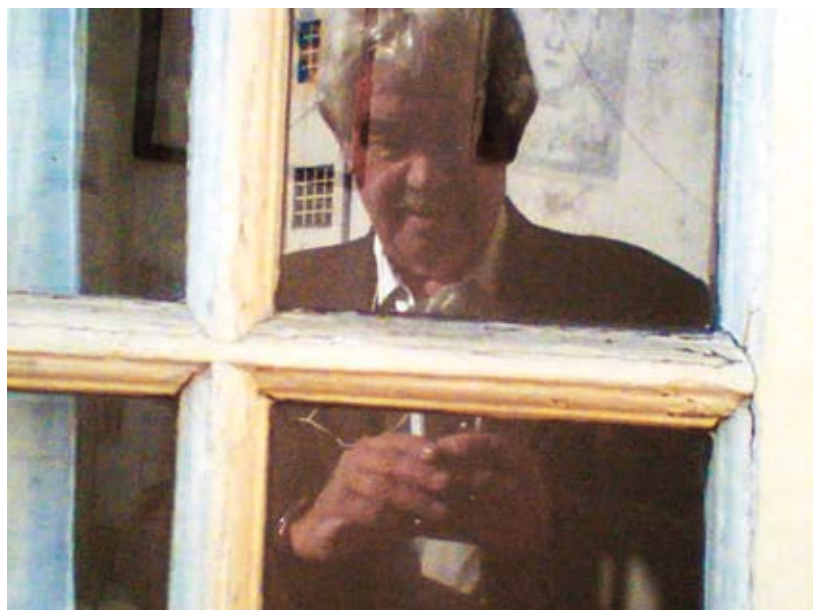
287 pàgines

L'any 2012, el fill de l'alcalde de Madrid Enrique Tierno Galván va donar l'arxiu personal del seu pare a la ciutat de Barcelona. Durant uns anys, aquest arxiu va quedar dipositat a la Biblioteca Pública Alfons Arús per a la seva conservació i preservació fins que l'Ajuntament de Barcelona va encarregar a

l'Arxiu Històric de la Ciutat la valoració, la classificació i la digitalització de la documentació i la redacció d'un llibre sobre la trajectòria política del *viejo profesor*. Així, el llibre repassa cronològicament les diferents etapes vitals de Tierno Galván, posant èmfasi en les relacions amb la ciutat de Barcelona i amb els alcaldes amb els quals va coincidir durant el seu mandat, Narcís Serra i Pasqual Maragall.

Tots els llibres d'aquesta secció es poden trobar al Centre de Documentació Montserrat Roig (documentacio.periodistes.cat) i estan disponibles en préstec per als col·legiats.

LA IMATGE, EINA CONTRA L'OBLLIT

L'any 2007, en ser diagnosticat d'Alzheimer, Pasqual Maragall va decidir capturar el temps, petits instants del seu dia a dia, amb el seu mòbil Nokia. Així va néixer el projecte "Pasqual Maragall mira", ideat per Caro García i que fins a l'1 de febrer es pot visitar a l'exposició "La captura del temps", al Centre Internacional de Fotografia Toni Catany, a Lluçmajor (Mallorca). La mostra està organitzada en col·laboració amb la Fundació Pasqual Maragall

Pasqual
Maragall

— • LA FOTO • —

MANUEL RODRÍGUEZ

El periodista Manuel Rodríguez García va morir el 15 de gener passat als 86 anys d'edat. Nascut a Valdunquillo (Valladolid) el 1938, va estudiar Filosofia i Teologia a Logronyo i, posteriorment, va obtenir la llicenciatura de Periodisme, entre Madrid i Barcelona, i la de Cinematografia a la Universitat de Valladolid. Va fer el noviciat a Canet de Mar el 1954 i va ser ordenat sacerdot el 1962. Durant la seva trajectòria, va combinar les tasques pastorals i de docència amb el periodisme. Entre el 1968 i el 1969 i entre el 1995 i el 2008, va ser director i redactor de la revista *Madre y Maestra*.

— ♦ —

PEPE RODRÍGUEZ

El periodista Pepe Rodríguez Bonfill va morir el 6 d'abril als 71 anys. Nascut a Tortosa el 1953, era llicenciat en Ciències de la Informació per la UAB i doctor en Psicologia per la UB. Als anys setanta, es va iniciar com a fotògraf i articulista, tot i que acabaria sent un referent del periodisme d'investigació. En aquest camp es va centrar en els temes relacionats amb la religió i les sectes. Autor de nombrosos llibres com *Mentiras fundamentales de la Iglesia católica*, *Pederastia en la Iglesia católica*, *El poder de las sectas o Masonería al descubierto*, va col·laborar amb diferents revistes i publicacions i en debats a la ràdio i la televisió, la qual cosa el va fer un periodista molt popular. Des del 2007 i fins a la seva jubilació, Rodríguez també va exercir de professor de Periodisme d'Investigació a la Facultat de Ciències de la Informació de la UAB.

— ♦ —

ÓSCAR MUÑOZ

El periodista Óscar Muñoz va morir el 18 d'abril als 53 anys, després d'una llarga lluita contra el càncer. Nascut a Barcelona el 1971 i llicenciat en Periodisme per la UAB, va desenvolupar la seva trajectòria professional a *La Vanguardia*, on va entrar el 1995. Es va especialitzar en la informació sobre Barcelona i es va convertir en una de les principals plomes de la secció local del diari, amb només un parèntesi en la secció d'Economia. Es va focalitzar, entre altres temes, en la política municipal, la mobilitat, les infraestructures i l'urbanisme. A *La Vanguardia* també va ser president del comitè d'empresa. Dos mesos després de la seva mort, la Generalitat va atorgar-li, a títol pòstum, el Premi Nacional de Comunicació de Premsa per "ser un referent indiscutible de la informació local de Barcelona".

Óscar Muñoz, un referent de la informació de Barcelona. Foto: Ana Jiménez

— ♦ —

JOAN DE SAGARRA

El periodista, crític teatral i cronista barceloní Joan de Sagarra i Devesa va morir el 9 de maig als 87 anys. Fill del poeta i dramaturg Josep Maria de Sagarra, va ser un columnista polèmic i un crític implacable. Nascut a París el 1938, va estudiar Dret a Barcelona i estudis teatrals a la Sorbona. Va escriure en mitjans com *El Noticiero Universal*, *El Correo Catalán*, *Téléxpres*, *El País*, *El Món*, *El Temps* o *La Vanguardia*. Durant el franquisme formava part de la Gauche Divine i, als anys noranta, del Foro Babel, que defensava el bilingüisme i anava en contra de la normalització lingüística. Era un dels grans cronistes de la Barcelona de la segona meitat del segle XX. Entre altres guardons, va rebre el Premi Ciutat de Barcelona, la Medalla d'Or al Mèrit Cultural de l'Ajuntament de Barcelona i el Premi Nacional de Periodisme, que va rebre juntament amb Lluís Permanyer i José Martí Gómez.

— ♦ —

IGNASI RIERA

El periodista, polític i escriptor Ignasi Riera i Gassiot va morir el 22 de maig als 85 anys, a Madrid, on residia. Nascut a Barcelona el 1940, va estudiar Filosofia i Lletres i Filologia Romànica. Nebot de l'escriptor Joan Oliver, va ser regidor pel PSC i per Iniciativa a Cornellà de Llobregat, a més de diputat al Parlament i al Congrés per aquesta formació. Autor de més de cinquanta llibres, va conrear la narrativa, la novel·la, la poesia, la biografia, l'assaig i els viatges, gèneres pels quals va obtenir premis literaris com el Ramon Llull. Col·laborador habitual de mitjans com *El País*, *Diari de Barcelona*, *La Vanguardia*, *El Periódico de Catalunya*, *El Punt*, *Avui*, *El Temps*, *Serra d'Or*, *Catalunya Ràdio*, *Onda Cero*, la SER i COM-Ràdio, entre altres, va ser secretari general de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

— ♦ —

ARTURO SAN AGUSTÍN

El periodista i escriptor Arturo San Agustín va morir el 26 de juny als 76 anys. Nascut a Barcelona el 1946 al Poblenou, treballava habitualment, des dels anys setanta, com a columnista a *El Periódico*, *El Mundo* i *La Vanguardia*, després d'una carrera de més de deu anys com a creatiu publicitari. San Agustín era un dels grans cronistes de Barcelona i és autor de diferents llibres com *En mi barrio no había chivatos*, *La noche que quemaron a la mendiga* o *La nena del Leopoldo: Una crónica de Barcelona*. El 1999 va obtenir el Premi Ciutat de Barcelona de periodisme. També era un expert en el Vaticà, tema sobre el qual va fer llibres i documentals.

Arturo San Agustín va ser un reconegut columnista. Foto: RTVE

— ♦ —

CARLES BALAGUÉ I MAZÓN

El periodista, cineasta, escriptor i crític Carles Balagué i Mazón va morir el 30 de juliol als 76 anys. Nascut el 1949, es va llicenciar en Dret i en Ciències de la Informació. Va exercir d'advocat abans de dedicar-se al cinema. Va ser crític al diari *Tèle/eXpres* i a la revista *Dirigido por...*, va dirigir pel·lícules com *Adela* (1987) o *Asunto interno* (1996), documentals com *La Casita Blanca, la ciudad oculta* (2002) —Premi Ciutat de Barcelona— i *Arropiero, el vagabundo de la muerte* (2008). Fundador i propietari dels cinemes Méliès, va ser president del Col·legi de Directors de Cinema de Catalunya i de l'associació de productors PAC (Productors Audiovisu- als de Catalunya). Premi Sant Jordi, va escriure llibres com *Les millors pel·lícules de cinema negre* o *Pel·lícules clau del cinema musical*.

MANUEL PARÉS

Manel Parés i Maicas va morir el 27 d'agost als 92 anys. Catedràtic emèrit i expert en comunicació, havia desenvolupat la seva trajectòria acadèmica a la UAB com a professor de Comunicació i gestor de projectes acadèmics. Va ser secretari de la Facultat de Ciències de la Informació (1971-1978) i, posteriorment, vicerector de la UAB (1976-1985). També tenia vinculació amb la Universitat de Girona i la Universitat Ramon Llull. President de l'Associació Internacional d'Estudis en Comunicació (1998-2002), és autor de llibres com *Mecenatge, patrocini i comunicació* (1991) o *Ètica, deontologia i comunicació* (2011). Professor visitant a diversos països com Mèxic o el Brasil, com a docent va dedicar una especial atenció a la direcció de tesis doctorals. Durant molts anys va ser articulista d'*El Punt*.

PEP COMPANYYS

El fotògraf Pep Companys Huguet va morir el 3 de setembre als 68 anys. Format en Belles Arts, era fotògraf freelance. Va treballar a Mèxic i Centreamèrica més de quinze anys, on va documentar diversos conflictes socials i va col·laborar amb mitjans de comunicació i agències de comunicació, editorials i ONGs. El 2020 va tornar a Catalunya, concretament a l'Urgell, on havia nascut. Des de llavors es dedicava a diferents projectes personals i també col·laborava habitualment amb *La Mira*. Nebot net del president de la Generalitat Lluís Companys, era l'hereu de la casa natal del mandatari català al Tarròs i estava vinculat a la Comissió per la Dignitat.

Pep Companys, fotògraf i nebot net del president Lluís Companys.

MANUEL CUSACHS

El periodista i historiador Manuel Cusachs i Corredor va morir el 4 de setembre als 88 anys. Nascut el 1937, va ser un gran cronista de Mataró. Llicenciat en Ciències de la Informació per la UAB, el 1969 va ser cofundador del setmanari *El Maresme*, i en paral·lel va exercir de corresponçal de mitjans com *Tèle/eXpres*, *El Correo Catalán*, *El Noticiero Universal*, l'*Avui* o la revista *Presència*. Durant el franquisme també va ser membre del Grup Democràtic de Periodistes. Als anys vuitanta va ser fundador i redactor de la revista *Mataró Escrit*. Va col·laborar amb mitjans com Mataró Ràdio o el *Capgròs*, i va publicar una vintena de llibres, la major part de temàtica mataronina. Va guanyar guardons com el Premi Iluro o el Manuel Serra i Moret.

El periodista i historiador Manuel Cusachs. Foto: Capgròs

DESEMBRE

2 de desembre

NOU CONSELL A RTVE. Els membres del nou consell d'administració d'RTVE prenen possessió del seu càrrec al Saló dels Passos Perduts del Congrés dels Diputats a Madrid. Amb la modificació de la llei, el nombre de consellers passa de deu a quinze, onze dels quals són elegits pel Congrés i quatre pel Senat. El seu mandat, això sí, continuarà sent de sis anys, amb dedicació exclusiva.

3 de desembre

NO LLEGEIXEN NOTÍCIES. Un estudi de la Universitat Pompeu Fabra, fet amb el suport del Col·legi de Periodistes, revela que les emocions negatives que provoquen les notícies i la sobrecàrrega informativa contribueixen al fet que els joves catalans evitin informar-se. En concret, el 20% del jovent de Catalunya defuig consultar notícies molt o bastant sovint, mentre que el 40% ho fa de manera puntual.

4 de desembre

DEMANDA PER TOR. L'advocat d'un dels protagonistes de la trama criminal al poble de Tor, immortalitzada per Carles Porta a la sèrie documental homònima, presenta una demanda civil per ús indegut d'imatges seves a l'èxitós serial. La denúncia és contra les productores True Crime Factory –del mateix Porta–, Goroka i Ikiru Films i la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) per intromissió il·legítima al dret a la imatge.

9 de desembre

NOU DIRECTOR A RTVE. El nou consell d'administració recupera la figura de director de TVE, càrrec que recau en el periodista Sergio Calderón. La direcció tant de TVE com d'rNE va ser eliminada fa cinc anys. Calderón té una trajectòria de vint-i-quatre anys en el sector audiovisual. Ha passat per diversos canals de Mediaset i va formar part de l'equip fundacional de Cuatro.

10 de desembre

PREMI AL PERIODISME CRÍTIC. Òmnium Cultural concedeix el Premi de Comunicació Muriel Casals 2024 al periodista Xavier Giró. Li reconeix la seva tasca a l'hora de fomentar un periodisme crític i compromès al llarg de trenta anys com a professor

universitari. L'entrega del guardó té lloc a la 74a Nit de Santa Llúcia, que se celebra al Teatre Nacional de Catalunya.

Giró, guardonat per Òmnium

11 de desembre

LA PUBLICITAT I EL PERIODISME. El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) insta 3Cat a revisar les normes internes que regulen la participació dels seus periodistes en campanyes publicitàries. Ho fa després de resoldre que la periodista de TV3 Helena García Melero va infringir el codi deontològic per promoure unes hamburgueses de la marca Pujols. El CIC considera que aquesta campanya posa en risc la seva credibilitat com a professional de la informació.

MILLORES LABORALS A L'ACN. El comitè d'empresa de l'Agència Catalana de Notícies signa el segon conveni col·lectiu amb la direcció. Aquest incorpora millores retributives per a la plantilla, que apropen les condicions laborals de l'agència a les dels empleats de la Generalitat. Entre altres, es reconeixen els triennis a l'hora d'incrementar els salaris. El conveni serà vigent fins al 31 de gener del 2026.

13 de desembre

MÉS PRESÈNCIA FEMENINA. L'auditori Enric Granados de Lleida acull la Sisena Jornada "Comunicació, Dona i Esport", organitzada per la plataforma #EllasSonDeAquí, de pomes Livinda, que compta amb la col·laboració de la demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes, l'Ajuntament i la Diputació de Lleida, el Casal de la Dona, l'Associació Esport Femení Lleida i l'Institut Nacional d'Educació Física de Lleida.

DESINFORMACIÓ AL CAMPUS. El Campus del Poblenou de Barcelona de la Universitat Pompeu Fabra celebra un congrés internacional sobre desinformació.

Amb el títol "Periodisme i educació: el perquè de les notícies en l'era de la desinformació", l'esdeveniment és organitzat pel projecte xQ.Eujoy-European Youth Journalism, "The Why of the News".

16 de desembre

ARTISTA PRECOÇ. Clàudia Resclosa guanya el 15è Concurs de Nades Periodístiques que organitza el Col·legi de Periodistes. Té 4 anys i ha fet servir només dos colors –rosa i lila– per al seu dibuix nadalenc, que representa Ses Majestats els Reis Mags d'Orient. El certamen ha tingut enguany catorze participants d'entre 4 i 9 anys.

LA PRECARIETAT QUE NO MARXA. L'Associació de la Premsa de Madrid publica una nova edició del seu *Informe anual de la professió periodística*, que constata que aquest 2024 la precarietat laboral continua sent el problema fonamental per al 16% dels informadors. En segona posició se situen els sous baixos, principal neguit per al 12% dels enquestats. La crispació política i la independència econòmica dels mitjans de comunicació també preocupen els professionals.

19 de desembre

TROBADES DE PERIODISTES. Les demarcacions de Girona i de Tarragona del Col·legi de Periodistes celebren les seves tradicionals trobades de Nadal entre informadors de la província. Aquesta manera tan amena de retrobar-se, que fa anys que se celebra, permet fer xarxa i saber quin és el full de ruta de cara a un nou any amb molts reptes.

20 de desembre

COM ENS VEUEN ELS INFANTS? El primer premi del XIII Concurs de Dibuix-Il·lustració de Nadal de Lleida va a parar a mans de Pol Martín Visa, de 7 anys, que ha presentat un dibuix de Ses Majestats els Reis Mags d'Orient en una roda de premsa. Aquest certamen és organitzat per la demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes.

TARRAGONA FA BALANÇ. En el marc de la tradicional trobada de Nadal, la junta de la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes presenta la memòria d'activitats corresponent a l'any 2024. És un recull que destaca els premis de periodisme Mañé i Flaquer

i el de Periodisme Salut i Drets Socials, així com les Petxines de la Informació i l'Experiència de Periodista o els tallers de premsa a les escoles.

23 de desembre

ÀNGELS BARCELÓ, CREU DE SANT JORDI. La periodista Àngels Barceló és distingida amb la Creu de Sant Jordi 2024 per la seva carrera professional i la seva contribució a la comunicació. Amb més de quatre dècades de trajectòria, Barceló s'ha consolidat com una de les veus més influents a Catalunya. Destaca per la seva capacitat de connectar amb l'audiència i per la seva implicació en causes socials i polítiques.

Foto: SER

Barceló, premiada per la seva trajectòria

27 de desembre

RÈCORD DE PÚBLIC. El World Press Photo fa un bon balanç de visitants al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, on s'ha pogut veure entre el 8 de novembre i el 15 de desembre. L'exposició ha estat visitada per 66.500 persones, un nou rècord que coincideix amb la vintena vegada que aquesta mostra de fotografia, una de les més prestigioses d'arreu del món, s'exposa a Barcelona.

GENER

7 de gener

SENSE VERIFICACIÓ. Mark Zuckerberg, CEO de la multinacional Meta, propietària de xarxes socials com Instagram o Facebook, anuncia que posa fi al seu programa de verificació de continguts, un sistema que identifica notícies falses o informacions que no reflecteixen la realitat. El magnat tecnològic argumenta que és un pas per garantir la llibertat d'expressió, però institucions com el Col·legi de Periodistes alerten que d'ara endavant proliferaran encara més els continguts falsos a les xarxes.

EL #METOO CREIX. La periodista Ana Polo explica que fa una dècada va patir una agressió sexual a RAC1 per part de Quim Morales, director de *La segona hora*, programa on ella feia les pràctiques. Ho ha explicat al pòdcast de *Crític*. El mateix Morales reconeix a *Catalunya Informació*, en aquest sentit, que va tenir un "mal comportament" amb ella i que li sap greu el mal que li hagi pogut causar.

8 de gener

ELS JOVES DEMANEN PAS. La seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes acull la presentació del pòdcast *El Bar del Panorama*, un projecte impulsat per un grup de precol·legiats i joves periodistes. Compta amb el suport del col·legi i de l'Institut Català de les Empreses Culturals, i proposa una experiència en la qual els fans tenen l'oportunitat de convertir-se en els entrevistadors dels seus artistes favorits.

9 de gener

"JUGAR AMB ELS GRANS". En el marc d'una nova trobada del cicle "Periodisme Sud" de la demarcació de les Terres de l'Ebre, el director i el cap d'informatius de TV3, Sigfrid Gras i Albert Calatrava, reivindiquen l'aposta de la televisió pública pel territori. "Som la televisió de Catalunya, no l'autonòmica. Intentem jugar amb els grans", remarca Gras. L'acte és conduït pel president de la demarcació, Josep Baubí.

11 de gener

PREMI AL TALENT JOVE. El Castell del Paborde de la Selva del Camp acull el lliurament de la vuitena edició dels Premis de Periodisme Jove Joan Marc Salvat, un comunicador prometedor que ens va deixar amb 27 anys. El primer guardó acaba en mans d'Andreu Dalmau, per reportatges publicats a la *Revista Cambrils*. El segon premi és per a Oriol Lleonart, per diversos escrits publicats a *La Mira* i a *Tarragona Digital*.

Foto: Ajuntament de la Selva

Foto de família dels guardonats

14 de gener

L'ODI ALS MITJANS. La sala d'actes de la seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes acull la presentació del projecte *Wisdom Empowerment 2.0*, que analitza els discursos d'odi racistes i LGBTI-fòbics difosos als mitjans catalans i examina l'eficiència de mecanismes com el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). Compta amb la participació d'Anna Clua, investigadora principal, i amb la dels periodistes Josep Carles Rius, president del CIC, i Laura Pinyol, vicepresidenta del CAC.

15 de gener

HONESTEDAT I RESPONSABILITAT. La periodista Julia Otero rep el Premi d'Honor a la Comunicació Local que atorga la Diputació de Barcelona. Li entreguen per la seva trajectòria, caracteritzada per la defensa del dret a una informació veraç i rigorosa. En el seu parlament, Otero destaca la importància de combatre la desinformació i de mantenir el periodisme com una eina per a la democràcia.

18 de gener

AMPARO MORENO, HONORIS CAUSA. La Universitat de La Laguna de Santa Cruz de Tenerife investeix com a doctora *honoris causa* Amparo Moreno, catedràtica, periodista i expresidenta de la demarcació de les Terres de l'Ebre del col·legi. Moreno és una destacada investigadora en història i comunicació, sempre des d'un enfocament feminista i de classe. El 2012 va fundar el Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania.

22 de gener

PESSICS DE MARQUÈS. La periodista Agnès Marquès és la primera convidada a una nova edició del cicle "Pessics de Vida", organitzat per la demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes. La comunicadora conversa amb Dolors Clotet en una sala del Centre Cultural del Casino de Manresa plena a vessar de persones interessades en les reflexions de Marquès sobre el món del periodisme. Marquès té una experiència de vint anys, quinze dels quals ha treballat a TV3.

PARLEN ELS DEGANS. El Col·legi de Periodistes organitza una trobada entre els degans de les onze universitats catalanes que imparteixen estudis en

comunicació i periodisme. Hi assisteixen gairebé tots, els quals, entre altres, destaquen una davallada en les inscripcions per a aquests estudis. En la trobada, que està presidida pel degà del col·legi, Josep Maria Morros, els degans debaten sobre el clima desfavorable per al periodisme entre els més joves.

23 de gener

PERIODISME PER LA PAU. El Parlament de Catalunya acull la taula rodona “Periodisme de pau en temps de conflicte”, organitzada per l’associació de periodistes parlamentaris de Catalunya Col·lectiu Ciutadella. Obre l’acte el president del Parlament, Josep Rull. Hi participen periodistes com Txell Feixas, Mònica Bernabé, Enric Borràs, Sara González i Xavier Giró. La trobada arriba a la conclusió que hi ha dinàmiques actuals dels mitjans de comunicació que no ajuden a combatre la precarietat que afecta la professió i, de retruc, la democràcia.

24 de gener

UNA MISSA PEL PATRÓ. L’Arquebisbat de Barcelona celebra una missa en commemoració del patró dels periodistes des del 1923, Sant Francesc de Sales. L’oficia a la parròquia homònima a Barcelona. Sant Francesc de Sales va ser un escriptor i orador que va viure a cavall dels segles XVI i XVII i que va destacar per la seva capacitat comunicativa, oratòria i elegància.

NIT DE LA COMUNICACIÓ. El Palau Maricel de Sitges acull la primera edició de la Nit de la Comunicació, que distingeix diferents entitats i professionals de la informació com Txell Feixas, el Blanc Festival, David d’Eboli, Carles Castro, Gori Masip i Gena Moner. L’acte és conduït per la periodista Alba Esteve i l’obre el director d’*El Periódico*, Albert Sáez, amb una conferència en la qual parla dels reptes del sector periodístic.

Els guardonats d’aquesta edició

29 de gener

PREMI A LA INVESTIGACIÓ. El jurat del 12è Premi Josep Maria Planes d’investigació periodística guardona el periodista Albert Llimós pel seu llibre *Intocables. Quan el poder es transforma en abús*, que recull les investigacions sobre casos d’abús que ha anat destapant els últims sis anys al diari *Ara*, on és el responsable d’investigació.

LA 2, EN CATALÀ. El grup parlamentari de Junts assegura que La 2 de TVE serà “íntegrament” en català en un termini aproximat de dos anys. Ho expressa la portaveu del partit al Congrés, Míriam Nogueras, en una entrevista a *El matí de Catalunya Ràdio*. Aquesta mesura forma part de l’acord amb el PSOE per la composició del nou consell d’administració d’RTVE.

30 de gener

VEUS SILENCIADAES. La Universitat Oberta de Catalunya (UOC) acull la inauguració de l’exposició “Veus silenciades”, un projecte elaborat des del Col·legi de Periodistes per retre homenatge als periodistes assassinats a Gaza, el Líban i Israel. Està impulsada pel Grup de Treball de Periodisme per la Pau del col·legi.

31 de gener

TROBADA A LA SELVA. Una quarantena de professionals de la informació participen en el dinar de la III Trobada de Periodistes de la Selva a la Granja Mas Bes de Salitja. Es tracta d’una reunió per als professionals de la informació de la zona que va néixer fa dos anys gràcies a l’empenta de dos col·legiats, Montse Codina i Xavier Roca, i serveix per fer xarxa i conèixer la resta de periodistes que treballen a la comarca.

FEBRER

3 de febrer

EL PP, AMB MÉS PRESENCIA. Segons dades del Consell de l’Audiovisual de Catalunya (CAC), el PP va ser el partit que va obtenir més presència en els informatius a la majoria dels mitjans audiovisuals d’àmbit català durant el 2024. En concret, un 11% de temps a les notícies. L’excepció va ser Catalunya Ràdio, que, a diferència de TV3, va donar més espai a ERC.

4 de febrer

MÉS AUTÒNOMS AL NOU EPÍGRAF. Catalunya registra més de 5.900 periodistes autònoms que s’han donat d’alta, en els últims tres anys, al nou epígraf 863 de l’impost sobre activitats econòmiques (IAE), destinat als periodistes i altres professionals de la comunicació. Només el 2024, s’han registrat un total de 2.584 altes, xifra que situa Catalunya com la segona comunitat autònoma amb més comunicadors inclosos en aquest epígraf, per darrere de Madrid.

5 de febrer

FOTOGRAFIA SENSE LÍMITS. Coincidint amb la XIII Setmana dels Rahola, la Casa de la Cultura de Girona acull una exposició fotogràfica amb els trenta-tres millors treballs fotogràfics que es van presentar a la passada edició dels Premis Carles Rahola de comunicació local. Pot ser visitada fins al 27 de febrer i compta amb el suport de la Diputació de Girona i de la demarcació gironina del Col·legi de Periodistes.

13 de febrer

ABRAÇATS AL TRANSISTOR. El Col·legi de Periodistes celebra a Lleida el Dia Mundial de la Ràdio amb una jornada maratoniana de dotze hores seguides d’emissió en directe. Fins a tretze emissores amb presència a la província, tant d’àmbit local com català i estatal, participen en l’activitat.

Lleida celebra el Dia Mundial de la Ràdio

Foto: Ràdio Balaguer

25 ANYS DE RÀDIO. RAC1 celebra al Teatre Coliseum de Barcelona el tret de sortida als actes commemoratius del seu 25è aniversari. És un acte obert al públic en el qual l’audiència pot proposar què vol escoltar a cada programa. En definitiva, deu hores de ràdio en directe amb tots els programes de l’emissora. El moment àlgid de la commemoració tindrà lloc l’1 de maig, el dia que RAC1 va començar a emetre fa un quart de segle.

FER VALDRE LA PROFESSIÓ. La consellera delegada de la Xarxa Audiovisual Local (XAL), la periodista Núria de José, participa en un acte de la demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes, amb motiu del Dia Mundial de la Ràdio. De José manté una conversa amb la locutora de La Plana Ràdio, Tere Giné, sobre la professió. "La informació veraç sols la podem donar els mitjans de comunicació", reivindica De José.

14 de febrer

POLÈMICA PER UN GOLF. El president dels EUA, Donald Trump, impedeix un reporter d'Associated Press (AP) accedir al Despatx Oval perquè aquesta agència continua fent servir el topònim *golf de Mèxic* per referir-se a un accident geogràfic que la nova administració ha rebatejat com a *golf d'Amèrica*. Des d'aquesta agència de notícies grup lamenten que l'administració Trump castigui el periodisme independent.

DRETS I TRANSPARÈNCIA. L'II-lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) acull les Trobades de Barcelona-Memorial Jacques Henry, que organitza en col·laboració amb la Fédération des Barreaux d'Europe (FBE). Les jornades se centraran en la directiva Anti-SLAPP, una mesura per prevenir denúncies estratègiques que intenten silenciar els mitjans de comunicació, i també en la innovació i la intel·ligència artificial en el marc de la feina dels col·legis professionals.

17 de febrer

ON SÓN LES DONES? Un estudi assenyalava que la presència de dones als espais televisius i radiofònics és gairebé paritària amb els homes, amb una presència femenina que oscil·la entre el 40 i el 60%, uns percentatges que no es donen, en canvi, als diaris digitals i als periòdics impresos. Ho certifica el col·lectiu #OnSónLesDones amb dades del darrer trimestre del 2024, en un informe presentat a l'Espai Línia de Barcelona.

MIL QUEIXES EN 27 ANYS. El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) assoleix la xifra de 1.000 queixes rebudes des que va néixer el 1997 fins al 2024. Les queixes tenen a veure amb presumptes vulneracions del codi deontològic del periodisme. L'any que més es va recórrer al CIC va ser el 2006, amb més d'un

centenar, mentre que el 2017 l'organisme va rebre més de 80 queixes.

18 de febrer

GORDILLO, CONDEMNAT CONFIRMADA. L'Audiència de Barcelona confirma la condemna d'un any de presó per al periodista Saül Gordillo per agressió sexual contra una redactora del digital *Principia*, quan el dirigia. El tribunal desestima així el recurs presentat per la defensa de Gordillo contra la sentència del novembre passat. A més, el periodista, que havia estat director de Catalunya Ràdio, està pendent d'una altra causa oberta per una segona denúncia d'agressió sexual contra una comunicadora del mateix mitjà digital.

LA VISIÓ DE BASSAS. El veterà periodista Antoni Bassas participa en l'estrena de la XIII Setmana dels Rahola a Girona explicant la seva manera d'entendre la professió. Bassas reflexiona sobre l'evolució de l'ofici en una conversa dirigida per Laura Fanals. Malgrat la situació actual del periodisme, Bassas pronostica un futur una mica menys negre del que sembla, ja que considera que el bon periodisme, hi hagi els canvis que hi hagi, sempre és necessari.

Bassas durant l'acte a Girona

20 de febrer

PERIODISME EN POSITIU. El portal *En Positiu* organitza un acte a la seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes en el qual s'analitzen els reptes actuals de la professió. Durant la jornada, celebra una sèrie de taules rodones amb periodistes de prestigi com Isabel García Pagán, subdirectora de *La Vanguardia*; Lorenzo Marini, director d'estratègia de Verificat, o Eva Domínguez, periodista multimèdia i experta en nous formats.

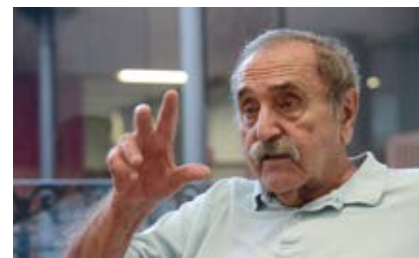
22 de febrer

EL PRESENTADOR ETERN. En el marc de la XIII Setmana dels Rahola, en una conversa amb el periodista Alfons

Petit a l'Aula Magna de la Casa de la Cultura, el presentador Jordi Hurtado parla del secret de l'èxit, que és mantenir-se en antena un quart de segle amb el programa *Saber y ganar*.

25 de febrer

HOMENATGE A CLIMENT. Els Premis Martí Gasull Roig reconeixen la feina d'Eliseu Climent, que rep el Premi Especial del Jurat. Es tracta d'un guardó que lliura Plataforma per la Llengua, amb el qual fan valdre la llarga trajectòria d'aquest editor i promotor cultural valencià. El jurat considera que «la seva constància i fermesa el fan un clar mereixedor del guardó». L'acte té lloc al Teatre Poliorama.

Climent, premiat per Plataforma per la Llengua.

27 de febrer

PREMIS CARLES RAHOLA. Glòria Sánchez i David Aparicio guanyen *ex aequo* el Premi Carles Rahola de fotografia. Gemma Busquets obté el guardó en la categoria de premsa, mentre que Carme Martínez s'endú el Miquel Diumé de ràdio. L'equip de *Murs de silenci* guanya en la categoria de televisió. Al seu torn, Lluís Manyoses, Núria Garí, Núria Mayà i Jaume Bertranpetit guanyen el millor projecte de comunicació periodística, i Josep Lluís Vidal s'endú el de comunicació digital. I Rosa Andreu, Jordi Moragas i Laura Lluñell, el de millor iniciativa de comunicació institucional.

FALTEN DONES A TWITCH. Segons una recerca d'Alba Adá, professora d'Economia de l'Empresa a la Universitat Rey Juan Carlos, i Ana Bernal, investigadora dels Estudis de Ciències de la Informació i la Comunicació de la UOC, la presència de dones a les retransmissions en estríming via Twitch del Mundial de Qatar va ser minoritària. En concret, hi van participar 34 vegades, mentre que els homes van aparèixer fins a 475 cops.

MARÇ

3 de març

DEBAT D'ABAST EUROPEU. El Sindicat de Periodistes de Catalunya, en col·laboració amb el Grup Hermes d'Investigació en Comunicació, organitza una jornada sobre la llei europea de mitjans a la seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes. La trobada analitza el nou reglament comunitari i el dret a la informació dels ciutadans amb periodistes i professionals de la comunicació.

PERIODISME IGUALITARI. La Paeria de Lleida anuncia els guanyadors del Premi Mila de periodisme. Enguany, els periodistes premiats són Albert González, autor del reportatge *Front contra Obstetrícia de l'Arnau per no respectar el protocol de Salut*, publicat a l'*Ara*; Daniel Domínguez, pel reportatge *La vida diez años después del asesinato de Liliana*, publicat a *La Marea*; Clara Ardèvol, per la peça *Dins un videojoc eròtic immersiu: com és la pornografia d'Erika Lust?*, escrit per a *VilaWeb*, i Estela Busoms, pel reportatge *Temporeres a Lleida: la feina invisible de la dona a la campanya de la fruita*, emès al 3Cat.

Foto: Demarcació de Lleida

Foto de família dels guardonats

5 de març

ESTRENA A TIKTOK. El Col·legi de Periodistes de Catalunya obre un perfil oficial a la xarxa social xinesa TikTok per connectar amb els professionals de la informació i la comunicació i amb els ciutadans. Les cares visibles del canal seran Júlia Astals, Blai Corpas i Carla Mallol.

6 de març

SUBVENCIONS CONTRA LA DESINFORMACIÓ. El Govern promet que les subvencions als mitjans de comunicació serviran com a "mur de contenció" contra la desinformació. D'aquesta manera, la Generalitat aposta per donar diners als mitjans que garanteixin una qualitat i que afavoreixin el debat públic i la

pluralitat. Aquest 2023, l'executiu català manté els quinze milions d'euros en subvencions a mitjans de comunicació.

7 de maig

QUÈ S'ESPERA DE NOSALTRES? La demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes i la Universitat de Lleida organitzen el Simposi sobre Llibertat de Premsa, que enguany porta el títol d'"Els reptes del periodisme en l'actualitat". La jornada compta amb la presència de la periodista de TVE Silvia Intxaurrenondo, que imparteix la conferència inaugural.

11 de març

ESPINOSA, BECA MONTSERRAT MINOBIS. La doctora en Comunicació Audiovisual i Publicitat Sílvia Espinosa rep la III Beca en Comunicació Audiovisual Montserrat Minobis, dotada amb 5.000 euros, pel seu treball *Dones de ràdio, la generació Z*, que busca entendre "com serà la ràdio del futur a través del punt de vista de les dones joves que hi treballen, i quin rol tindran". Espinosa diu que té el projecte "molt avançat". L'acte d'entrega té lloc a l'Auditori del Museu de Figueres.

Espinosa, en una imatge d'arxiu

13 de març

PRESENTS A OSCA. El Palau de Congressos d'Osca celebra el Primer Congrés de Periodisme, organitzat per l'Associació de Periodistes de l'Aragó, amb el patrocini del govern aragonès, l'Ajuntament d'Osca, la Diputació d'Osca i Telefónica. Catalunya gaudeix d'una àmplia presència a l'acte, amb noms com el de la presidenta de la demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes, Laura Alcalde, entre altres.

NOU ANUARI MÈDIA.CAT. El Grup de Periodistes Ramon Barnils publica la quinzena edició de l'*Anuari Mèdia.cat*. Enguany, se centra en la desinformació,

l'auge de l'extrema dreta i les desigualtats. La coordinadora de l'anuari, Carme Verdoy, assenyalà que és important reflexionar sobre aquestes qüestions per intentar canviar aquestes dinàmiques perilloses.

14 de març

SAGUÉS, RECONEGUT. Els periodistes de la demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes escullen que el Premi Plata recaigui en el periodista Jesús Sagués, responsable de Comunicació de la delegació territorial del Govern de la Generalitat a la Catalunya Central. El Premi Plata s'entrega a la persona o entitat que hagi facilitat més la tasca informativa dels periodistes. Els professionals valoren el tracte amable de Sagués i la seva professionalitat. Per la seva banda, el Premi Plàtan —que es lliura a qui ha oposat més resistència a les sol·licituds d'informació o s'hagi mostrat més susceptible a l'hora d'informar— queda desert, sense propostes presentades. El guardó s'entrega a Vic en el marc dels Premis Batec.

21 de març

EL PERIODISTA DE L'ANY. La demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes celebra al Casino de Vic els Premis Batec, que reconeixen Francesc Garriga com el periodista de l'any. Actual corresponsal de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) als Estats Units, Garriga no pot recollir de manera presencial el guardó, i ho fa el seu germà Albert.

25 de març

ORIOI NOLIS, AL CANAL CATALÀ DE TVE. El nou canal en català que TVE vol posar en marxa a la tardor serà dirigit per Oriol Nolis, exdirector d'RTVE Catalunya. Anuncien que el canal tindrà un espai en el segon múltiplex de TVE al país. Aquest canal era una de les condicions de Junts per donar suport al nou consell d'administració d'RTVE pactat amb el PSOE.

26 de març

EL CAMP IMPORTA. El Col·legi de Periodistes, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) i la Universitat Rovira i Virgili presenten unes recomanacions per al tractament de la ruralitat als mitjans de comunicació. L'objectiu d'aquesta iniciativa és superar la infrarepresentació de l'entorn rural als mitjans per prevenir estereotips i visibilitzar la pluralitat d'aquesta realitat. En concret, la guia aporta una quinzena de

Saps que el Préstec Emancipació per a joves de fins a 35 anys et pot finançar el 20 % del primer habitatge?

Si tens entre 18 i 35 anys, t'ajudem a assumir-ne l'entrada fins a un màxim de 50.000 €, i l'habitatge passarà a ser protegit (HPO) de manera permanent.

Informa-te'n a
habitatge.gencat.cat

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
Tothom!!!

consells per representar la vida rural en els formats de ficció, entreteniment i audiovisual.

28 de març

NACAR, GUARDONAT. El periodista barceloní i col·legiat Samuel Nacar rep el Premi World Press Photo 2025 en la categoria de reportatge gràfic de la regió d'Àsia occidental, central i del sud. El seu projecte, *Les ombres ja tenen nom*, publicat a la revista *5W*, recull els testimonis de supervivents sirians que van patir tortures durant el règim de l'expresident Bashar al-Assad.

Nacar guanya un World Press Photo

29 de març

PERIODISTA COMPROMÈS. L'Ajuntament de l'Escala i la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes homenatgen en un sentit acte el periodista bosnià Boban Minic, trenta anys després que arribés a la localitat empordanesa. Abans de fugir, Minic, que treballava a Ràdio Sarajevo, va entretenir cada nit els oients amb el seu programa, en plena guerra.

ABRIL

1 d'abril

LA IMPORTÀNCIA DE LA PROXIMITAT. L'Associació de Mitjans d'Informació i Comunicació (AMIC) celebra la segona edició del Premi Internacional AMIC de Mitjans de Proximitat. L'acte té lloc al paranímf de la Universitat de Barcelona i premia la xarxa de diaris *SOM* del Vallès Oriental, l'Agència Mural de Sao Paulo del Brasil, el digital *Mensagem de Lisboa*, *The Bristol Cable* i *Village Media*, d'Ontario, entre altres.

MENYS BARRERES, MÉS IGUALTAT. El Col·legi de Periodistes i l'Associació de Dones Periodistes celebren la taula rodona "Me Too al món laboral" a la seu de

Barcelona del col·legi. Hi participen Mar Porras, presidenta de Stem Women Association; Myriam Swanson, de l'Associació MIM; Marlen Moreno, fisioterapeuta i membre del Col·legi de Fisioterapeutes; Cristina Mora, arquitecta; María Barranco, presidenta d'ASODAME, i Gemma Herrero, periodista freelance.

ELS QUE NO HI SÓN. "Veus silenciades" és una mostra amb més de 170 fotografies que homenatgen els periodistes que han perdut la vida mentre informaven sobre la guerra a Gaza. L'exposició arriba al primer pis de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona i és organitzada pel Grup de Periodisme per la Pau del Col·legi de Periodistes. Es pot visitar fins al 31 de maig.

2 d'abril

LA VEU DE L'EXPERIÈNCIA. Glòria Serra dona el tret de sortida a la setzena edició d'"Experiència de Periodista", un cicle de trobades amb professionals de la comunicació que organitza la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes, amb el patrocini de Repsol i la col·laboració de la Xarxa Santa Tecla Sanitària, Social i Docent. Entre els convidats a les pròximes trobades hi ha Marc Marginedas, Tino Soriano i Mercè Folch.

CONTRA LA DESINFORMACIÓ. Unes cinquanta persones, entre usuaris del Casal Cívic de Ferreries de Tortosa i altres d'interessades, participen en el taller per a adults contra la desinformació que organitza la demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes. Aquesta trobada ajuda a desenvolupar una mirada crítica per navegar amb responsabilitat en l'entorn informatiu i poder detectar les notícies falses.

9 d'abril

EL REARMAMENT, A DEBAT. El Grup de Treball de Periodisme per la Pau del Col·legi de Periodistes organitza un acte amb experts en resolució de conflictes i geopolítica per analitzar les implicacions de l'estratègia de rearmament impulsada per la Unió Europea. A la trobada es reflexiona sobre les implicacions d'aquesta política i les possibles alternatives a l'increment de despesa militar.

10 d'abril

LA IA I EL FUTUR. Neix al Col·legi de Periodistes el Grup de Treball d'Intel·ligència Artificial (IA). Està coordinat pel periodista Enrique San Juan, expert en noves tecnologies, i busca centrar la seva activitat en l'estudi de les oportunitats i els reptes que planteja la IA, així com definir el rol de periodista en un entorn tecnològic en constant transformació.

15 d'abril

PREMI PER APROPAR EL CINE. El periodista col·legiat, cronista i analista cinematogràfic Jaume Figueras rep el Premi de Comunicació Alfonso Sánchez 2024, en reconeixement de la seva extensa trajectòria als mitjans de comunicació i el seu compromís per apropar la cultura del cinema al gran públic. El guardó li atorga la junta de l'Acadèmia del Cinema Espanyol.

Foto: RTVE

Figueras en una imatge d'arxiu

16 d'abril

LA FELICITAT, A DEBAT. El periodista i escriptor Gaspar Hernández és el protagonista d'una nova edició del cicle "Pessics de Saviesa", que impulsa l'Ajuntament de Manresa. Amb el títol de "La societat feliç", Hernández reflexiona sobre el concepte de felicitat, tant la individual com la col·lectiva, així com del futur de la humanitat i l'esperança de vida i la salut.

24 d'abril

ESCOLTAR L'EXPERIÈNCIA. La periodista i escriptora Maruja Torres visita el Club de Lectura del Col·legi de Periodistes, celebrat a la seu de Barcelona. En una trobada molt càlida i divertida, Torres comparteix una estona amb lectors i parla del seu llibre *Cuanta más gente se muere, más ganas de vivir tengo*, una autèntica celebració de la vida.

PREMI A REFERENTS. La revista *Panenka* rep el Premi Vázquez Montalbán de periodisme esportiu, que

mutuacat
ASSEGURANCES DE SALUT

**VETLLEM PER LA SALUT
DEL PERIODISME**

mutuacat

PARTNER MÈDIC OFICIAL 2026
DEL COL·LEGI DE PERIODISTES
DE CATALUNYA

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

atorguen el Col·legi de Periodistes i el FC Barcelona. El jurat del certamen destaca que *Panenka* és “hereva d’una manera específica de fer periodisme esportiu, lligada amb una tradició que entronca amb el llegat de Vázquez Montalbán”, en barrejar l’esport amb la seva dimensió social i política.

LES FOTOS DEL RAHOLA. L’Exposició Rahola Foto 2024 s’inaugura a la seu de Girona del Col·legi de Periodistes. Aquesta mostra reuneix les millors imatges presentades a la darrera edició dels Premis Carles Rahola de comunicació local. Són vint-i-una instantànies fetes per tretze fotoperiodistes al llarg de l’any passat.

29 d’abril

AVALEN LA GESTIÓ. Els col·legiats refermen la seva confiança en la junta de govern del Col·legi de Periodistes i n’avalen, per unanimitat, la gestió i els projectes presentats durant l’assemblea general de la institució, celebrada a la seu de Barcelona. Presideixen la trobada el degà del col·legi, Joan Maria Morros; el tresorer, Jordi Català, i el secretari, Xavier Vilà.

ARDERIUS, DIRECTORA DE L’ACN. El Consell d’Administració d’Intracatalònia SA anuncia que Eva Arderius és la nova directora de l’Agència Catalana de Notícies (ACN). Es tracta d’un nomenament històric, ja que és la primera dona que dirigeix l’agència en els seus vint-i-cinc anys d’història. Arderius, que relleva Iu Forn al capdavant de l’ACN, té una àmplia trajectòria en mitjans com Betevé.

Foto: Ramon Cid / Betevé

Arderius, en una imatge d’arxiu

30 d’abril

REPASSAR UNA VIDA. La demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes i l’Ajuntament de Manresa organitzen una nova trobada del cicle “Pessics de Vida”, en aquesta ocasió amb el periodis-

ta Vicenç Lozano, amb una gran trajectòria al darrere cobrint informació internacional i del Vaticà. Lozano és entrevistat pel periodista col·legiat Marc Segué en un acte que se celebra a la sala d’actes del Centre Cultural el Casino.

MAIG

5 de maig

RIBERA, AL COL·LEGI. Teresa Ribera, vicepresidenta de la Comissió Europea per la Transició Neta, Justa i Competitiva, visita la seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes en el marc d’un diàleg amb comunicadors organitzat per l’Associació de Periodistes Europeus de Catalunya (APEC).

7 de maig

EL FUTUR PICA A LA PORTA. La periodista Mar Manrique, editora de Fleet Street, és la primera convidada del segon cicle “Joves i Periodistes”, que organitza el Grup de Treball de Joves del Col·legi de Periodistes. Té lloc a la seu de Barcelona, on Manrique parla amb Clàudia Fuertes i Júlia Astals sobre les noves formes de comunicar que desafien les normes establertes.

DESE SIMPOSI DE LA LLIBERTAT DE PREMSA. La demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes organitza el Desè Simposi sobre la Llibertat de Premsa, que tracta sobre els reptes de la professió avui dia. Hi assisteix el degà, Joan Maria Morros, que destaca que la trobada té la voluntat d’abordar temes d’actualitat, com ara “l’excés d’informació”, que és perjudicial.

8 de maig

COM CAL FER FRONT A LA ULTRADRETA. L’Associació de Periodistes Europeus de Catalunya (APEC) organitza una taula rodona amb professionals de la informació sobre l’extrema dreta i el periodisme. Hi participen els comunicadors Nico Tomás, Alba Sidera i Xavier Rius, que debaten sobre com s’ha d’informar de la ultradreta sense caure en el parany d’amplificar el seu missatge d’odi.

9 de maig

PERIODISME SA. Un reportatge sobre el dret a la mort digna, de Víctor Palomar, i un article sobre l’homo-

logació de títols de metges especialistes de fora de la Unió Europea, d’Oriol Castro, s’emporten el segon Premi de Periodisme Salut i Drets Socials, que lliura el Seminari de Tarragona. És organitzat per la Xarxa Santa Tecla i la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes.

MICRO DAURAT PER A LA UPV. La junta de govern de la demarcació de les Terres de l’Ebre del Col·legi de Periodistes atorga a la Unió de Periodistes Valencians (UPV) el Micro Daurat 2024, com a entitat representant dels periodistes que van cobrir els efectes de la dana l’octubre de l’any passat sobre el terreny. D’altra banda, el Micro Obert, que es concedeix a la persona o institució que més col·labora amb la premsa, el va recollir el secretari de la confraria de pescadors de la Ràpita, Joan Balagué, mentre que el Micro Tancat, a la persona o institució que menys hi col·labora, se l’ha emportat el partit polític Junts per Tortosa.

15 de maig

CALAF I IBARZ, CREU DE SANT JORDI. Les periodistes col·legiades Rosa Maria Calaf i Mercè Ibarz reben la Creu de Sant Jordi, el guardó més important que atorga la Generalitat. Es concedeix des del 1981 a aquelles persones i entitats que han prestat serveis destacats a Catalunya en la defensa de la seva identitat. Tant Calaf com Ibarz són comunicadores amb una àmplia trajectòria en el sector que ha servit de referència per a altres dones.

Foto: cedida

Calaf i Ibarz, en una imatge d’arxiu

RECORDANT ALGUERSUARI. La seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes acull un homenatge al fotoperiodista José María Alguersuari, figura clau en la renovació visual de la fotografia esportiva i del reportatge. Alguersuari va cofundar amb el seu germà la revista *Solo Moto* i va col·laborar amb *El Periódico*, *La Vanguardia*, *Don Balón* i *Interviú*.

ONES PREMIADES. Els Premis Ràdio Associació celebren vint-i-cinc anys amb una gala que premia les millors iniciatives radiofòniques. Enguany, el certamen bat un rècord de candidatures, amb un total de 126.

19 de maig

LLEGAT, A L'ABAST. El col·legiat Santiago Vilanova i Tané, precursor i referent del periodisme ambiental a Catalunya, dona en propietat al Col·legi de Periodistes tot el seu llegat periodístic i documental. Tanmateix, el fons ingressarà a l'Arxiu Nacional de Catalunya, d'acord amb un conveni signat el 2014 amb el Departament de Cultura de la Generalitat.

21 de maig

ESTUDI PIONER. La periodista i doctora en Comunicació Marta Narberhaus obté la quarta Beca d'Investigació Montserrat Minobis pel seu projecte

La perspectiva de gènere als informatius infantils. Es tracta d'un estudi que analitza la representació de dones a l'InfoK, el primer i únic informatiu de televisió dedicat als infants de tot l'Estat. Narberhaus vol explorar també com l'agenda informativa inclou i tracta temes amb perspectiva de gènere.

Foto: cedida

Marta Narberhaus investiga l'InfoK

22 de maig

UNA NIT PER AL RECORD. La segona Nit de la Comunicació de la Selva reuneix 150 professionals del

sector al Teatre de Lloret de Mar en una vetllada marcada per la reflexió, l'intercanvi d'idees i la reivindicació de la tasca dels mitjans i dels seus professionals, així com dels gabinets de comunicació. La jornada l'organitza la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes.

26 de maig

TOTA UNA VIDA COL·LEGIATS. El Col·legi de Periodistes celebra un acte d'homenatge als professionals del sector que fa més de trenta anys que formen part de la institució. L'esdeveniment, que té lloc al Recinte Modernista de Sant Pau, a Barcelona, ha comptat amb la participació del degà del Col·legi, Joan Maria Morros, i amb les intervencions de dos col·legiats en representació de les promocions homenatjades. També se'ls ha entregat un record commemoratiu com a mostra d'agraïment pel seu compromís i trajectòria al llarg de tants anys.

UN VIATGE ÉS MÉS INTERESSANT
QUAN EL FAS AMB UNA BONA GUIA

www.eoro.com

28 de maig

OFF THE RECORD AMB PANEQUE. Una vintena de periodistes tarragonins participen en una trobada *off the record* amb la consellera de Territori de la Generalitat, Sílvia Paneque, organitzada per la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes. La reunió serveix per abordar qüestions d'actualitat que afecten el Camp de Tarragona.

RATIFIQUEN LA CONDEMNNA A GORDILLO. El Tribunal Suprem ratifica la condemna a un any de presó imposada al periodista Saül Gordillo per un delicte d'agressió sexual a una redactora del digital *Principal* quan Gordillo n'era el director.

JUNY

3 de juny

PREMIS PICA D'ESTATS. S'entreguen els guardons de la 35a edició del Premi Pica d'Estats, que a partir d'ara també organitzarà el Col·legi de Periodistes per refermar el compromís entre el territori i els professionals de la comunicació. Enguany s'han presentat 102 treballs periodístics que expliquen els atractius del Pirineu i de les terres de Lleida.

Foto de família dels guardonats

Foto: CPC

4 de juny

CANVI DE DIRECCIÓ A EL PAÍS. El grup Prisa substitueix Pepa Bueno per Jan Martínez Ahrens al capdavant d'*El País*, que agafa les regnes del diari. Aquest canvi arriba en un moment de fortes tensions internes al grup de comunicació que han comportat una onada de dimissions i cessaments.

10 de juny

GUARDONS PER LA PAU. Sònia Calvó, Oriol Andrés, Roser Oliver i Olga Rodríguez són guardonats en

la primera edició dels Premis Periodisme de Pau de Catalunya. Els afortunats reben la distinció a la seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes. Calvó i Andrés obtenen el primer premi per la sèrie de reportatges *El batec de Síria*, publicats a *La Directa*, mentre que el primer accèssit es concedeix a Oliver, corresponsal del 3Cat al Pròxim Orient, per sis cròniques sobre el conflicte entre Israel i Palestina. El segon accèssit és per a Rodríguez pel programa *Món possible* de Ràdio 4.

REFERENTS GUARDONATS. Els periodistes col·legiats Gemma Nierga, Carles Francino i Cristina Salvador són reconeguts per la seva trajectòria professional als Premis Nacionals de Comunicació, que lliura la Generalitat a Tarragona. Òscar Muñoz rep, per la seva banda, un premi a títol pòstum per la seva tasca a la secció del suplement *Vivir* de *La Vanguardia*.

12 de juny

TORNEN LES PETXINES. El Teatret del Serrallo acull la 23a Festa de les Petxines de la Informació de la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes. És presentada pels comunicadors Júlia Camprubí i Carlos Domènech i premien Agustí Forné, a títol pòstum, així com a la Plataforma Dignitat a les Vies, amb el guardó Petxina Oberta. La Petxina Tancada la rep Adif, per la seva manca de respostes àgils davant les incidències ferroviàries. La Petxina KM o és per a Ràdio El Morell, pels seus quaranta anys d'història.

16 de juny

EXPOSICIÓ SOBRE CAPÇALERA. Coincidint amb el número 200 de la revista *Capçalera*, que edita el Col·legi de Periodistes, se celebra un acte de presentació del número i una exposició a la seu de Barcelona. La mostra, batejada "Capçalera: crònica d'una professió. La història del periodisme a través dels 200 números de la revista" anirà a les demarcacions del Col·legi de Periodistes, començant per Girona.

17 de juny

TEMPS DIFÍCILS PER AL PERIODISME. Es publica el prestigiós estudi *Digital News Report*, de l'Institut Reuters, que analitza la situació del periodisme al món. L'informe avisa que el periodisme analític, basat en evidències, hauria d'estar en el seu moment d'esplendor, però que la realitat és molt diferent, ja que a la majoria de països els mitjans lluiten per con-

nectar amb bona part del públic, que no confia gaire en la seva feina.

EL PODER DE LA MIRADA. Es presenta *Colita, el poder de la mirada*, llibre sobre la fotoperiodista i guanyadora de l'Ofici de Periodista 2023, morta a finals d'aquell any. Una taula rodona, moderada per Joan Maria Morros, degà del Col·legi de Periodistes, compta amb Francesc Palop, director de l'Arxiu Colita Fotografia; Teresa Granadas, escriptora i conservadora d'exposicions del MACBA, i Núria Ribó, periodista.

19 de juny

CRESPO, A "PERIODISME SUD". El director d'RTVE a Catalunya, Esteve Crespo, aprofundeix en els seixanta anys de la primera emissió en català de la televisió pública en una nova edició del cicle "Periodisme Sud", que organitza la demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes.

20 de juny

FESTA DE PERIODISTES A LLEIDA. La demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes celebra la tradicional Festa dels Periodistes a l'espai Dabuten-Tocata Live, on els professionals lleidatans es reuneixen per compartir i gaudir una estona distesa.

Assistents a la festa al Dabuten-Tocata Live

Foto: Rala Ariño

30 de juny

RECORDANT NARCÍS-JORDI ARAGÓ. La demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes i Els Amics de la Unesco a Girona celebren el segon acte de record a Narcís-Jordi Aragó, que reuneix una quarantena de persones a la plaça que porta el nom del periodista i escriptor. L'homenatge consisteix en la lectura d'articles del seu llibre *Papers de butxaca*, a càrrec de representants de les entitats organitzadores.

Beca dels Premis Carles Rahola 2026

Convocatòria

Beca al millor projecte inèdit de recerca en l'àmbit de la història del periodisme a les comarques gironines o d'assaig sobre la comunicació local i comarcal, tant de mitjans escrits com audiovisuals i digitals, de les comarques gironines.

**Presentació de propostes fins al
12 de gener de 2026**

Més informació i bases:
www.premiscarlesrahola.cat/beca

Hi col·laboren

Diputació de Girona

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya
DENOMINACIÓ
DE GIRONA

— • COM ENS VEU... CARLES ARBAT • —

Aquesta PROposta és per a tu, de PROfessional a PROfessional

A Sabadell Professional treballem en PRO dels PROfessionals del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Innovem constantment la nostra oferta de productes i serveis per ajudar-te a aconseguir els teus objectius, protegir els teus interessos, impulsar iniciatives i proposar solucions financeres úniques, a les quals només poden accedir PROfessionals com tu. Solucions com aquesta:

Compte Sabadell PRO

El compte que tracta amb rigor i serietat els diners dels PROfessionals amb el qual tindràs accés als principals serveis i productes que necessitis en el dia a dia.

Si vols conèixer tots els avantatges que t'ofereix el Compte Sabadell PRO, contacta amb nosaltres i identifica't com a membre del teu col·lectiu i un gestor especialitzat t'explicarà detalladament els avantatges que tenim per a PROfessionals com tu.

T'esperem.

A ASISA sabem com cuidar-te

ASISA **SALUD**

L'assegurança de salut més completa amb:

- Ampli quadre mèdic
- Gran xarxa hospitalària
- Avançats mitjans de diagnòstic i tractament

ASISA **DENTAL**

L'assegurança dental més completa amb:

- Més de 50 clíniques ASISA Dental
- Més de 1.700 especialistes de referència
- Avançades tecnologies de diagnòstic i tractament

Amb ASISA LIVE tingues accés a videoconsultes en directe amb especialistes on i quan tu decideixis.

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

asisa.es

asisa